

ดนตรีนาเสป กรณีศึกษา ชุมชนมุสลิม

หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

กุมภาพันธ์ 2554

ดนตรีนาเสป กรณีศึกษา ชุมชนมุสลิม

หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

กุมภาพันธ์ 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดนตรีนาเสป กรณีศึกษา ชุมชนมุสลิม

หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

กุมภาพันธ์ 2554

จักริน จันทนภุมมะ (2554) ดนตรีนาเสป กรณีศึกษา ชุมชนมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงนาราง

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม :

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัย เรื่องดนตรีนาเสป กรณีศึกษา ชุมชนมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาดนตรีนาเสป และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีนาเสป ผลการศึกษาพบว่า

ชาวมุสลิม ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อพยพย้ายถิ่นเข้ามาตั้งรกรากตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ภูมิประเทศเป็นที่ราบมีแหล่งน้ำคือคลอง 14 ซึ่งเชื่อมกับคลองรังสิต ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา เลี้ยงสัตว์ มีศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา - มัธยมศึกษา

เครื่องดนตรีที่ใช้ในวงนาเสปของคณะมิตรเจริญมีทั้งสิ้น 8 ชนิด ได้แก่ กลองรำมะนา เป็นเครื่องหนัง บรรเลงโดยการตี, กลองทอม เป็นเครื่องหนัง บรรเลงโดยการตี, กลองบองโก เป็นเครื่องหนัง บรรเลงโดยการตี, แอคคอร์ดเตียน เป็นเครื่องลม บรรเลงโดยการสูบลมและกดลิ้นนิ้ว, แทมโบรีน เป็นเครื่องกระทบ บรรเลงโดยการเขย่าและเคาะ, ลูกแซ็ค เป็นเครื่องกระทบ บรรเลงโดยการเขย่าและเคาะ, ฉิ่ง เป็นเครื่องกระทบ บรรเลงโดยการตี, ฉาบ เป็นเครื่องกระทบ บรรเลงโดยการตี ดนตรีนาเสปจะใช้บรรเลงเฉพาะในงานมงคลเท่านั้น เป็นการบรรเลงเพื่อสร้างความบันเทิง เช่นการบรรเลงดนตรีนาเสปในงานประเพณีนิเกาะห์ หรืองานแต่งงานประกอบการแสดงลิเกฮูลู

ดนตรีนาเสปของชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางนั้นมีจุดประสงค์ในการบรรเลง 3 ข้อ คือ 1. บรรเลงในพิธีกรรม โดยใช้เนื้อหาของเพลงที่แต่งขึ้นให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมนั้นๆ 2. เพื่อสร้างความสนุกสนานรื่นเริงให้กับคนในชุมชน 3. บ่งบอกถึงวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของชาวมุสลิมที่มีอยู่แต่เก่าก่อน

ปัจจุบันดนตรีนาเสปของชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีการสืบทอด รวมไปถึงการสืบทอดทางวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ เช่นเดียวกับในอดีต โดยสามารถรับเอาวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาร่วมประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันโดยไม่ทำลายจารีตเดิมของตน จึงยังสามารถคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีของตนไว้ได้อย่างมั่นคง

NASEP MUSIC : A CASE STUDY MUSIC IN MUSLIM COMMUNITY, MOO 2 ,
BUENGNUMRAK SUBDISTRICT , BANGNAMPRIEW DISTRICT ,
CHACHOENSAO PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
JAKRIN CHANTANAPUMMA

Presented in partial of the requirements For the
Master of Fine Arts degree in Ethnomusicology
At Srinakharinwirot University

Feb 2011

Jakrin Chantanapummu. (1011). Nasep music : a case study music in muslim Community , Moo 2 , Buengnamrak Subdistrict , Bangnampriew District , Chachoengsao Province. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committees: Assoc. Prof. Dr.kanchana Intarasunanont, Assoc. Prof. Dr.Manop wisuttiapat.

The research entitled "The NASEP Music: The Case study of the Muslim community in Moo 2, Buengnamrak Subdistrict , Bangnampriew District, Chachoengsao Province" aims at studying the Nasep Music and its related traditions. The results are as follows:

The Muslim community is Buengnamrak Subdistrict , Bangnampriew District, Chachoengsao Province has inhabited the land since their ancestor. The topography of the land is plain with water source from the 14th canal, linked to the Rangsit canal. Major occupation of the community is farming, animal rearing. There is a child centre, elementary and high schools.

There are 8 musical instruments that are used in the NASEP music. These are membranophones TOM drums and BONGGO drums, both played by hitting on the hide surface. The aerophone ACCORDION is played by pressing the airtight keyboard. The Idiophones TAMBORINE and the MARACUS are played by shaking themselves. The Idiophones CHING and CHAB are played by hitting. The NASEP are only performed in auspicious occasions or for entertaining purpose, for example, in NIKAH ceremony, in wedding ceremonies and in LIGAE HULU as an accompaniment.

The NASEP music of the Muslim community in Buengnamrak Subdistrict is performed for the following 3 objectives:

1. In ceremonies where the contents of the lyrics are composed to suit the particular culture.
2. For the entertainment of the community.
3. To display cultures, customs and believe of the Muslim that has prevailed since their ancestor.

Presently, the NASEP music of The Muslim community is Bangnampriew District, Chachoengsao Province are being constantly transmitted including its related traditions and customs the same way it has been done in the past. The people can take in the foreign cultures and apply them in their daily life while keeping their traditions intact, hence preserving healthily their own tradition, customs, and their own music.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ดนตรีนาเสป กรณศึกษา ชุมชนมุสลิม

หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ของ

จักริน จันทนภุมมะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์) (ดร. ชนิตา ตั้งเดชาหิรัญ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกวัชต์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องด้วยบุคคลสำคัญหลายท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในหลายๆ ด้าน

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และดร. มานพวิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาในการจัดทำปริญญานิพนธ์ ทั้งด้านการวิเคราะห์และเรียบเรียงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณสมาชิกวงมิตรเจริญทุกท่าน ที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงดนตรีนาเลป และผู้ดูแลหอระฆังข้อมูลอันสำคัญในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชนิดา ตั้งเดชาหิรัญ และรองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และคณาจารย์ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน รวมทั้งคุณนิสากร อูสาพรหม ที่ได้ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านต่างๆ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ยุทธกร สริกขกานนท์ นางสาวณัฏวีร์ สดคมขำ อาจารย์กมลลักษณ์ นวมสำลี และครอบครัวปานนพภา ในการให้คำปรึกษาและเอื้อเฟื้อเทคโนโลยีด้านต่างๆ ในการจัดทำ การนำเสนอปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงเพื่อนนิสิตปริญญาโทมานุษยดุริยางควิทยา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2550 ทุกคน ที่ได้ร่วมกิจกรรมทุกอย่างด้วยกันมา

ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ด้านดนตรีของข้าพเจ้าทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการดนตรี และมอบโอกาสที่ดีมากมายให้ข้าพเจ้า จนได้สำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนๆทุกคนที่ได้เป็นกำลังใจและสนับสนุนใน ข้าพเจ้าจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

จักริน จันทนภุมมะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล.....	26
ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	26
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
ขั้นการศึกษาข้อมูล.....	27
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
ขั้นสรุปผล.....	28
4 ผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
สภาพทั่วไปของชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์.....	31
ประวัติความเป็นมาของชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)		
	สภาพภูมิประเทศ.....	31
	จำนวนประชากร.....	34
	ศาสนาความเชื่อ.....	35
	ภาษา.....	36
	การแต่งกาย.....	36
	ลักษณะบ้านเรือน.....	38
	การประกอบอาชีพ.....	38
	การศึกษา.....	40
	สาธารณูปโภค.....	41
	การปกครอง.....	43
	ศึกษาดนตรีนาเศปของชาวไทยมุสลิม ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์... เครื่องดนตรี.....	44
	กลองรำมะนา.....	45
	บองโก.....	50
	กลองทอม.....	50
	ลูกแซค.....	51
	ฉิ่ง.....	52
	ฉาบ.....	52
	แทมโบรีน.....	53
	แอคคอร์ดเตียน.....	54
	การผสมวงดนตรี.....	55
	นักดนตรี.....	56
	เทคนิคการบรรเลง.....	60
	บทเพลง.....	64
	เพลงซอลลูอาลันนาบี.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
เพลงขอแต่งงาน.....	72
เพลงเสียงกลองดังตุง.....	79
เพลงน้ำตาใต้เขี้ยว.....	82
เพลงมนุษย์.....	86
เพลงบิดา.....	91
โอกาสในการบรรเลง.....	95
การสืบทอด.....	95
ศึกษาวฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี.....	99
ประเพณีนิกะฮ์.....	99
ประเพณีวันตรุษอีดีลฟีฏริ.....	102
ประเพณีวันตรุษอีดีลฮัจฮา.....	102
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	104
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้วิจัย.....	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. ตารางแสดงจำนวนโรงเรียนของชุมชนบึงน้ำรักษ์.....	40
2. ตารางแสดงผลศึกษาดนตรีนาเสปวงมิตรเจริญ.....	94

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	คลอง 14.....	32
2	การทำเกษตรกรรมในชุมชน.....	32
3	แผนที่ชุมชน ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	33
4	มัสยิดในชุมชน.....	35
5	คัมภีร์อัล - กุรอาน.....	36
6	ลักษณะการแต่งกายของหญิงมุสลิม.....	37
7	ลักษณะการแต่งกายของชายมุสลิม.....	37
8	ลักษณะบ้านชาวมุสลิม.....	38
9	อาชีพหลักของคนในชุมชนคือการปลูกข้าว.....	39
10	นกปรอดหัวจุก.....	39
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	40
12	ป้ายหน้าโรงเรียนสุเหร่าคลอง 14.....	41
13	บริเวณภายในโรงเรียนสุเหร่าคลอง 14.....	41
14	รถอีแต่น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของชาวบ้านซึ่งเหมาะกับภูมิประเทศและการใช้งาน.....	42
15	นายสมชาย มะดั่ง (โต๊ะอิหม่าม).....	43
16	ลักษณะของกลองรำมะนาซึ่งมีการขึ้นด้วยหนังสัตว์.....	46
17	แหวนโลหะ มีหน้าที่ยึดหวายเลียดด้านหลังของกลองรำมะนา.....	46
18	ลิ่มไม้.....	47
19	ขนาดของลิ่มไม้.....	47
20	หวายที่นำมายึดด้านในกลอง.....	48
21	เหล็กงัด.....	49
22	ภาพแสดงวิธีการยึดลิ่มไม้.....	49
23	กลองบองโก.....	50
24	กลองทอม.....	50
25	ลูกแซค.....	51

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

26	ขนาดของลูกแซค.....	51
27	ฉิ่ง.....	52
28	ฉาบ.....	52
29	แทมโบรีน.....	53
30	ส่วนต่างๆของแทมโบรีน.....	53
31	แอคคอร์เดียน.....	54
32	ส่วนต่างๆของแอคคอร์เดียน.....	54
33	การแสดงดนตรีนาเสป.....	56
34	นายสะอิด เจริญวงศ์.....	57
35	นายอัฉีสมัคร เลมละ.....	58
36	นายการิม ละแบสะอิด.....	59
37	ลักษณะการจับกลองรำมะนา.....	60
38	แสดงการเปรียบเทียบเสียงของกลองบองโกระหว่างโบชวากับโบซาย.....	61
39	แสดงการเปรียบเทียบโน้ตไทยและโน้ตสากลจากคีย์เปียนโน โดยอ้างอิงจาก FREDA DINN.THE OBSERVER'S BOOK OF MUSIC.....	65
40	บ้านเจ้าสาว.....	101
41	งานเลี้ยงภายในงานประเพณีนิกะฮ์.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีกับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนาน ยุคแรกๆของมนุษย์นั้นรู้จักที่จะสนุกกับดนตรีอย่างง่าย ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ โดยการเคาะหิน เคาะไม้ ปรบมือ การผิวปาก จนวิวัฒนาการและพัฒนามาเป็นดนตรีในลักษณะต่างๆ เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงพื้นเมือง เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง จึงเห็นได้ว่าดนตรีและเพลงต่าง ๆ นั้นทำให้คนเราเกิดความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์ต่างๆ ตลอดจนการนำเอาดนตรีไปใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ นั้นยังทำให้เกิดความน่าเลื่อมใส และน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

สังคมมนุษย์ทุกยุคสังคมถึงแม้จะแตกต่างกันในเรื่องของภูมิภาค ชนชาติ และภาษา ฯลฯ แต่อย่างหนึ่งที่แต่ละสังคมต่างไปหาที่เหมือนกันนั่นก็คือ ศาสนา เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้คนในสังคมนั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งศาสนานี้เข้ามาทดแทนความกลัวที่เป็นพื้นฐานอันฝังแน่นในจิตใจ ซึ่งแต่ละกลุ่มสังคมต่างก็มาศาสนาประจำเป็นของตน ซึ่งเปรียบเสมือนกรอบหรือข้อบังคับให้สังคมนั้นๆเกิดความสงบสุข

สังคมและวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆจะมีลักษณะเฉพาะของตน ซึ่งเป็นผลจากวิวัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์ โดยทั่วไปสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติกลุ่มใดจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องสำคัญ 3 ประการคือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม และการติดต่อสัมพันธ์กับชนกลุ่มอื่นๆ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 3, 2548:94)

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหนึ่งที่กลุ่มสังคมบางกลุ่มสังคมในประเทศไทยนับถือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งกระจายกันไปใช้ชีวิตตามภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยเป็นกลุ่มสังคมย่อยๆหรือเรียกกันว่า "ชาวมุสลิม"

การแพร่กระจายของศาสนาอิสลามเข้าสู่ดินแดนสยาม มีหลักการสันนิษฐานว่าเริ่มเข้ามาในสมัยสุโขทัยตั้งแต่ครั้งยังเป็นราชธานีเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 จากหลักฐานที่ปรากฏ อาทิเช่น เหยี่ยวภูเขาปด ดวงตรา ลูกปัด ข้าวของเครื่องใช้ และประติมากรรม ตามแหล่งโบราณคดีต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากชาวเปอร์เซียและอาหรับรุ่งเรืองในวิทยาการเดินเรือมาแต่โบราณกาล จึงเป็นชนชาติแรกที่เดินทางมาค้าขายในดินแดนแถบอุษาคเนย์ นอกจากนี้ในด้านภาษายังพบคำว่า "ปสถาน" ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง ด้านที่สาม บรรทัดที่หนึ่ง ซึ่งนักวิชาการให้ความเห็นว่า มาจากคำว่า "บอซาร์" หรือ "บาชาร์" ที่แปลว่าตลาดห้องแถว ตลาดขายของแห่ง ในภาษาเปอร์เซีย การเข้ามา

ติดต่อค้าขายในสมัยอยุธยาจากบันทึกของขุนนางแขกที่บันทึกกล่าวว่า ชาวเปอร์เซียหรือฝรั่งเศส เรียกว่าแขกมัวร์ คือพวกแขกในดินแดนตะวันออกกลางแถบอ่าวเปอร์เซียซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ขุนนางแขกที่มีอำนาจวาสนาได้เข้ามาค้าขายก่อน จากนั้นก็มักคุ้นกับสยามประเทศได้เข้ามารับราชการ สืบช่วงกันมา ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่รู้จักกันในนาม ท่านแขกอะหมัด ซึ่งเป็นขุนนางผู้ใหญ่มีราชทินนามว่า “ เจ้าพระยาบวรราชนายก ” โดยนับถือศาสนาอิสลาม (สุตารา สุขฉายา. 2547 : 76)

บรรพบุรุษของชาวมุสลิมในมินบุรี ได้อพยพมาจากภาคใต้ของประเทศไทยเมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ได้ช่วยกันทางป่าจนเป็นทุ่ง และจับจองเป็นเจ้าของให้ลูกหลานในอนาคต การรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนของบรรพบุรุษชาวมุสลิมได้ถือเป็นแบบอย่าง ซึ่งเป็นพระจริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ที่ท่านได้อพยพ (ฮิจเราะฮ์) จากนครมักกะฮ์ สู่นครมาดีนะฮ์ (ประเทศซาอุดีอาระเบีย) เมื่อท่านได้เดินทางถึงนครมาดีนะฮ์ ท่านได้สร้างศูนย์รวมจิตใจขึ้นเป็นครั้งแรกคือ มัสยิด หมายถึงที่กราบ (ซุญุด) ต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ มัสยิดที่ท่านศาสดามุฮัมมัดสร้างขึ้นนั้นถือเป็นสถานที่ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ใช้เป็นสถานที่เคารพภักดี ใช้เป็นโรงเรียนเพื่ออบรมคุณธรรมจริยธรรม ใช้เป็นสถานพยาบาล ใช้เป็นกองบัญชาการทางทหารเมื่อยามเกิดภัยสงครามที่ศัตรูของศาสนามารุกราน และประการสำคัญ มัสยิดที่ท่านสร้างขึ้นมายินดีต้อนรับผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมตลอดเวลา จากการทำดังกล่าวมาข้างต้นบรรพบุรุษชาวมุสลิมของมินบุรีก็เช่นกัน ได้จัดสร้างมัสยิดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมใจโดยแปรสภาพจากบ้านไม้ที่มีผู้อุทิศให้ใช้เป็นมัสยิดในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และเป็นศูนย์กลางประจำชุมชน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ชุมชนมีมติที่จะสร้างมัสยิดเป็นอาคารถาวร จึงร่วมแรงร่วมใจด้วยความรักใคร่สามัคคีสร้างจนสำเร็จ ปัจจุบันท้องทุ่งในเขตมินบุรีมีมัสยิดที่เป็นชุมชนทั้งหมด 23 มัสยิด มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามไม่น้อยกว่า 30,000 คน (วินัย หวังบุญ. 2546:22)

ศาสนาอิสลามมีลักษณะแตกต่างจากศาสนาอื่นอยู่หลายประการ ประการที่สำคัญคือเป็นศาสนาที่มีบทกำหนดความเชื่อและการปฏิบัติเกือบทุกแง่ทุกมุม มีคำสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ จริยศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ฯลฯ มีคำสอนทั้งในระดับนโยบายทั่วไปและในระดับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีคำสอนเกี่ยวกับโลกหน้าและโลกนี้อย่างสมบูรณ์ สรุปลแล้วแทบเรียกได้ว่าไม่มีพฤติกรรมใดหรือแนวทางการคิดใดของมนุษย์ที่จะพ้นขอบข่ายของศาสนาอิสลาม (อารง สุทธศาสตร์. 2523:16)

เอกลักษณ์อีกประการหนึ่งของศาสนาอิสลาม คือเป็นศาสนาที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มได้แน่นหนาและมั่นคง สังคมชาวมุสลิมจะเป็นสังคมที่ผูกพันกับศาสนาอย่างมาก เพราะศาสนาอิสลามได้กำหนดการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมทุกแง่ทุกมุม ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต

ปีกิน ส่วนจังหวัดเร็วใช้จังหวัด ช่า ช่า ช่า และจะใช้จังหวัดช้าเร็วสลับกันไป พอเบ็ดเตล็ดเสร็จก็จะลงกลองเพื่อทอดลงจบ 1 ยืน เมื่อเวลามีการประชันกัน (ในการประชันนี้ถ้าวงไหนเล่นทำนองซ้ำกัน ก็ถือว่าคณะที่ร้องอยู่แพ้ทันที)(ภาณุกัด โมกขศักดิ์.2550:59)

ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวกับหลักศาสนานอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีประเพณีอีกอย่างหนึ่งของชาวมุสลิมที่ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีการสืบทอดประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาซึ่งจะแสดงอย่างรื่นเริงในงานมงคลต่างๆ วัฒนธรรมทางดนตรีของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง นี้มีการถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ และจากหลักของศาสนาอิสลามที่กล่าวมาข้างต้น มีข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับดนตรีคือไม่สามารถร้องรำทำเพลงได้ จึงทำให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั้นมีไม่มาก ทำให้วัฒนธรรมดนตรีของชาวมุสลิมค่อยๆ เลือนหาย และไม่มีผู้สืบทอด จึงทำให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัย คือ ชุมชนชาวมุสลิมที่คลอง 14 ตำบลบึงนาราง มีวัฒนธรรมดนตรีปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ซึ่งในการศึกษาดนตรีนาเศป ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง ยังคงอยู่ และเป็นการช่วยคลี่คลายข้อสงสัยเกี่ยวกับกฎบัญญัติดนตรีในวัฒนธรรมอิสลาม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาดนตรีนาเศปของคณะมิตรเจริญ ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของดนตรีนาเศป เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าวิจัย

1. คณะมิตรเจริญเป็นคณะวงดนตรีของชาวมุสลิมชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีการสืบทอดทางวัฒนธรรมการแสดงที่รักษาแบบแผนดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ
2. คณะมิตรเจริญมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในเขตชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งกำลังได้รับการสนับสนุนด้านการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมจากหน่วยงานราชการ

3. ผลจากการศึกษาวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีนาเลป คณะมิตรเจริญในชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้รู้ถึงวัฒนธรรมของสังคมชาวมุสลิมอันพึงปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตร่วมกับชาวมุสลิมได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะ คณะมิตรเจริญในชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เท่านั้น
2. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านดนตรี และดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของคณะมิตรเจริญในชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีในกลุ่มของบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม จะได้องค์ความรู้ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมทางด้านวัฒนธรรมดนตรีจากบริบทต่อไปนี้

1. ทราบถึงบทขับร้อง ทำนอง จังหวะหน้าทับ เครื่องดนตรีและลักษณะโครงสร้างของเพลงในการแสดงดนตรีนาเลป พร้อมบันทึกโน้ต และบทขับร้องเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ และรักษาศิลปะการแสดงชนิดนี้ให้คงอยู่สืบไป
2. ทราบถึงประวัติการสืบทอดทางวัฒนธรรมและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงดนตรีนาเลปคณะมิตรเจริญในชุมชนชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ สนิทฉันท์ระหว่างบุคคล ชุมชน สังคม อันนำมาซึ่งความสงบสุขของประเทศชาติต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย คือ

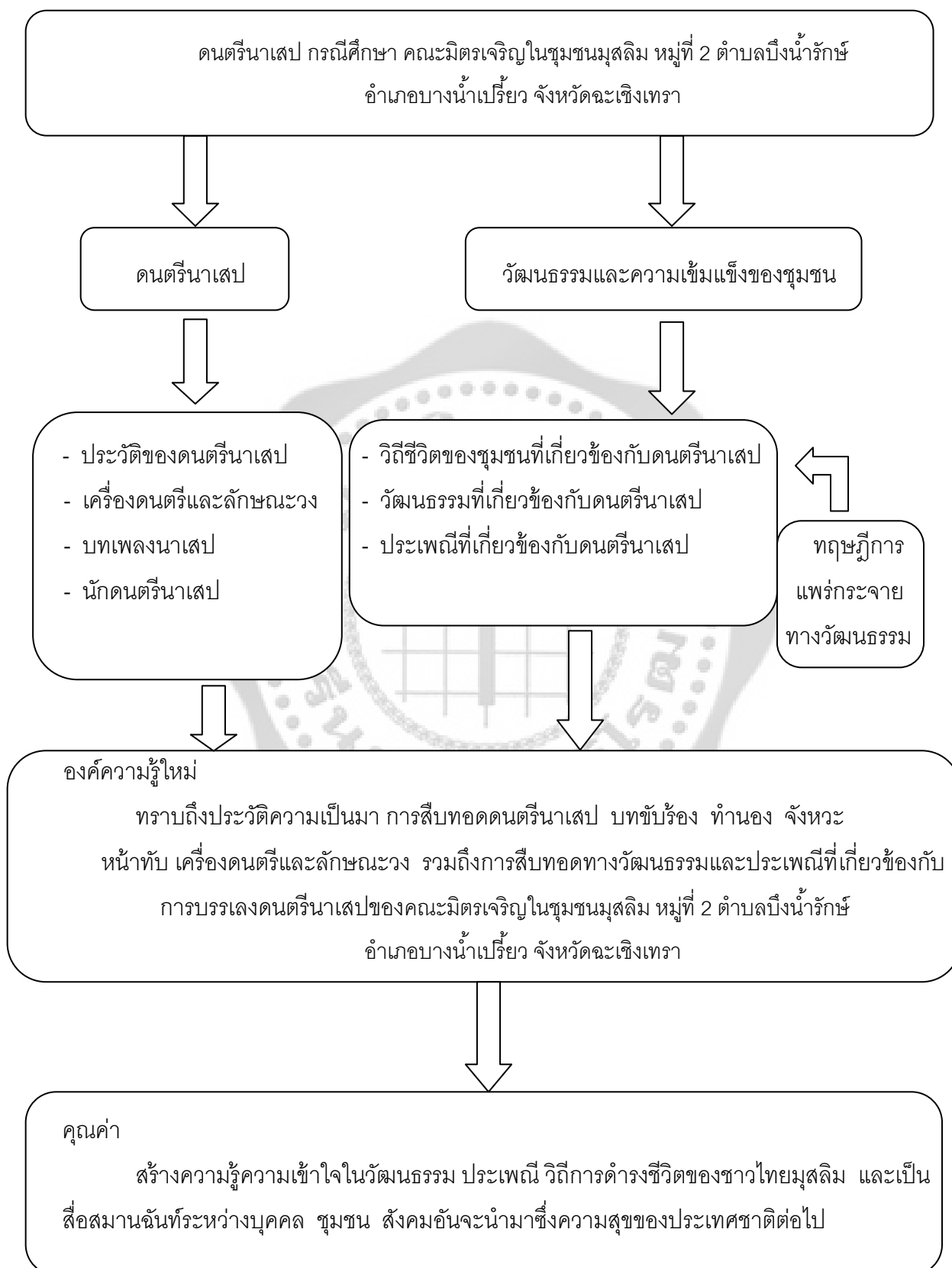
1. การศึกษาทำนองเพลงผู้วิจัยใช้วิธีการถอดจากเทปที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และบันทึกเป็นโน้ตไทย
2. การศึกษาบทขับร้องผู้วิจัยใช้วิธีการถอดจากเทปที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และบันทึกด้วยภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัลเลาะห์,อัลเลาะห์	หมายถึง	ท่านอัลเลาะห์ พระเจ้าของศาสนาอิสลาม
เมกกะ,มักกะฮ์,มักกะฮ์	หมายถึง	เมืองที่ประกอบพิธีฮัจญ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย
มัสยิด,มัสญิด	หมายถึง	สถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม
คุฏบะฮ์,คุตบะฮ์	หมายถึง	บทตักเตือน
โต๊ะอิหม่าม,อิหม่าม	หมายถึง	ผู้นำทางศาสนาของชุมชน
อีดูลฟิฏริ,อีดีลฟิฏริ	หมายถึง	เทศกาลเฉลิมฉลองการสิ้นสุดการถือศีลอด
อีดูลอัฎฮา,อีดีลอัฎฮา	หมายถึง	เทศกาลเฉลิมฉลองการสิ้นสุดการประกอบพิธีฮัจญ์
การสืบทอด	หมายถึง	การสืบทอดทางวัฒนธรรมและประเพณีในการแสดงดนตรีนาเสประหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติหรือศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อเรื่องวัฒนธรรมที่จะต้องมีความแตกต่างออกไปด้วย เนื่องจากองค์ประกอบ ปัจจัย แนวความคิด กฎข้อห้าม ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นที่กระทบให้เกิดความต่าง แต่วัฒนธรรมนั้นแม้ว่าจะต่างกันเพียงไรก็ย่อมมีความงามและสะท้อนสภาพสังคมนั้นๆ อย่างดี

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 3 (2548:94) ได้กล่าวถึงปัจจัยอันส่งผลความแตกต่างในเรื่องของสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติไว้ว่า สังคมและวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ จะมีลักษณะเฉพาะของตน ซึ่งเป็นผลมาจากวิวัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์ โดยทั่วไปสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติกลุ่มใดจะเป็นเช่นไร ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องสำคัญ 3 ประการคือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม และการติดต่อสัมพันธ์กับชนกลุ่มอื่นๆ

คำว่าวัฒนธรรมนั้นมีความหมายหลากหลายประการซึ่งนักวิชาการทั้งหลายได้อธิบายถึงความหมายของคำดังกล่าวตามความคิดและปัจจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้า เช่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2538:757) ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ ซึ่งอีกด้านหนึ่งนั้น พระยาอนุมานราชธน (2513:2) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ในฐานะของนักมนุษยวิทยาว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยการเรียนรู้จากกัน และสืบต่อเนื่องเป็นความเจริญก้าวหน้าหรืออาจจะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นคำสมาส คือการรวมคำ 2 คำเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ “วัฒน” หมายถึงความเจริญงอกงามรุ่งเรือง และ “ธรรม” หมายถึงกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ เมื่อรวมแล้ว วัฒนธรรม จึงหมายถึง ความเป็นระเบียบ ความมีวินัยในลักษณะเดียวกัน อธิยา โภมลกัญจน์. (2519 : 19 - 20) กล่าวว่า “วัฒนธรรม” คือความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ หรือลักษณะประจำชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในสังคม ซึ่งไม่เพียงแต่จะหมายถึงความสำเร็จในด้านศิลปกรรมหรืออารยธรรมทางสังคมเท่านั้น กล่าวคือ ชนทุกกลุ่มต้องมี

วัฒนธรรม ดังนั้น เมื่อมีความแตกต่างระหว่างชนแต่ละกลุ่ม ก็ย่อมมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั่นเอง เช่น ชาวนาจีน กับชาวนาในสหรัฐอเมริกา ย่อมมีความแตกต่างกัน

จากตัวอย่างความหมายของคำว่า วัฒนธรรม รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ. (2542:5 – 9) ได้รวบรวมความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ลักษณะของวัฒนธรรม ประเภทของวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม วัฒนธรรม โดยอ้างอิงถึง คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติให้ความหมายวัฒนธรรมไว้ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง ให้ใช้แนวทางในการรักษา ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม พุทธศักราช 2529 ว่า “วัฒนธรรมเป็นวิถีทางดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน”

ยศ สันตสมบัติ (2537:11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในแง่ของสังคมวิทยาไว้ว่า สังคมมนุษย์ในแต่ละสังคมนั้นมีความแตกต่างกันในแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนาและค่านิยมต่างๆ แต่ในความแตกต่างเหล่านี้ สังคมทุกหนทุกแห่งทั่วโลก มีลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือ สังคมเป็นการรวมตัวกันเพื่อความอยู่รอดของสมาชิก การที่สังคมนั้นจะดำเนินไปด้วยดีนั้นพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนต้องเป็นสิ่งที่คาดคะเนได้ (Predictable) สมาชิกทุกคนจะต้องคาดคะเนได้ว่าคนอื่นมีพฤติกรรมเช่นไรในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมมนุษย์ความสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างถูกต้องเป็นผลมาจากการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม

การจำแนกลักษณะของวัฒนธรรมได้มีนักวิชาการจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

พระยาอนุนามราชชน (2515:78) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการคือ

1. มีการสะสม หมายถึง จะต้องมีการสะสมอยู่ก่อนแล้ว และสะสมทุนนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
2. มีวัฒนธรรมต้องมีการปรับปรุง หมายถึง ต้องรู้จักตัดแปลงและปรับปรุงส่วนที่บกพร่องอยู่

ให้เหมาะสมและถูกต้อง

3. จะต้องมีการถ่ายทอด คือทำให้วัฒนธรรมนั้นๆ แพร่หลายในวงกว้าง
4. มีการอบรมสั่งสอนให้ผู้ขึ้นหรือชุมชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

สุพัตรา สุภาพ (2542:68) ได้กล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาด้วยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น รูปแบบการแต่งกาย

การเล่น การขับร้อง

2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้จึงสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่ง

ไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้นเกิดการถ่ายทอดเป็นมรดกทางสังคม

3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบการดำรงชีวิต วัฒนธรรมให้ความจำแนกความแตกต่างของ

สังคมแต่ละสังคมได้ บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้น

4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ รับเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กฤษณา วงษาสันต์และคณะ (2542:88 – 89) ได้รวบรวมการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมโดยอ้างอิงถึงสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. ศิลปกรรม (The Arts) ได้แก่ ภาษา วรรณกรรม การละคร นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปะการแสดงอื่นๆ ฯลฯ
2. มนุษยศาสตร์ (Humanities) ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย การปกครอง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ปรัชญา ศาสนา ฯลฯ
3. การช่างฝีมือ (Practical Craft) ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอ การจักสาน การทำเครื่องถม เครื่องเงิน เครื่องทอง ฯลฯ
4. กีฬา และนันทนาการ (Sport and Recreation) ได้แก่ มวยไทย กระบี่กระบอง ตะกร้อ การละเล่นพื้นเมือง ฯลฯ
5. คหกรรม (Domestic Arts) ได้แก่ ระเบียบในเรื่องการกินอยู่ มารยาทในสังคม การแต่งกาย การตกแต่งเคหะสถาน ฯลฯ

จากเอกสารทั้งหมดส่งผลให้เห็นถึงความสำคัญของ วัฒนธรรม ดังนั้นนักวิชาการจึงได้เสนอวิธีหรือทฤษฎีต่างๆ เพื่อรักษาวัฒนธรรมของแต่ละสังคมไว้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี (2532:1 – 22) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมในหนังสือ วัฒนธรรมกับการพัฒนา มีเนื้อหาพอสรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือพลังของปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของชุมชน ซึ่งได้มาจากการเลือกสรร การกลั่นกรอง ทดลองใช้และถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติสืบทอดต่อเนื่องกันมา วัฒนธรรมเป็นเครื่องสำคัญที่ทำให้สังคมเข้มแข็งซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. มีความหลากหลาย กระจายอำนาจ จึงส่งเสริมการเมืองระบอบประชาธิปไตย
2. กระจายรายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น
4. มีความบูรณาการ
5. สร้างความประสานสอดคล้อง และความสมดุลที่ยั่งยืน
6. มีการพัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม
8. เป็นการนุรักษ์ศีลธรรมของสังคม

เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2531 : 226) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมอิสลามไว้ว่า วัฒนธรรมอิสลาม หมายถึงสภาพอันเป็นความจริงอกงาม ซึ่งเกิดจากการนอบน้อมยอมคนต่ออัลลอฮ์พระองค์เดียวอย่างสิ้นเชิง เพื่อความสันติสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า หรือกล่าวอีกในหนึ่งว่า วัฒนธรรมอิสลาม หมายถึงวิถีการดำเนินชีวิต หรือรูปแบบของพฤติกรรมตลอดจนสิ่งสร้างสรรค์ต่างๆ ที่นำมาจาก หรืออยู่ในขอบข่ายของคัมภีร์อัลกุรอานและซุนนะฮ์ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540:175-178) ให้แนวทางการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ วัฒนธรรมไว้ในเอกสารคำสอนพื้นฐานมนุษยวิทยาภาควัฒนธรรม โดยสรุปว่า แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมมีหลายวิธีการ ตามรูปแบบของการอนุรักษ์ให้คงไว้ตามรูปเดิม เช่น การอบรมสั่งสอนต่อกันมา การดูอย่างตามแบบเดิม การให้ค่านิยมสูงเพื่อการคงไว้ ในข้อนี้มีหลายแนวคิด ดังจะแยกให้เห็น ได้ดังนี้

1. อนุรักษ์ทางการศึกษา
2. อนุรักษ์ทางธรรมชาติวิทยา
3. อนุรักษ์ทางสังคมวิทยา
4. อนุรักษ์ทางศิลปวิทยา
5. และอนุรักษ์ทางด้านอื่นๆ

แนวอนุรักษ์นี้จะขึ้นอยู่กับตัวแปรต่างๆ ที่จะทำให้มีข้อจำกัด ได้แก่ เวลา ผลกระทบทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อิทธิพลทางต่างประเทศ อย่างไรก็ตามแนวอนุรักษ์วัฒนธรรมน่าจะขึ้นอยู่กับกลุ่มคนในสังคม ที่จะร่วมมือกันกระทำในความเชื่อและค่านิยมที่มีอยู่ในสังคมนั้นๆ แต่ถ้ามีการ เปลี่ยนแนวค่านิยมและความเชื่อ วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย อะไรที่ดีก็ยังคงอยู่ อะไรที่ไม่ดีก็จะเสื่อมสูญไปในที่สุด การส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมเป็นแนวนโยบายหลักของชาติ การคงอยู่ของ วัฒนธรรมดำรงความเป็นชาติ การคงอยู่ของชาติต้องมีวัฒนธรรมควบคู่กันไป แนวทางส่งเสริมแบ่งเป็น 2 ทางคือ

1. ทางตรง ได้แก่
 - จัดให้มีการศึกษาในระบบด้านวัฒนธรรม
 - สืบทอดแหล่งวัฒนธรรมดั้งเดิม
 - วิเคราะห์วัฒนธรรมในด้านต่างๆ
 - จัดให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ
 - ส่งเสริมบุคลากรด้านวัฒนธรรมให้มีกินมีใช้
 - จัดเผยแพร่วัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ทางอ้อม ได้แก่

- จัดให้มีการศึกษานอกระบบทางด้านวัฒนธรรม
- ส่งเสริมให้แหล่งวัฒนธรรมเป็นที่รู้จัก
- ให้ทุนการวิเคราะห์ทางวัฒนธรรม
- จัดหาแหล่งชุมชน โรงเรียน ฯลฯ เพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม
- หาอาชีพให้บุคคลากรทางวัฒนธรรม
- หาทุนในการเผยแพร่วัฒนธรรมทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2550) ได้เขียนรวบรวมทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมโดยหนึ่งในตอนนั้นมีอยู่ว่า ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (The Diffusion Theory of Cultural) เจ้าของทฤษฎีคือ ราล์ฟ ลินตัน (Ralah Linton)

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเกิดจากการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรม รวมกันและต่างแพร่กระจายวัฒนธรรมไปสู่กันและกัน เมื่อเกิดการกระจายวัฒนธรรมขึ้นแล้ว สังคมที่เจริญกว่าอาจจะรับวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมที่ด้อยกว่าก็ได้ และในทำนองเดียวกันสังคมที่ด้อยกว่าอาจจะไม่รับสังคมที่เจริญกว่าก็ได้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่เองในสังคม แต่ถ้ามีก็มักจะเกิดการนำสิ่งใหม่จากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับของที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน จะเห็นได้จากสังคมอเมริกันซึ่งมีศักยภาพในด้านการประดิษฐ์คิดค้นสูง แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากการแพร่กระจายถึงร้อยละ 90% เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นเพียง 10% เท่านั้น

ฐานคติหรือหลักการ (Assumption)

หลักการของทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากสาเหตุสำคัญคือ การแพร่กระจายจากภายนอกสังคม ในการนำมาใช้กับชุมชนโดยการขยายผลจากชุมชนที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตื่นตัวให้สมาชิกร่วมกันพัฒนาชุมชน
2. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรมให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ ระบบการสื่อสาร เครือข่ายต่างๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกัน
3. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมพบว่า สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้ามาก อาจรับวัฒนธรรมของสังคมที่ด้อยกว่าได้จากการติดต่อสื่อสาร จึงต้องมีการป้องกันการแพร่กระจายนี้ล่วงหน้า

การศึกษาเรื่องราวของดนตรีนาเสป ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มสังคมชาวมุสลิม หรือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงต้องศึกษาในบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามเพื่อเป็นการเชื่อมโยงถึงความเข้าใจและความเป็นมาเป็นไปของกลุ่มสังคมชาวมุสลิมในไทย

รัชสี สาดเปรม. (2521:52 – 54) ได้กล่าวถึงการนำเชลยชาวปัตตานีขึ้นมาในกรุงเทพฯ นี้ว่า “การนำเชลยชาวปัตตานีขึ้นมามีจุดประสงค์สำคัญ คือต้องการเพิ่มกำลังพลเมือง ซึ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นการก่อสร้างกรุงเทพฯ ยังไม่มั่นคงนัก กำลังพลเมืองในระยะนั้นไม่พอกับความต้องการซึ่งในขณะนั้นบ้านเมืองยังอยู่ในสภาวะสงครามกับพม่า อีกทั้งเสบียงอาหารที่ผลิตจากพลเมืองเป็นส่วนน้อยก็คงไม่พอใช้สอยระหว่างออกศึกสงครามแต่ละครั้ง นับเป็นภาระหนักที่สุดของประเทศ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกก็ทรงตระหนักในข้อนี้ ดังนั้นการทำสงครามที่ไม่จำเป็นจริงๆ แล้วพระองค์ก็ไม่ทำเลย เช่น กรณีตักเตือนให้หัวเมืองมาลาญทางใต้มาอ่อนน้อมแต่โดยดี เมื่อหัวเมืองเหล่านั้นขัดขืน แทนที่พระองค์จะใช้กำลังทัพเข้าปราบ แต่พระองค์ก็ไม่ทรงกระทำเช่นนั้น สังเกตได้ว่าพระองค์ไม่ได้ตั้งพระทัยจะยกทัพไปปราบปัตตานีโดยตรง แต่ที่จัดทัพไปก็เพื่อไปปราบพม่าซึ่งเป็นศัตรูที่สำคัญกว่า แต่เมื่อกองทัพไปถึงเมืองสงขลา จึงมีพระราชดำรัสให้หัวเมืองมาลาญมาอ่อนน้อมโดยไม่คิดจะใช้กำลังเข้าไปบังคับ การปราบปัตตานีขึ้นมาเพื่อชดเชยแรงงานของชาติ”

ในทำนองเดียวกันสมคิด มณีวงศ์. (2516:5) ได้กล่าวถึงการกวาดต้อนประชาชนเมืองปัตตานีไว้ว่า “ในสมัยรัชกาลที่ 1 พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2328 ทรงโปรดเกล้าให้กรมพระราชวังบวรฯ ยกทัพไปปราบพม่าทางภาคใต้แล้วเลยไปตีเมืองปัตตานี การครั้งนี้ได้ต้อนผู้คนจากเมืองดังกล่าวซึ่งเป็นมุสลิมมาไว้ในกรุงเทพฯ ถ้าเป็นเชื้อพระวงศ์ขุนนางจะนำมาปล่อยไว้สั้-แยกบ้านแขก ส่วนประชาชนพลเมืองจะนำมาไว้ที่ถนนตักถึงบ้านอู่ ประตูน้้า (ในคลองแสนแสบ) ถึงสามแยกท่าไข่ ปากลัด เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปทุมธานี ขณะนี้กำลังขยายวงไปมีภูมิลำเนาถิ่นฐานริมทะเลฝั่งตะวันออกเขตจังหวัดชลบุรี”

ประยูรศักดิ์ ชลายนเดชะ (ม.ป.พ.: 22 - 24) ได้กล่าวถึงชาวมุสลิมที่อพยพย้ายถิ่นขึ้นมาทางภาคกลางของประเทศไทยว่า สำหรับเมืองทางภาคใต้ของประเทศไทยนี้ ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่นับถือศาสนาอิสลามมาก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเสียอีก สำหรับเมืองปัตตานีนั้นตกอยู่ในอำนาจของประเทศไทยตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด สมัยกรุงสุโขทัยนั้น ทางใต้มีอาณาเขตถึงนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองเอกทางภาคใต้ เขตการปกครองของนครศรีธรรมราชนั้นกินตลอดไปจนปลายแหลมมาลายุสิงคโปร์และมะละกาซึ่งถือเป็นประเทศราชของประเทศไทย แต่วิธีการปกครองเมืองขึ้นในสมัยนั้น ทางส่วนกลางมิได้ส่งคนไปปกครอง เพียงแต่ให้ส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทองสามปีต่อครั้งแทน ด้วยเหตุนี้เมืองปัตตานีจึงขึ้นกับประเทศไทย อยู่ในความดูแลของนครศรีธรรมราช และอยู่ในฐานะประเทศราชอื่นๆ ใน

แหลมมลายู ดังนั้น ในสมัยสุโขทัยจึงนับชาวมาเลย์ทั้งประเทศ ซึ่งเป็นชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ เป็นประชากรของประเทศไทยเราด้วย

จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2310 กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเข้าศึก เมืองปัตตานีและเมืองประเทศราชในแหลมมลายูรวมทั้งเมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลา เมืองพัทลุง ต่างตั้งตนเป็นอิสระไม่ยอมขึ้นต่อกรุงธนบุรี ครั้นถึงสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงได้ยกทัพไปปราบ โดยพระอนุชาของพระองค์เป็นทัพหลวง ประกอบด้วยแม่ทัพเรือ คือ พระยาราชบังสัน (ฉิม) ซึ่งเป็นมุสลิมไปทำการปราบปรามเมืองปัตตานีในครั้งนั้นด้วย ในการปราบครั้งนั้นเจ้าเมืองปัตตานีขัดขืนไม่ยอมเป็นเมืองขึ้นตั้งแต่ก่อนจึงต้องทำการกวาดต้อนผู้คนและศาสตราอาวุธเป็นจำนวนมากเข้ามากรุงเทพฯ ชาวปัตตานีที่ถูกกวาดต้อนเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 1 นี้ได้เข้าไปอาศัยประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนาข้าวอยู่แถวมีนบุรี และหนองจอกเป็นส่วนใหญ่ แล้วทรงโปรดให้ผู้ที่มิเชื่อสหายเจ้าเมืองปัตตานีคนเดิมให้เป็นเจ้าปกครองดูแลต่อไป แต่เปลี่ยนให้อยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของเมืองสงขลาอีกชั้นหนึ่ง

ครั้นถึง พ.ศ.2334 เจ้าเมืองปัตตานีก่อการแข็งเมืองขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจึงทำการปราบและหาทางป้องกันโดยแบ่งเมืองปัตตานีออกไปเป็น 7 หัวเมือง

จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 3 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว หัวเมืองทั้ง 7 ได้ทำการแข็งเมืองขึ้นอีก แต่ทางกรุงเทพฯก็ปราบได้เรียบร้อย และกวาดต้อนผู้คนชาวเมืองปัตตานีมาอยู่กรุงเทพฯอีกครั้งหนึ่ง ผู้คนที่กวาดต้อนมาในครั้งนี้โปรดให้อาศัยในจังหวัดธนบุรี แถวบ้านสมเด็จพระสวนพลูและใกล้เคียง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงโปรดให้จัดรูปแบบการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาล โดยให้ยุบจาก 7 หัวเมือง เหลือเพียง 4 หัวเมืองในราว พ.ศ.2449 และต่อมายุบตัวเป็นมณฑลปัตตานี แล้วแบ่งมณฑลปัตตานีออกเป็น 3 จังหวัด ใน พ.ศ. 2476 ถึงปัจจุบัน คือเมืองปัตตานี นราธิวาส และยะลา ดังนั้นสามจังหวัดดังกล่าวจึงมีชื่อเรียกว่า “สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งก็คือเมืองปัตตานีเท่านั้นเอง

ความจริงเรื่องการกวาดต้อนผู้คนมาจากเมืองปัตตานีนั้นได้เคยทำกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้วบุคคลเหล่านั้นได้มาอาศัยอยู่ที่คลองตะเคียน จังหวัดอยุธยาเป็นส่วนใหญ่ การที่ทางกรุงศรีอยุธยาและกรุงเทพฯทำการกวาดต้อนชาวปัตตานีมาไว้ในกรุงเทพฯจึงเป็นสาเหตุให้มีประชากรมุสลิมอยู่ในกรุงศรีอยุธยาและกรุงเทพฯมีจำนวนมากขึ้น ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

มุณีเราะฮ์ บินดี อับดุลเฮาะ ฟุรุ (ม.ป.พ.:1) ได้กล่าวถึงที่อยู่ของชาวมุสลิมที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาตั้งรกรากในภาคกลางของประเทศไทยว่า สมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ.2328 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้สมเด็จพระราชวังบวรฯ ยกทัพไปปราบพม่าทางใต้ แล้วยกทัพไปตีเมืองปัตตานีจนกระทั่งถึงไทรบุรี (ปะลิส) กลันตัน (เคดะฮ์) และตรังกานูนันได้กวาดต้อนผู้คนจากปัตตานี ไทรบุรี กลันตัน และตรังกานูนันซึ่งมีทั้งเชื้อพระวงศ์ ขุนนาง และ

ประชาชนทั่วไปมาไว้ที่กรุงเทพฯ ที่สี่แยกบ้านแขก มหานคร ถนนตก บ้านอยู่ จักรวรรดิคลองแสนแสบ จนถึงสามแยกท่าไข่ ปากลัด ทำอิฐ บางบัวทอง บางพลี คลองสำโรง และคลองพระโขนง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองรังสิต คลองหนึ่ง คลองสอง จนถึงคลอง 24 นั้น ผู้อพยพรุ่นแรกที่เป็นผู้ใหญ่ได้เสียชีวิตเกือบหมด คงเหลือผู้อพยพที่เป็นเด็กและลูกหลานซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง และญาติจำนวนไม่มากนักที่ยังเดินทางไปมาติดต่อกันแล้วไม่กลับประเทศตน ต้องการที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มุสลิมส่วนหนึ่งจากกรุงเทพฯ เช่น ถนนตก บ้านอยู่ จักรวรรดิทรายกองดิน ได้ไปตั้งรกรากอยู่ที่คลอง 14 16 17 19 20 21 และ 22 บางกลุ่มถูกชักชวนไปรวมกับพวกแรกๆ ที่ทำอิฐ ปากลัดและที่อื่นๆ แต่อย่างไรก็ตาม บางกลุ่มยังมีครอบครัวอยู่ทางมาเลเซียหรือมีญาติทางปะลิส กลันตัน ตรังกานู และปีนังเดินทางมาหาหรือเดินทางไปหาญาติทางโน้นเสมอ

นूरียัน สาแล๊ะ. (2540:95) ได้กล่าวว่า “ศาสนาอิสลามไม่ได้หวงห้ามให้มนุษย์สร้างวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมและศาสนาเป็นสองสิ่งที่เป็นหนึ่งเดียว แยกออกจากกันไม่ได้และมนุษย์ต้องการความสมบูรณ์ทั้งในร่างกายและจิตใจ หากขาดสิ่งใดไปในการดำรงชีวิตก็ลำบาก ดังคำอธิบายของคุณซีดี ซาซัลบา (Sidi Gazalba) ว่าในการดำรงชีวิตของอิสลามนั้นอันดับแรกคือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า นั่นคือการนับถือศาสนา และอันดับสุดท้ายการปฏิบัติตามวัฒนธรรมในโลกนี้จะส่งผลถึงโลกหน้าด้วย ศาสนาและวัฒนธรรมจึงเป็นสองสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้” หลักทางศาสนายังกล่าวไว้อีกว่า “พระเจ้าเป็นผู้สร้างศาสนาอิสลาม และได้วางหลักการกฎระเบียบให้ปฏิบัติโดยมนุษย์ไม่มีสิทธิแก้ไข แต่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายในกรอบศาสนา” อีกด้านหนึ่ง เสาวนีย์ จิตต์หมวด.(2524:4) พูดถึง หลักการอิสลามได้สนับสนุนให้คนมารวมกันปฏิบัติศาสนากิจร่วมกัน ได้ทำความรู้จักกันปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความรักใคร่สามัคคี หรือความเป็นปึกแผ่นขึ้นในสังคม ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชนเล็กๆ สังคม ตลอดจนจนถึงการรวมกลุ่มประชาชาติไทยในโลก (อุมมะฮฺ) ดังนั้นนอกจากมุสลิมจะสามารถสร้างอาคารเพื่อเป็นจุดรวมที่จะสวดต่อพระองค์ร่วมกันเรียก “มัสยิด”

ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ (ม.ป.พ.:103) ได้กล่าวถึงความเชื่อของชาวมุสลิมไว้ว่า มุสลิมทุกคนเชื่อศรัทธาว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาซึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ทรงบัญญัติขึ้นให้แก่มนุษยชาติ ได้ยึดถือเป็นแนวทางดำเนินชีวิต โดยได้ทรงแต่งตั้งให้บุคคลที่ทรงเห็นชอบเป็นผู้เทศนาสั่งสอน ในยุคและท้องถิ่นต่างๆทั่วโลก นับตั้งแต่ อาดัมมูฮฺ (โนอา) อิบรอฮีม (อับราฮัม) อิสมาอิล (อิสมาอิล) อิสฮาก (ไอแซค) มูซา (โมเซส) สุลัยมาน (โซโลมอน) อีซา (เยซู) จนกระทั่งถึง มุฮัมมัดฯ ชาวมุสลิมเชื่อศรัทธาว่าบรรดาพระศาสดาในอดีตทุกองค์เป็นพระศาสดาซึ่งทำหน้าที่เป็นศาสนทูตของพระผู้เป็นเจ้า และพระศาสดามุฮัมมัดฯ เป็นพระศาสดาองค์สุดท้ายของโลกชาวมุสลิมให้ความเคารพต่อพระศาสดาองค์

ก่อนๆ จากพระศาสดามุฮัมมัดฯ ทุกองค์ และเชื่อกันกันว่า คำสอนของบรรดาพระศาสดาเหล่านั้น เหมาะสมกับสภาพของมนุษย์ในยุคและสมัยนั้นๆ และคำสอนของพระศาสดามุฮัมมัดฯ นั้นเป็นคำสอนที่สมบูรณ์และจะไม่มีพระศาสดาองค์อื่นๆ ต่อไปอีก จวบจนกระทั่งวันสุดท้ายของโลกปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับดนตรี การขับร้อง และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องอาศัยคำอธิบาย รวมถึงหลักการทฤษฎีของดนตรีและการขับร้องซึ่งลักษณะของดนตรี ดนตรีที่ผู้วิจัยนำมาวิจัยนั้นมีลักษณะเป็นดนตรีพื้นบ้าน นอกจากเรื่องของดนตรีและการขับร้องทั่วไปแล้วผู้วิจัยได้นำเรื่องราวของเพลงพื้นบ้านเข้ามาช่วยกันและใช้ในการวิจัยครั้งนี้

มานิต จารงค์. (ม.ป.พ) ได้อธิบายถึงการพัฒนาวัฒนธรรม และพิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาอิสลามไว้ว่าการพัฒนาวัฒนธรรมต้องยึดบนหลักการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาในทุกกิจกรรม เช่น การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่ การขอพรแก่ผู้ล่วงลับ การปฏิบัติเกี่ยวกับการตายเหล่านี้จะมีพิธีกรรมตามแนวทางศาสนา และเรื่องประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

พิธีกรรมในทางศาสนาอิสลามที่สำคัญ ได้แก่ การทำละหมาด การถือศีลอด และการประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ นอกจากนี้ก็เป็นกรปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ การปฏิบัติในวันศุกร์ วันอีดิลฟิฏริ วันอีดิลอัฎฮา หรือกิจกรรมในวันเมาลิด เป็นต้น

บรรจง บินกาซัน (2542 : 196 - 197) อธิบายถึงเทศกาลอีดิลฟิฏริและเทศกาลอีดิลอัฎฮาซึ่งเป็นเทศกาลประจำปีของชาวมุสลิมไว้ว่า อีดิลฟิฏริ : เทศกาลเฉลิมฉลองการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนของมุสลิม ดังนั้น วันอีดิลฟิฏริจึงตรงกับวันที่ 1 ของเดือนเซาวาลซึ่งเป็นเดือนถัดไปจากเดือนเราะมะฎอนตามปฏิทินทางจันทรคติของอิสลาม ในวันอีดิลฟิฏริ มุสลิมจะเริ่มการเฉลิมฉลองด้วยการชำระล้างร่างกายให้สะอาดและสวมใส่เสื้อผ้าชุดใหม่หรือชุดที่ดีที่สุดเพื่อไปร่วมกันประกาศความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์และนมาศรวมกันที่มีสติในตอนเช้า หลังจากนมาศเสร็จแล้วก็ฟังคุฏบะฮ์ (ปาฐกถาธรรม) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เสร็จแล้วต่างคนก็จะขอภัยและให้อภัยซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นก็จะแยกย้ายกันไปเยี่ยมเยียนพ่อแม่ญาติพี่น้องและสังสรรค์รื่นเริงกันในของเขตของศาสนา ในวันที่จะมีการกล่าวคำอวยพรกันด้วยคำว่า “สุขสันต์วันอีดิ” แต่โดยภาษาแล้วแปลว่า “เทศกาลอันจำเริญ” นอกจากนี้แล้วยังมีการกล่าวคำอวยพรให้กันอีกว่า “ตะก็อบบะลัลลอฮู มินนาวะมิงกูม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ได้ทรงรับภาระงานจากเราและจากท่าน”

อีดิลอัฎฮา : เทศกาลเฉลิมฉลองของชาวมุสลิมเนื่องในโอกาสที่มุสลิมส่วนหนึ่งจากทั่วทุกมุมโลกได้มีโอกาสไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย วันอีดิลอัฎฮาจะตรงกับวันที่ 10 เดือนซุลฮิจญะฮ์ซึ่งเป็นวันถัดไปจากวันที่ 9 อันเป็นวันที่ผู้ประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องไปพักชุมนุมกันขอพรต่ออัลลอฮ์ที่ทุ่งอะเราะะฟะฮ์ การเฉลิมฉลองเทศกาลอีดิลอัฎฮาจะคล้ายกับการเฉลิมฉลองเทศกาลอีดิลฟิฏริ แต่จะไม่มีกิจกรรมทางศาสนาเพิ่มเติมขึ้นมาอีกอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นคือการเชือดสัตว์พลีหรือ

การทำกุรบานหลังจากเสร็จสิ้นการนมาซและการฟังกฎบิะฮฺในตอนเช้า ทั้งนี้เพื่อที่จะนำเอาเนื้อสัตว์ที่ถูกเชือดมาแจกจ่ายทำเป็นอาหารเข้ากินกัน ดังนั้นการนมาซในวันอีดิลอัฎฮาของคนมุสลิมในยุคต้นหรือแม้แต่ในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะในประเทศอาหรับมักจะทำกันในเวลาเช้าตรู่หลังจากที่ดวงอาทิตย์พ้นขอบฟ้าขึ้นมาได้ไม่นาน

อิสมาอีล อะหมัด อัล-นัควี (ม.ป.พ.:17 - 18) ได้กล่าวถึง บุคคลที่เราสมรส (นิกาฮฺ) ด้วยไม่ได้เอาไว้ว่าที่ถูกห้ามแก่สุเจ้า (มิได้สมรสด้วย) คือ

- แม่ (รวมทั้งแม่เลี้ยง,แม่นม,ย่า,ยาย,ย่าทวด) ของสุเจ้า
- ลูกสาว (รวมทั้งหลาน - เหลน) ของสุเจ้า
- พี่สาว-น้องสาวของสุเจ้า (จะมาจากพ่อแม่เดียวกันหรือไม่ก็ตาม)
- และพี่สาว-น้องสาวของพ่อ (คือป้าและอา) ของสุเจ้า
- และพี่สาว-น้องสาวของแม่ (คือป้าและน้า) ของสุเจ้า
- และลูกหญิงของพี่ชาย-น้องชาย (คือหลาน) ของสุเจ้า
- และลูกหญิงของพี่สาว-น้องสาว (คือหลาน) ของสุเจ้า
- และแม่ (นม) ที่ให้นมแก่สุเจ้า
- และพี่น้องร่วม แม่ (นม) กับสุเจ้า
- และแม่ของภรรยา (แม่ยาย) ของสุเจ้า
- และลูกเลี้ยงของสุเจ้า ผู้อยู่ในความอุปการะของสุเจ้า (ซึ่งเป็นลูกเลี้ยง), จากหญิงของสุเจ้าที่สุเจ้าได้สมรสนาง
- แต่ถ้าสุเจ้ามิได้สมรสนาง ดังนั้น! ไม่เป็นบาปอันใดแก่สุเจ้า
- และภรรยาของลูกของสุเจ้า (ลูกสะใภ้) ผู้มาจากเอว (สืบเชื้อสาย) ของสุเจ้า
- และ (ห้าม) ที่สุเจ้าเอาพี่-เอาน้องหญิง (สมรส) อยู่ร่วมกัน (ขณะที่ทั้งสองมีชีวิตอยู่พร้อมกัน) เว้นแต่ที่ได้ล่วง (หรือผ่าน) ไปแล้ว

อบู มัรศูร (2531:140) ให้ทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาอิสลามเกี่ยวกับดนตรีว่า “ในกลุ่มชาวมุสลิมมีจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจว่าอิสลามเป็นเพียงศาสนาที่สวดนมัสการอย่างเดียวซึ่งห้ามการรื่นเริงโดยสิ้นเชิง การร้องรำทำเพลงก็ห้ามเด็ดขาด ทั้งยังเป็นศาสนาที่ไม่อนุมัติให้มีความสุขทางโลกด้วยเลย แต่ความเป็นจริงศาสนาอิสลามให้รื่นเริงด้วยการดีด สี ตี เป่า ได้ในขอบเขตของความเรียบร้อยและมีมารยาทที่ดีงาม ท่านสุลลุลลอฮฺเองได้เคยใช้ให้รื่นเริงในงานแต่งงานโดยมีเพลง มีกลอง ที่ไม่เกินขอบเขตความเรียบร้อยทางศีลธรรม ท่านนบีคือลข กล่าวถึงการตีกลองและการร้องเพลงในงานแต่งงานนั้นเป็นความแตกต่างระหว่างทะเลาะและหะรอมอย่างหนึ่ง คือจะเป็นที่อนุมัติหรือต้องห้ามอยู่ที่ความพอดี ดังนั้นสำหรับมุสลิมที่จะดำเนินชีวิตไปบนทางที่ราบเรียบทั้งในโลกนี้และโลกหน้าแล้ว ก็

เป็นการสมควรที่จะหาความสงบและการรื่นเริงบ้างพอเหมาะพอควรแก่กาลเทศะเท่าที่จำเป็น เพราะถ้ามากเกินไป เกรงว่าจะเข้าข่ายไร้ประโยชน์และสุ่ยสุ่ยซึ่งถูกตำหนิโดยท่านอัลกุรอาน”

สังัด ภูเขาทอง (ม.ป.ป.: 4) การศึกษาถึงโครงสร้างทางสังคมของชนชาติ ตามแนวทางของนักสังคมวิทยา และนักมนุษยวิทยา ก็เป็นการเปิดช่องให้เห็นถึงต้นตอของศิลปะของชนชาตินั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านดนตรีในอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาโยงใยถึงสภาพของดนตรีที่เกิดขึ้นในชนชาติต่างๆ ทำให้เห็นความแตกต่างในธรรมชาติทางดนตรี

พระยาอนูมานราชชน (2515:114) ได้กล่าวถึงทำนองเพลง ซึ่งถือว่าเป็นเสียงดนตรีว่า มีความใกล้ชิดกับภาษาพูด กล่าวคือ มีคุณสมบัติของเสียงที่เหมือนกัน สรุปความได้ว่า

1. ความสั้น-ยาวของเสียง (Quantity) ในเสียงดนตรีแสดงออกในรูปของอัตราจังหวะ โดยลักษณะตัวโน้ตดนตรี ในส่วนภาษาพูดแสดงออกทาง สระ เช่น สระเสียงยาวกับสระเสียงสั้นที่มีขนาดของเสียงที่ไม่เท่ากัน

2. ระดับเสียง คือเสียงสูง-ต่ำ ในดนตรีมีบรรทัดบอกระดับเสียง ในภาษาพูดคือวรรณยุกต์

3. กระแสเสียง คือ คุณสมบัติของเสียง ในดนตรี หมายถึง กระแสเสียงของเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ที่ล้วนแตกต่างกัน อยู่ที่วิธีทำให้เกิดและแหล่งกำเนิดของเสียง ส่วนในภาษาพูด ก็คือบุคลิกของเสียงแต่ละคนที่ต่างกัน ที่สามารถจำกระแสเสียงได้

4. การเน้นเสียง คือ เสียงหนัก-เบา ดัง-ค่อย ในดนตรีเชื่อว่าวิวัฒนาการมาจากภาษาพูด

มนตรี ตราโมท (2518:35-36) ได้อธิบายความหมายของคำว่า เพลง และองค์ประกอบของเพลง สรุปได้ความว่า ตามหลักวิชาของคีตศิลป์ สิ่งที่สำคัญประกอบขึ้นด้วยเสียงให้เกิดความไพเราะคือแสดงความรู้สึกต่างๆ นั้น ได้แก่ ลำนำ ทำนอง และจังหวะ ลำนำหมายถึง ความสั้นยาว เบาแรงของเสียง RHYTHM ทำนองหมายถึงเสียงสูงๆ ต่ำๆ สลับสับสนกันไป และจังหวะได้แก่ ส่วนแบ่งย่อยที่เป็นระยะสม่ำเสมอ ได้แก่มาตรา คำว่า “เพลง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลไว้ว่า ลำนำ ทำนอง คำขับร้อง ทำนองดนตรี กระบวนวิธี รำดาบรำทวน ชื่อการร้องเพลงแกกันมีชื่อต่างๆ เช่นเพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เป็นต้น ถ้าจะเลือกอธิบายเฉพาะความหมายที่เกี่ยวข้องกับเพลง ก็จะมีแต่คำว่า ลำนำ ทำนอง คำขับร้องและชื่อร้องแกกัน มีชื่อต่างๆ เท่านั้น ซึ่งคำที่ขับร้องก็ดี การร้องแกกันก็ดี ย่อมมีลำนำและทำนองผสมอยู่แล้ว จึงจะนับว่าเป็นเพลง ถ้ามีแต่เพียงคำขับร้องแกกันโดยไม่มีลำนำ และทำนอง ก็จะเป็นเพลงไปไม่ได้ และยิ่งกว่านั้น ยังจะต้องมีจังหวะเป็นเครื่องควบคุมด้วยอีกอย่างหนึ่ง จึงจะครบองค์เพลง

วาศิลป์ จรรย์ยานนท์ (2522:11) ได้ให้ความหมายของ “ทำนอง” ว่า หมายถึงการเคลื่อนที่ของระดับเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงสูงต่ำสลับกันไปตามความประสงค์ของผู้แต่ง การเคลื่อนที่นี้จะบอกถึง

รูปร่างของเพลง ทำให้ผู้ฟังสามารถจำแนกและจดจำเพลงได้ ทั้งนี้ สรุปลักษณะในรายละเอียดขององค์ประกอบของทำนองได้ดังนี้

1. จังหวะทำนอง จังหวะของทำนองทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์

2. ระดับเสียง มนุษย์สามารถรับความถี่ของคลื่นเสียงได้ตั้งแต่ 16-12,000 เฮิรตซ์ และช่วงเสียงที่เหมาะสมแก่การสร้างงานทางดนตรี จะอยู่ในช่วงความถี่เสียงประมาณ 27-4,000 เฮิรตซ์

3. การเคลื่อนที่ ทำนองมีลักษณะของการเคลื่อนที่อยู่ 3 แบบ คือ

3.1 การเคลื่อนที่ด้วยวิธีการซ้ำเสียงเดิม

3.2 การเคลื่อนที่โดยลำดับ

3.3 การเคลื่อนที่โดยวิธีกระโดด

4. ความยาวทำนอง ความยาวของทำนองมีความยาววัดได้เป็นห้องเพลง วลีเพลง และประโยคเพลง

5. พิสัย หมายถึงระยะห่างระหว่างระดับเสียงต่ำสุด-สูงสุดของทำนองเพลงนั้นๆ โดยที่สามารถวัดระยะห่างดังกล่าวเป็นคู่เสียง

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2534:67) ได้อธิบายรูปแบบของการละเล่นพื้นบ้านไว้ว่า การละเล่นพื้นบ้านพื้นเมืองนั้น มีรูปแบบเฉพาะตัว ยึดลีลาการร้องเป็นหลัก โดยมีดนตรีที่เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ประกอบเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านภาคกลาง การร้องเพลงให้กระชับ จังหวะจึงจะดีและสนุกสนาน รูปแบบของเพลงพื้นบ้านดูจะเรียบง่าย สามารถแยกให้เห็นพอสั่งเขป ดังนี้

1. ลีลาทำนอง สั้นและซ้ำ

2. ภาษาที่ใช้เป็นคำไทยแท้ เรียบง่ายฟังเข้าใจ เป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน

3. ลักษณะคำประพันธ์ ส่วนมากเป็นกลอนแปดหัวเดียว นอกจากนั้นเป็นลักษณะกลอนที่พิเศษแตกต่างกันไปแต่ละบทเพลง

4. เรื่องราวในบทเพลง กล่าวถึงเรื่องในท้องถิ่น การดำเนินชีวิต การทำมาหากิน โดยจะยึดหลัก เคารพคุณพระรัตนตรัย และครูบาอาจารย์

5. โอกาสที่เล่น นิยมเล่นได้ทุกโอกาส ตามความสนุกสนาน งานประเพณี ฯลฯ

มอริตัน ได้ศึกษาทางดนตรีของบทเพลงไทย พบว่า กว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมด ใช้หลักเสียงระบบ 5 เสียง หรือระบบ เพนตะโทนิก และมีการเปลี่ยนหลักเสียงชั่วคราวไปยังระบบเพนตะโทนิกอื่นๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ระบบเพนตะโทนิก เป็นพื้นฐานของทำนองเพลงในไทย

สุกรี เจริญสุข ได้อธิบายลักษณะสำคัญที่สำคัญของเพลงพื้นบ้าน โดยสรุปความในเรื่องของจังหวะและทำนองเพลงพื้นบ้านของไทย ความว่า

1. จังหวะ ในเรื่องของจังหวะ ในความหมายของคำว่า จังหวะ หมายถึงอัตราของความเร็วจังหวะที่สม่ำเสมอ ซึ่งในความหมายนี้ไม่ค่อยจะนำมาใช้ในเพลงพื้นบ้านนัก เพราะเหตุว่าเพลงพื้นบ้านมีความช้า-เร็ว ตามประเพณีนิยม เมื่อตั้งจังหวะได้แล้วก็จะว่าจังหวะเดียวจนกระทั่งจบเพลง ยกเว้นความเร็วที่มีทางเครื่องอยู่ท้ายเพลง โดยปกติเพลงพื้นบ้าน มีความช้า-เร็วของจังหวะที่คงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงจังหวะอยู่บ้างเช่นจังหวะของลำตัด มีการเปลี่ยนแปลงความเร็วระหว่างลูกคู่กับจังหวะที่ร้องทั่วไป ซึ่งโดยทั่วไปเพลงพื้นบ้านมีอัตราจังหวะธรรมดา

2. ทำนองเพลงพื้นบ้าน มีลักษณะสั้นๆ ซ้ำๆ วกไปวนมา ใช้เนื้อร้องบรรยายเรื่องราวโดยเปลี่ยนเนื้อร้องไปเรื่อยๆ ในลักษณะ “ร้อยเนื้อทำนองเดียว” หลักเสียงของทำนองประกอบด้วยระบบเสียงที่เรียกว่า Mode หรือ Scale ซึ่งหมายถึง บันไดเสียงและเพลงพื้นบ้านไม่อยู่บนเกณฑ์ความหมายของ Scale แต่เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่อยู่บันไดเสียงแบบ Mode ที่มีระบบบันไดเสียงโดยระดับเสียงปกติเรียงกันทั้ง 7 เสียง และระบบบันไดเสียงแบบ 5 เสียง ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่มีเสียงเรียงกัน คือ นับว่ามีความใกล้เคียงกับเพลงพื้นบ้านมากที่สุด

เอเนก นาวิกมูล (2527:69-84) ได้กล่าวว่า ลักษณะเด่นของเพลงพื้นบ้านว่ามีอยู่ 3 ประการ ซึ่งสรุปความได้ดังนี้

1. มีความเรียบง่าย ฟังแล้วเข้าใจทันที หากจะมีการเปรียบเทียบแง่สัญลักษณ์ก็สามารถแปลความหมายได้ไม่ยากนัก ความเรียบง่ายดังกล่าว ไม่ใช่ความมั่งง่าย แต่เป็นความเรียบง่ายที่สมบูรณ์ คือ ทั้งง่ายและคมคาย สวยงามไปในตัว ซึ่งแจกแจกได้ดังนี้

1.1 ความเรียบง่ายในถ้อยคำ ที่ชาวเพลงเลือกหยิบมาใช้ร้อยเรียงกันอย่างเหมาะสมจะข้อที่น่าสังเกตคือ พ่อเพลง แม่เพลงได้เลือกใช้คำไทยแท้เกือบทั้งสิ้นของทุกวรรคทุกบทเพลง มีน้อยวรรคที่จะใช้คำบาลี-สันสกฤตลงไป ทำให้ผู้ฟังได้รับรสและบรรยากาศของไทยจริงๆ อีกทั้งยังเป็นวรรณกรรมปากเปล่าที่มีคุณค่า เพราะผู้ร้องร้องออกมาทันทีทันใด แทบไม่มีเวลาตรึกตรอง แต่สามารถวางตำแหน่งของคำได้อย่างเหมาะสมกับอารมณ์ของเรื่องอย่างน่าประหลาด

1.2 ความเรียบง่ายในการร้องและการเล่น เพลงพื้นเมืองได้ยึดลักษณะดั้งเดิมของมนุษย์ คือ ความไม่มีอะไรเป็นปฐม แล้วค่อยๆ คิดหาอะไรมาเพิ่มเติมในภายหลัง ดังนั้นเพลงพื้นบ้านจึงเห็นว่าชาวบ้านหรือชาวเพลง “ทำเพลง” โดยไม่ต้องตระเตรียมอะไรเป็นการใหญ่โตนัก สิ่งที่จะทำให้เพลงไพเราะนอกเหนือจากการใช้ถ้อยคำแล้วยังใช้เพียงเครื่องมือหรือเครื่องประกอบจังหวะง่ายๆ

2. การเน้นความสนุกสนานเป็นหลักการจากการที่คนไทยเป็นคนที่สนุกสนานไม่ค่อยทุกข์ร้อน เพลงพื้นเมืองจึงเป็นส่วนประกอบของความสนุก มีเนื้อหาท่วงทำนองสอดคล้องกับลักษณะนิสัยข้อนี้

บางครั้งแม้การเทศน์แหล่ของพระคุณเจ้าตามชนบท ก็ไม่ต่างกับการแสดงมหรสพบนเวทีเพราะชาวบ้านฟังแล้วครื้นไฉ่ ดังนั้นเพลงพื้นเมืองจึงมักเน้นความสนุกสนานที่ออกมาในรูปแบบต่อไปนี้

2.1 การใช้คำสองแง่สองง่าม การเอาตลกอวยวะมาเล่นดูเหมือนจะเป็นสันดานของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา แล้วแต่ใครจะพลิกแพลงให้ลึกซึ้งเพียงไร แต่สิ่งที่เพลงพื้นบ้านแสดงออกมาไม่ได้หลุดออกมาด้วยคำหยาบ หากแต่ได้ใช้คำเปรียบเทียบหรือแฝงสัญลักษณ์เข้ามาช่วย ซึ่งจะเป็นที่รู้จักกันของผู้ใหญ่ หรือคนที่โตพอรู้ความแล้ว

2.2 การเว้นเสียซึ่งเรื่องที่ทุกข์มาก ๆ กล่าวคือ ความสนุก กับความทุกข์ คนเราต้องเลือกเอาอย่างแรกเสมอ อย่างเช่นบทเพลงของชาวบ้าน เมื่อเทียบกับเนื้อหาในตัวเพลงแล้ว ส่วนที่กล่าวถึงเรื่องราวของความทุกข์ มีเปอร์เซ็นต์น้อยกว่าความสนุกมาก และบางครั้งหากมีเรื่องของความทุกข์ ก็เป็นเพียงเรื่องราวที่สมมุติ เพื่อคั่นอารมณ์ผู้ฟังเท่านั้น

3. การมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เพลงพื้นบ้านต่างถิ่นมีการร้องเพลงที่ใช้ถ้อยคำที่คล้ายกันทั้งที่อยู่ห่างกันคนละทิศ แสดงให้เห็นว่า เพลงพื้นบ้านในแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาได้สร้างรูปแบบที่มีหลายสิ่งหลายอย่างร่วมกันขึ้น ด้วยการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดระหว่างคนต่อคน หรือคณะต่อคณะ ซึ่งรูปแบบที่ร่วมกันดังกล่าวแยกออกกว้างๆ ได้ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา การเรียงลำดับเรื่อง ด้วยเพลงพื้นเมืองยังแยกได้ออกเป็นเพลงโต้ตอบอย่างยาว และเพลงโต้ตอบอย่างสั้น ซึ่งเนื้อหารูปแบบของเพลง 2 พวก สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.1.1 เพลงโต้ตอบอย่างยาว ได้แก่ เพลงเรือ เพลงระบำบ้านไร่ พวงมาลัย (อย่างยาว) เพลงเหย่อย เพลงหน้าเอย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงอีแซว เพลงระบำบ้านนา เพลงพาดความ เพลงเทพทอง เพลงปรบไก่ เพลงลำตัด เพลงแอ้วเคล้าซอ เพลงช้อย เพลงเหล่านี้มักเป็นเรื่องของพ่อเพลง แม่เพลงที่มีความชำนาญ สามารถตอบโต้กันได้นานๆ ไม่มีจบกลางคัน ซึ่งการที่จะร้องได้นานๆ จึงต้องสร้างเรื่องหรือชุดการเล่นซึ่งก็มีชุดใหญ่ของการเล่นเป็นต้นแบบ คือ

1. ชุดลักหาพานี่
2. ชุดสู้ขอ
3. ชุดชิงชู้
4. ชุดตีหมากผัว
5. ชุดเบ็ดเตล็ด

แบบแผนของเพลงโต้ตอบอย่างยาว จะเริ่มด้วยบทไหว้ครู แล้วเป็นบทเกริ่น เรียกหาหญิงให้มาเล่นเพลง แล้วจึงโต้ตอบกัน เรียกว่า การประ

3.1.2 เพลงโต้ตอบอย่างสั้น ได้แก่เพลง พิษฐาน เพลงระบำ เพลงพวงมาลัย (อย่างสั้น) เพลงสงฟาง เพลงเดินกำรำเคียว เพลงสงคำลำพวน เพลงซักระดาน เพลงเหล่านี้เป็นเพลงสั้น เหมาะกับนักเพลงที่ไม่ใช่มืออาชีพ ร้องกันคนละสี่ห้าวรรค คนละท่อนสั้นๆ แล้วก็ลงเสียงเป็นลักษณะของการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมสนุกสนานอย่างง่าย ๆ

3.2 เนื่องจากเพลงพื้นบ้านมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน การหยิบเอาถ้อยคำจากเพลงหนึ่งไปใส่อีกเพลงหนึ่งจึงเป็นไปได้โดยไม่รู้ตัว ข้อที่สังเกตได้คือ พ่อเพลงคนหนึ่ง มักจะร้องเพลงได้หลายทำนอง การแลกเปลี่ยนถ้อยคำจึงเกิดขึ้นได้ง่ายมาก อีกด้านหนึ่ง เพลงพื้นเมืองมักใช้กลอนห้วนเดียวมาก ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการด้นเพลง ที่ต้องอาศัยฉันทลักษณ์ที่ยากจนเกินไป ซึ่งบทเพลงจะลงท้ายด้วยสระเดียวกันเสมอ ดังนั้นการใช้กลอนห้วนเดียวจึงทำให้การเปลี่ยนทำนองร้องจากเพลงหนึ่งไปยังอีกเพลงหนึ่งโดยใช้เนื้อเดิม เปลี่ยนทำนองและการรับของลูกคู่หรือการลงเพลงติดกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงผกา คุโรวาท (2536:37) วัฒนธรรม (มีความหมายรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต) เพราะคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากบาลีว่า “วฒฺสน” ซึ่งแปลว่าเจริญองงาม คำว่า “ธรรม” มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ธรรม” หมายถึงความดี วัฒนธรรมความหมายตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ หมายถึง ลักษณะของความเจริญองงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียว ความมีศีลธรรมจรรยาอันดีงามของประชาชนในชาติ และเป็นการที่ชนวิงวอนให้ประชาชนร่วมกันทำให้เกิดความเจริญองงาม ให้มีความดีงามขึ้นไม่ใช่เพียงรับมรดกกันมา แต่จะต้องรักษาของเดิมที่ดี แก้ดัดแปลงของเดิมที่ควรแก้ หรือดัดแปลงมาตรฐานความดี ความงามขึ้นมาใหม่ และส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ประจำชาติสืบไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง

สุภาพวรรณ พลอยบุษย์. (:2547) การศึกษาดนตรีในพิธีแห่เจ้าเซ่น ผลการศึกษาพบว่า พิธีแห่เจ้าเซ่นที่มีมาจากผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ ซึ่งนิกายนี้เกิดขึ้นมาจากความขัดแย้งทางการเมืองจึงเกิดการสู้รบ และการเสียชีวิตของผู้นำกลุ่มตนทำให้เกิดพิธีแห่เจ้าเซ่นเป็นพิธีแสดงการไว้อาลัย เป็นการรำลึกถึงคนและเหตุการณ์การสู้รบครั้งนั้น โดยในพิธี 10 วัน จัดงานให้มีองค์ประกอบต่างๆ ให้เปรียบเสมือนเหตุการณ์จริงและมีการผสมผสานหลักความศรัทธาทางศาสนาให้สัปบุรุษหรือสมาชิกของศาสนสถาน ได้แสดงความเสียใจต่อเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีการแต่งกายด้วยชุดสีดำ มัจฉานุณแต่งกายเป็นผู้เสียชีวิต มีการใส่ผ้ากัฟีนี หรือผ้าห่อศพในวันทีกล่าวถึงการเสียชีวิตของท่านฮุนเซ็น คือวันที่ 10 และมีการเดินมัจฉานุณเพื่อสาปแช่งศัตรู การลุยไฟเพื่อแสดงถึงความลำบากของผู้นำในทะเลทรายอันร้อนระอุ การเล่าเรื่องราวในเหตุการณ์ต่างๆ โดยการใส่ทำนองเสนาะเพื่อสร้างให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจและมีความไพเราะ

วิชา เชาว์ศิลป์. (:2541) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทำนองเพลงลำตัดและเพลงพื้นบ้านอื่นๆ ที่ปรากฏในลำตัดมีการกล่าวอ้างถึงความเป็นมาของลำตัดว่าพัฒนาการมาจากการตีกลองรำมะนาของแขก ผลการศึกษาพบว่า เพลงลำตัดมีระดับเสียงที่เคลื่อนที่เป็นทำนองปรากฏในบันตนและคำร้อง กล่าวคือ

1. บันตน พบว่ามีหลากหลายทำนองอาทิเช่น ทำนองแขกมาลาญ ทำนองแขกอินเดีย ทำนองเพลงไทยเดิม ทำนองเพลงพื้นเมือง ทำนองเพลงไทยสากลหรือลูกทุ่งตามสมัยนิยม

2. คำร้องแบ่งตามโครงสร้างได้เป็น 2 ตอนคือ

2.1 สร้อยเพลง พบว่าทำนองของสร้อยเพลงที่ยังคงใช้ร้องในการแสดงลำตัด ทั่วไปจำแนกได้เป็นทำนองกระพือ ทำนองกลาง ทำนองแขก ทำนองจักรรูน ทำนองมอญ ทำนองลาวหลง และทำนองโศก ทำนองที่ปรากฏเป็นที่นิยมที่สุดตามลำดับได้แก่ ทำนองกลาง ทำนองจักรรูน และทำนองโศก ส่วนทำนองที่สูญหายจากสาเหตุที่ไม่ได้มีการสืบทอดเรียกว่า ทำนองโบราณ สร้อยเพลงยัง

แบ่งส่วนการร้องออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนนำ ซึ่งเป็นส่วนที่ร้องนำโดยผู้เป็นต้นบทและส่วนลูกคู่ คือส่วนที่ผู้เป็นลูกคู่ร้องรับในบทกลอนกับส่วนนำ

2.2 บทร้อง พบว่า มีลักษณะการเคลื่อนที่ของระดับเสียง จัดแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การเคลื่อนที่ของระดับเสียงไม่เป็นทำนอง มีลักษณะคล้ายบทพูดกึ่งร้อง โดยในขณะที่ร้องไม่มีการประกอบจังหวะและการเคลื่อนที่ของระดับเสียงเป็นทำนอง ปรากฏอยู่ในบทพูดกึ่งร้องได้แก่ทำนองไชยก ทำนองบทร้องในสร้อยเพลงทำนองลาวหลง และทำนองบทร้องของลำลอยโดยมีการประกอบจังหวะในขณะขับร้องด้วย

ชูชาติ พิณพาทย์ (2546) ได้ศึกษาวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ อำเภอเมืองปทุมธานีโดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการของตระกูลปี่พาทย์มอญ อำเภอเมืองปทุมธานี 2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่ปรากฏในปี่พาทย์มอญ โดยใช้วิธีการทางมานุษยวิทยาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือนมกราคม 2546 ผลการศึกษาพบว่าประวัติตระกูลปี่พาทย์มอญในพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานีดั้งเดิมมี 7 ตระกูล คือตระกูลดนตรีเจริญพิณพาทย์ ช้องเสนาะ วงดนตรีปี่เสนาะ และดนตรีเสนาะ ตระกูลที่เป็นหัวหน้าวงปี่พาทย์มอญมาแต่ดั้งเดิมคือ ตระกูลดนตรีเจริญ พิณพาทย์ วงดนตรี และดนตรีเสนาะ มีบางตระกูลที่ต่อมาเลิกอาชีพด้านดนตรีไป และบางตระกูลมีการย้ายถิ่นฐานไปมีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น ตระกูลที่เลิกอาชีพทางดนตรีและย้ายภูมิลำเนาไปจังหวัดอื่นคือ ตระกูลช้องเสนาะ ระนาดเสนาะ วงดนตรีและปี่เสนาะ ในด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในวงปี่พาทย์มอญพบว่าประเพณีและวัฒนธรรมที่ยังนำวงปี่พาทย์มอญเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย คือ ประเพณีงานศพ ประเพณีรำผี รำมอญ ด้านแสดงนิยมนำไปประกอบการแสดงลิเก รำมอญคณะแรกที่เริ่มเป็นอาชีพรับจ้างคือ รำมอญคณะนายเขาว์ พิณพาทย์ เพลงรำมอญมี 13 เพลง 13 ทำรำ ใช้เพลงเดียวกันกับเพลงชุดย่าเที่ยง นักดนตรีมีโอกาสเลือกอาชีพได้มากกว่าอดีต และนักดนตรีส่วนใหญ่จึงหาอาชีพเสริม ทำให้การพัฒนาดนตรีน้อยลง ไม่มีเวลาซ้อม ไม่ใ้ศึกษาทางด้านดนตรี และไม่มีการสร้างสรรค์เพลงใหม่

ณัฐพร หอมแหม่ม.(2548) ได้ทำปริญญาานิพนธ์เรื่อง ลิเกฮูลู : กรณีศึกษาคณะอาเนาะป-อุมาร์ อาเนาะปยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับลิเกฮูลู คณะอาเนาะป อุมาร์ อาเนาะปยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีโดยส่วนมากเป็นวัฒนธรรมทางศาสนาอิสลาม เช่น การแต่งกาย ภาษา พิธีกรรมทางศาสนา และประเพณีความเชื่อในด้านเรื่องๆ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของลิเกฮูลู คณะอาเนาะป-อุมาร์ อาเนาะปยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่ามีการสร้างความเข้มแข็งในระดับยั่งยืน โดยวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีของศาสตราจารย์ประเวศ วะสี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ลิเกฮูลู คณะอาเนาะเป อุมาร์ อาเนาะปูยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีรายได้โดยตรงจากการแสดงลิเกฮูลู และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ด้านสังคม ชาวบ้านในหมู่บ้านแม่ลานมีการพบปะกันทางสังคมและศาสนา คอยให้ความช่วยเหลือปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ด้านจิตวิญญาณ การจัดงานประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของหมู่บ้านแม่ลานในทุกๆ ครอบครัว แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง ด้านการปกครอง มีการจัดการฝึกอบรมและประชุมกลุ่มของคณะลิเกฮูลู ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือในด้านการจัดการแสดง และความมีระเบียบในคณะลิเกฮูลู

โดยภาพรวมแล้วปรากฏว่าวัฒนธรรมในการแสดงลิเกฮูลู คณะอาเนาะเป อุมาร์ อาเนาะปูยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ยังรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงาม ดำรงความเป็นไทยอย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถพยากรณ์ถึงความยั่งยืนของลิเกฮูลูในสังคมชาวอิสลามในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง ดนตรีนาเสป กรณีศึกษาคณะมิตรเจริญ ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้น ในส่วนของเอกสารผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรีดังกล่าว ส่วนข้อมูลอีกด้านหนึ่งผู้วิจัยได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะมิตรเจริญ นายสะอาด เจริญวงศ์ และสมาชิกในวง ตลอดจนปรึกษาผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและมีส่วนร่วมในการแสดง ข้อมูลที่รวบรวมได้จากวิธีการทั้งสองวิธีนี้ผู้วิจัยได้นำมาศึกษา จัดหมวดหมู่ นำเสนอรายงานผลการวิจัยแบบพรรณนา โดยกำหนดแนวทาง และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สภาวัฒนธรรมมีนบุรี
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 สัมภาษณ์หัวหน้าคณะมิตรเจริญ นายสะอาด เจริญวงศ์

2.2 สัมภาษณ์สมาชิกในคณะมิตรเจริญ

2.3 รับฟังการบรรยาย การสาธิตพร้อมมีส่วนร่วมแสดงดนตรีนาเสป คณะมิตรเจริญ

2.4 ชมการแสดงดนตรีนาเสปของคณะมิตรเจริญอย่างน้อยหนึ่งครั้งเพื่อทำการสังเกตและเก็บ

ข้อมูลตามสภาพจริง

2.5 สังเกตสภาพทั่วไปของการบรรเลงดนตรีนาเสปของคณะมิตรเจริญที่มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สมุดจดบันทึก

3.2 กล้องถ่ายวีดิทัศน์ และกล้องถ่ายรูป

3.3 เครื่องบันทึกเสียง

3.4 แบบสัมภาษณ์

3.5 การสังเกต

4. ขั้นการศึกษาข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ แถบบันทึกเสียง ภาพถ่ายจำแนกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์

4.2 ศึกษาเปรียบเทียบเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลภาคสนามให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

4.3 ตรวจสอบข้อมูล หากไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ต้องทำการแก้ไขและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4.4 วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง และเรียบเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรีนาเสป ตลอดจนองค์ประกอบโครงสร้างของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีมารวบรวมเข้าด้วยกันและทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 ลักษณะของดนตรีนาเสป คณะมิตรเจริญ ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1.1 ศึกษาประวัติและลักษณะทั่วไปของดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1.2 ศึกษาเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง และลักษณะวงของดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1.3 ศึกษาบทเพลง บทร้อง ทำนอง และจังหวะหน้าที่ใช้ในการแสดงดนตรีนาเสป

5.1.4 ศึกษาการสืบทอดดนตรีนาเสปของผู้บรรเลงดนตรีนาเสป ของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.2 วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีนาเสป ของชุมชนชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.2.1 ศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ประวัติความเป็นมาของชาวไทยมุสลิมของชุมชนคลอง14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.2.2 ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ความสำคัญของดนตรีนาเสปที่มีต่อชุมชนคลอง14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5.2.3 ศึกษาประเพณีที่เกี่ยวข้องกับดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- รูปแบบของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงในประเพณีต่างๆของชาวไทยมุสลิมในชุมชนคลอง14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

6. ชั้นสรุปผล

6.1 เรียบเรียงจัดทำบทสรุปที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

6.2 อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาดนตรีนาเสป คณะมิตรเจริญ หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็น การศึกษาสำรวจและสืบค้นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมดนตรี ควบคู่ไปกับวัฒนธรรมมุสลิม ทำการศึกษา ลักษณะของสังคมดนตรีที่อยู่ในวัฒนธรรมมุสลิม ด้วยการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ ลักษณะโครงสร้าง ทางสังคม ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ลักษณะของเครื่องดนตรีชาวมุสลิม การแพร่กระจาย ลักษณะร่วมทางดนตรี รวมไปถึงการสูญหายของดนตรี เพื่อต้องการอธิบายถึงปรากฏการณ์ของดนตรี ในสังคมชาวมุสลิม โดยมีวัฒนธรรมเป็นกรอบขอบเขตช่วยอธิบาย

หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นเป็นพื้นที่ที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นเวลานาน มี วัฒนธรรม และประเพณี ความเชื่อที่ใช้ในการดำรงชีวิต มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ และศาสนา ดนตรีของชาวมุสลิมเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆของสังคมชาวมุสลิม ที่ยังคงสืบทอดกัน ต่อมา การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีเริ่มเกิดจากการรับวัฒนธรรมภายนอก จึงทำให้ดนตรีของชาวมุสลิม คณะมิตรเจริญนั้นสามารถอธิบายวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อเพื่อให้สะดวกต่อการวิเคราะห์ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์
- 1.2 สภาพภูมิประเทศ
- 1.3 จำนวนประชากร
- 1.4 ศาสนาความเชื่อ
- 1.5 ภาษา
- 1.6 การแต่งกาย
- 1.7 ลักษณะบ้านเรือน

1.8 การประกอบอาชีพ

1.9 การศึกษา

1.10 สาธารณูปโภค

1.11 การปกครอง

2. ศึกษาดนตรีนาเสปของชาวไทยมุสลิม ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนารางค์

2.1 เครื่องดนตรี

2.2 นักดนตรี

2.3 เทคนิคการบรรเลง

2.4 บทเพลง

2.5 โอกาสในการบรรเลง

2.6 การสืบทอด

3. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

3.1 ดนตรีในประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

1. สภาพทั่วไปของชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงนารางค์

1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนมุสลิม ตำบลบึงนารางค์

ผู้ศึกษาได้ถามถึงการเข้ามาอาศัยอยู่ของชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางค์จากผู้ใหญ่ในหมู่บ้านได้ความว่า บรรพบุรุษของพวกเขาอพยพหนีสงครามมาจากทางใต้ เช่นปัตตานี และบางคนในหมู่บ้านยังมีญาติของตนอยู่ในประเทศมาเลเซียอีกด้วย ซึ่งตรงกับข้อมูลในบทที่ 2 ว่า “เมื่อสมัยสุโขทัยนั้น ทางใต้มีอาณาเขตถึงนครศรีธรรมราช และเขตการปกครองของนครศรีธรรมราชนั้นจะกินตลอดไปจนถึงแหลมมาลายู มีการปกครองคือให้ส่งดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง สามปีต่อครั้งแทน ด้วยเหตุนี้แหลมมาลายูจึงขึ้นอยู่กับประเทศไทย พ.ศ.2310 กรุงศรีอยุธยาเสียกรุงแก่พม่า เมืองปัตตานีและแหลมมาลายูรวมทั้งนครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง ต่างตั้งตนเป็นอิสระไม่ยอมขึ้นต่อกรุงธนบุรี

สมัยรัชกาลที่ 1 ได้ทรงโปรดเกล้าให้สมเด็จพระราชบวรฯ ยกทัพไปปราบพม่าทางใต้ แล้วยกทัพเลยไปตีเมืองปัตตานีจนถึงไทรบุรี กลันตัน และตรังกานู ได้กวาดต้อนผู้คนจากปัตตานี ไทรบุรี กลันตัน ปละตรังกานูซึ่งมีเชื้อพระวงศ์ ขุนนาง และประชาชนมาไว้ที่กรุงเทพฯ ที่สี่แยกบ้านแขก มหา นาค ถนนตก บ้านคู่อุ จักรวรรดิคลองแสนแสบ จนถึงสามแยกท่าไข่ ปากลัด ท่าอิฐ บางบัวทอง บางพลี คลองสำโรง และคลองพระโขนง”

ส่วนการย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่คลอง 14 นั้น ผู้ใหญ่ภายในหมู่บ้านเล่าว่าสมัยก่อนที่ดินแถบนี้เคยเป็นที่รกรกทึบ มีสัตว์ป่าดุร้าย มีเสือ ช้างป่ามากมาย บรรพบุรุษของพวกเขาเป็นผู้เข้ามาถางป่า ลงหลักปักฐาน สร้างบ้าน และทำการเกษตรที่นี้โดยอยู่ร่วมกับชาวมอญที่อพยพมาพร้อมกันซึ่งตรงกับบทที่ 2 ว่า “ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองรังสิต คลอง 1-24 นั้น ผู้อพยพรุ่นแรกที่เป็นผู้ใหญ่ได้เสียชีวิตหมด คงเหลือแต่ผู้อพยพที่เป็นลูกหลานซึ่งต้องการที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งมุสลิมส่วนหนึ่งจากกรุงเทพฯ เช่นถนนตก บ้านคู่อุ จักรวรรดิทรายทองดินได้ไปตั้งรกรากอยู่ที่คลอง 14 ,16, 17, 19, 20, 21 และ22 บางกลุ่มยังมีครอบครัวอยู่ทางมาเลเซียหรือญาติทางปะลิส กลันตัน ตรังกานู และป็นัง คนในหมู่บ้าน ตำบลบึงนารางค์ ยังคงเดินทางไปมาหาสู่ญาติพี่น้องทางโน้นอยู่เสมอ”

1.2 สภาพภูมิประเทศ

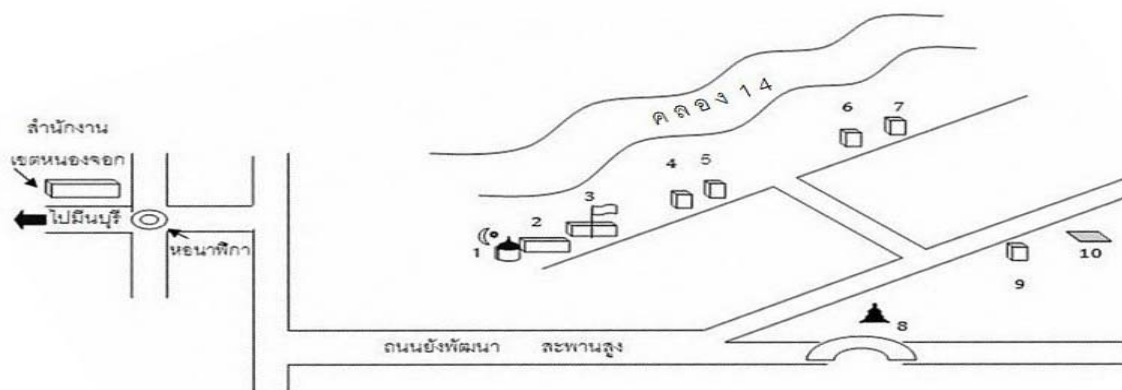
ตำบลบึงนารางค์เป็นที่ราบรุ่ม สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1-9 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีคลองซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี ไม่มีป่าไม้และภูเขา เหมาะสำหรับการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

ภาพประกอบ 1 คลอง 14

ภาพประกอบ 2 การทำเกษตรกรรมในชุมชน

ภาพประกอบ 3 แผนที่ชุมชนตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. สุเหว่าคลอง 14
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. โรงเรียนสุเหว่าคลอง 14
4. บ้านนายวิสัย เจริญวงศ์ (บ้านซ่อม)
5. บ้านนายประเสริฐ หนูห่อ
6. บ้านนายกำรึม ละแบสะอืด
7. บ้านนายสะอืด เจริญวงศ์
8. วัดบึงน้ำรักษ์
9. บ้านนายสมชาย มะตัง (โต๊ะอิหม่าม)
10. องค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 จำนวนประชากร

จากบทสรุปข้อมูลชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทรา ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนชุมชนระดับหมู่บ้านในปี พ.ศ. 2553

ตำบลบึงน้ำรักษ์ มีประชากรทั้งสิ้น 7,957 คน แยกเป็นชาย 3,916 คน หญิง 4,041 คน แยก ออกเป็นรายหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่ รวม 1,702 ครัวเรือนดังนี้

หมู่ที่ 1 จำนวน 125 ครัวเรือน

หมู่ที่ 2 จำนวน 166 ครัวเรือน

หมู่ที่ 3 จำนวน 102 ครัวเรือน

หมู่ที่ 4 จำนวน 48 ครัวเรือน

หมู่ที่ 5 จำนวน 48 ครัวเรือน

หมู่ที่ 6 จำนวน 139 ครัวเรือน

หมู่ที่ 7 จำนวน 99 ครัวเรือน

หมู่ที่ 8 จำนวน 98 ครัวเรือน

หมู่ที่ 9 จำนวน 151 ครัวเรือน

หมู่ที่ 10 จำนวน 143 ครัวเรือน

หมู่ที่ 11 จำนวน 170 ครัวเรือน

หมู่ที่ 12 จำนวน 148 ครัวเรือน

หมู่ที่ 13 จำนวน 111 ครัวเรือน

หมู่ที่ 14 จำนวน 82 ครัวเรือน

หมู่ที่ 15 จำนวน 71 ครัวเรือน

1.4 ศาสนา ความเชื่อ

ชาวบ้าน ตำบลบึงนารางค์ จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ “อิสลาม แปลว่า สันติ การมอบน้อม การยอมจำนน ศาสนาอิสลามคือศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวนามว่าอัลลอฮ์ ฉะนั้นอิสลามจึงมีความหมายว่า การมอบน้อมตนต่ออัลลอฮ์แต่ผู้เดียวโดยสิ้นเชิงเพื่อสันติ”

ศาสนาอิสลามมีองค์ประกอบของศาสนาที่ครบถ้วน สมบูรณ์ คือมีศาสนา มีคำสั่งสอน หรือ คัมภีร์มีผู้สืบทอดหรือสาวก มีศาสนสถาน มีพิธีกรรมซึ่งหมายถึงการประกอบศาสนกิจหรือพิธีกรรมทางศาสนา ที่ศาสนาอิสลามกำหนด เช่นการละหมาด การถือศีลอด เป็นต้น

ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิม คำว่ามุสลิมมาจากคำว่า สะละมะ แปลว่าสันติ ชาวมุสลิมจึงแปลว่าผู้ที่รักสันติ ชาวมุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมอิสลามที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัล-กุรอาน และตามแนวปฏิบัติอย่างท่านนบี มุหัมมัด ศ็อล ฯ ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่ตายตัวไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ไม่ว่าจะโลกจะผ่านไปนานเท่าใดก็ตาม

คำว่า คัมภีร์อัล-กุรอาน เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งหมายความว่า การอ่าน แต่ในความหมายที่เราเข้าใจกันโดยทั่วไปก็คือเป็นคำพูดของพระเจ้าอัลลอฮ์ ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ที่ทรงประทานให้แก่ท่าน นบี มุหัมมัด ศ็อล ฯ เนื่องจากคัมภีร์อัล-กุรอาน เป็นคัมภีร์ของพระเจ้าอัลลอฮ์ มนุษย์ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขหรือสังคายนาไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม และมุสลิมทุกคนไม่ว่าชนชาติใดต้องอ่านอัล-กุรอานได้

ภาพประกอบ 4 มัสยิดในชุมชน

1.5 ภาษา

ภาษาของชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดเชิงเทรานั้นสื่อสารกันโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนภาษามลายู หรือภาษายาวีนั้นรู้เป็นบางคำเท่านั้น เนื่องจากการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเวลานาน และอีกภาษาหนึ่งที่ใช้กันก็คือ ภาษาอาหรับ ซึ่งใช้ในการประกอบพิธีกรรมและการอ่านคัมภีร์

เนื่องจากภาษาอาหรับนั้น ชาวมุสลิมทุกคนจะต้องอ่านเป็น และเข้าใจความหมาย ชาวไทยมุสลิมจึงสามารถสื่อสารกับคนมุสลิมทั่วโลก ผู้ใหญ่ในชุมชนเล่าว่าเมื่อตนเองได้ไปร่วมพิธีฮัจญ์ ซึ่งเดินทางไปยังนครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นบทบัญญัติสำคัญ 1 ใน 5 ประการ ที่มุสลิมต้องปฏิบัติ โดยบังคับเฉพาะมุสลิมที่มีความสามารถทั้งด้านร่างกายและทรัพย์สินเท่านั้น จึงมีคนมารวมกันเพื่อทำพิธีดังกล่าวเป็นจำนวนมาก และการติดต่อสื่อสารที่จะสามารถเอาตัวรอดได้นั้นก็ต้องใช้ภาษาอาหรับเป็นสื่อกลาง

ภาพประกอบ 5 คัมภีร์อัล-กุรอาน

1.6 การแต่งกาย

สำหรับชาวไทยมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราในปัจจุบัน นิยมแต่งกายกันอย่างง่ายๆ นั่นคือ สวมเสื้อเชิ้ต หรือสวมเสื้อยืดตามแบบสมัยนิยม แต่ยังคงนุ่งผ้าโจงกระเบน ส่วนการแต่งกายอย่างหลักของมุสลิมตามแบบที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ว่า “การแต่งกายของชาวมุสลิม ศาสนาอิสลามไม่ได้กำหนดรูปแบบของการแต่งกายไว้อย่างตายตัว คือสามารถเลือกได้ตามใจชอบ แต่

มีขอบเขตไว้เป็นหลักดังนี้ สำหรับสตรีชาวมุสลิม ส่วนที่แสดงถึงความงาม ความมีเสน่ห์ เรือนร่างนั้น ต้องปกปิด ซึ่งเป็นธรรมชาติของผู้หญิงทั่วไปเช่น เส้นผม ลำคอ หน้าอก สะโพก รวมถึงความสวยงามภายนอกนั้นก็คือ เครื่องประดับต่างๆ สร้อย แหวน ส่วนที่ได้รับการยกเว้นก็คือ หน้าและมือที่ไม่ต้องปกปิด เสื้อผ้าต้องไม่หลวม ไม่รัดรูป ต้องหนาไม่เห็นสัดส่วนของร่างกาย ไม่ตกแต่งประดับประดา” นั้น กระทำเฉพาะมีงานที่ต้องเข้ามัสยิด งานบุญ งานแต่งงาน หรือพิธีสำคัญๆเท่านั้น

การแต่งกายของชายชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จะมุ่งใส่ธงหรือซารงกับเสื้อมีแขนเรียกว่า กุง สวมหมวกที่เรียกว่า กระเปี๊ยะ หรือกาปรีเยาะ สำหรับผู้ที่ผ่านการประกอบพิธีฮัจญ์

ภาพประกอบ 6 ลักษณะการแต่งกายของหญิงมุสลิม

ภาพประกอบ 7 ลักษณะการแต่งกายของชาวมุสลิม

1.7 ลักษณะบ้านเรือน

ชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา นิยมปลูกบ้านเรือนตามแบบบ้านในปัจจุบัน แต่ไม่เกิน 2 ชั้น ถ้าเป็นบ้านชั้นเดียวจะสร้างด้วยการก่ออิฐฉาบปูน แต่ถ้าเป็นบ้าน 2 ชั้นนั้น ชั้นล่างก่อด้วยอิฐ แต่ชั้น 2 นิยมต่อขึ้นไปเป็นไม้ จะมีห้องสำหรับใช้สอย แบ่งเป็นสัดส่วนทั้งห้องนอน ห้องน้ำ และห้องครัว แต่ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ก็คือ ทุกบ้านจะมีโถงใหญ่ไว้รับแขก ซึ่งแสดงสื่อถึงการต้อนรับขับสู้ผู้ที่มาเยือน บางบ้านนิยมเลี้ยงนกปรอดหัวจุกไว้หน้าบ้าน

ภาพประกอบ 8 ลักษณะบ้านชาวมุสลิม

1.8 การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์คือการทำเกษตรกรรม (ปลูกข้าว) คิดเป็นร้อยละ 60 โดยประมาณ เช่นเดียวกับท้องที่ใกล้เคียง ชาวบ้านตำบลบึงน้ำรักษ์สามารถทำนาปลูกข้าวได้ตลอดทั้งปี เพราะคลอง 14 ซึ่งเป็นชลประทานนั้น มีน้ำพอใช้สำหรับนาข้าวทำให้มีดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งชาวบ้านยังสามารถใช้น้ำในการอุปโภค บริโภคได้อย่างพอเพียง นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีอาชีพอื่นๆเช่น เลี้ยงไก่ เลี้ยงแพะ เลี้ยงปลาอีกด้วย ชาวบ้านบางคนมีอาชีพเป็นคนตัดผมในหมู่บ้าน บางคนเลี้ยงนกปรอดหัวจุกเป็นรายได้เสริม สำหรับการเลี้ยงนกปรอดหัวจุกนี้มีการแข่งขันนกประจำปีและนกที่เคยผ่านการประกวดได้รางวัลมาแล้ว สามารถขายได้เป็นหลักหมื่นต่อตัว

ปัจจุบันชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ ประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้น ซึ่งเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมภายนอก หลายคนไปทำงานในกรุงเทพฯ บ้างก็ทำงานในด้านทางพัฒนาท้องถิ่นด้านการค้าขายในชุมชนเป็นต้น

ภาพประกอบ 9 อาชีพหลักของคนในชุมชนคือการปลูกข้าว

ภาพประกอบ 10 นกปรอดหัวจุก

1.9 การศึกษา

ปัจจุบันชุมชนบึงน้ารักษ์ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง และมีการวางจุดข่าวสารเช่นหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 5 จุดด้วยกัน

ภาพประกอบ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางแสดงจำนวนโรงเรียนของชุมชนบึงน้ำรักษ์

	จำนวน (แห่ง)
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล	7
โรงเรียนประถมศึกษา	6
โรงเรียนมัธยมศึกษา	1
รวม	14

ภาพประกอบ 12 ป้ายหน้าโรงเรียนสุเหร่าคลอง 14

ภาพประกอบ 13 บริเวณภายในโรงเรียนสุเหร่าคลอง 14

1.10 สารธารณูปโภค

1.10.1 การคมนาคม

- ถนนสายบ้านคลองหกวาเชื่อมต่อบ้านคลองสิบสี่ ระยะทาง 15,140 กิโลเมตร
- ถนนสายบ้านคลอง 15 (ฝั่งตะวันตก) ระยะทาง 15,070 กิโลเมตร
- ถนนสายบ้านคลอง 15 (ฝั่งตะวันออก) ระยะทาง 14,940 กิโลเมตร
- ถนนทางลัดจำนวน 3 สาย 4,471 กิโลเมตร
- ถนนซอยเข้าสู่สถานที่สำคัญจำนวน 13 สาย 3,046 กิโลเมตร

ภาพประกอบ 14 รถอีแต๋น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของชาวบ้านซึ่งเหมาะกับภูมิประเทศและการใช้งาน

1.10.2 ด้านโทรคมนาคม

ชุมชนชาวบึงน้ำรักษ์มีหอกระจายข่าวทุกหมู่บ้านเพื่อการติดต่อสื่อสารภายในหมู่บ้าน จำนวน 15 แห่ง ส่วนการติดต่อสื่อสารระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ใช้บริการไปรษณีย์ดอนฉิมพลี และทางโทรศัพท์ของบริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน)

1.10.3 ด้านการไฟฟ้า

ในเขตการบริหารส่วนตำบลบึงน้ำรักษ์ ใช้ไฟฟ้าจากที่ทำการไฟฟ้าดอนฉิมพลี ปัจจุบัน มีไฟฟ้าครบทั้ง 15 หมู่บ้าน

1.10.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- คลองจำนวน 3 สายได้แก่ คลอง 14 คลอง 15 และคลองหกวา
- บึง หนอง จำนวน 4 แห่งได้แก่ บึงสมอเอก บึงตาลอบ บึงตาไวและบึงชะล่า

1.10.5 แหล่งน้ำสร้างขึ้น

- ประปาบาดาล จำนวน 3 แห่งได้แก่ หมู่ที่ 13 (บริเวณมัสยิดดารุ้ลมะอ์วา) หมู่ที่ 15 (บ้านนายสมพงษ์ เล็ง) หมู่ที่ 6 (บริเวณศาลาประชาคมหมู่บ้าน)
- ประปาผิวดิน จำนวน 6 แห่งได้แก่ หมู่ 1 3 4 10 12 14
- ถังเก็บน้ำฝน

1.10.6 สารธารณสุข

ชุมชนตำบลบึงน้ำรักษ์ มีบริการสาธารณสุขเป็นสถานีนอนามัยประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง

1.11 การปกครอง

ชุมชนบึงน้ำรักษ์อยู่ภายใต้การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเลือกตั้งอยู่ในหมู่บ้าน แต่เนื่องจากเป็นชุมชนมุสลิมจึงมีการปกครองอีกอย่างหนึ่งตามหลักศาสนาควบคู่กันไป จึงต้องมีอิหม่ามประจำชุมชน โดยการเลือกอิหม่ามนั้นผู้ชายทุกคนในหมู่บ้านจะถูกคัดเลือกจากความเห็นของคนในหมู่บ้าน และส่งชื่อไปยังจังหวัดและได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวง หน้าที่ของอิหม่ามซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้นำชุมชนนั้นจะต้องนำคำสั่งสอนตามหลักศาสนาอิสลาม อย่างที่บทที่ 2 ว่า “ต้องเป็นผู้ใหญ่ ในพิธีกรรมสำคัญๆ

ตามแนวทางศาสนาอิสลาม เช่นการแต่งงาน การขอพรแก่ผู้ล่วงลับ การปฏิบัติเกี่ยวกับการตาย ตลอดจนพิธีกรรมในทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ การทำละหมาด การถือศีลอด และการประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งเป็นที่ละเลยไม่ได้ นอกจากนี้ก็เป็นการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ การปฏิบัติในวันศุกร์ วันตรุษอีดีลฟิฏริ วันตรุษอีดีลอัฎฮา หรือกิจกรรมในวันเมาลิดเป็นต้น” ชาวบ้านตำบลบึงน้ำรักษ์จึงมีอิหม่ามเป็นทั้งผู้ปกครองศาสนาและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านไปพร้อมๆกัน

ภาพประกอบ 15 นายสมชาย มะดั่ง (โต๊ะอิหม่าม)

2. ศึกษาดนตรีนาเสปของชาวไทยมุสลิม ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์

ประวัติความเป็นมาของดนตรีของชาวไทยมุสลิม ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์

ชุมชนคลอง 14 นั้นเป็นชาวบ้านที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมต่างๆ ของชาวมุสลิมไว้เป็นอย่างดี รวมถึงด้านดนตรีก็เช่นกัน ซึ่งยังปรากฏให้เห็นว่ามีการใช้ดนตรีในการประเพณีบุญต่างๆ ในหมู่บ้านและสร้างความบันเทิงให้แก่คนในชุมชน ดนตรีนาเสปของชุมชนคลอง 14 มีเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาทั้งบทเพลง และเครื่องดนตรีต่างๆ เป็นบทเพลงซึ่งมีความไพเราะ มีเนื้อหาบอกเล่าถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และยังสอดแทรกคำสั่งสอนที่ดีงาม และสิ่งที่ควรกระทำตามวัฒนธรรมมุสลิมไว้ได้เป็นอย่างดี

ตามหลักของศาสนาอิสลามนั้น ในคัมภีร์ได้กำหนดเรื่องการเล่นดนตรีของชาวมุสลิมไว้ว่า จะต้องเป็นเครื่องดนตรีที่ทำมาจากการนำหนังสัตว์มาขึ้นให้ตึงบนกรอบไม้หน้าเดียวเท่านั้น ซึ่งนั่นก็คือ

รำมะนา แต่เมื่อเวลาผ่านไปชาวมุสลิมก็มีความคิดในการปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีไปตามสถานที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ จึงได้มีเครื่องดนตรีหลากหลายขึ้น เช่นชาวมุสลิมในประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีการเล่นวงกาเมลัน ซึ่งเป็นวงที่ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทตีทำจากโลหะ เป็นต้น

วงนาเสปของชาวไทยมุสลิมชุมชนคลอง 14 ก็มีทั้งยังคงแบบเดิมไว้คือการ ตีกลองรำมะนา อย่างเดียวและแบบที่ผสมกับเครื่องทำเป็นทำนองและเพิ่มเครื่องประกอบจังหวะตามความสะดวกแบบสมัยปัจจุบันซึ่งมีเครื่องดนตรีดังนี้

1. กลองรำมะนา
2. กลองบองโก
3. กลองทอม
4. ฉาบ
5. แทมโบรีน
6. ลูกแซค
7. ฉิ่ง
8. คีย์บอร์ด หรือ แอคคอร์ดเดียน

2.1 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนาราง จังหวัดพะเยา มีทั้งสิ้น 8 ชนิด การจำแนกประเภทเครื่องดนตรีตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ (Sachs Honbostel Classification) สามารถแบ่งเครื่องดนตรีของคณะมิตรเจริญแบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ Membranophone, Idiophone และ Aerophones

1. กลองรำมะนา (Membranophone)

กลองรำมะนา เป็นกลองหน้าเดียว และเป็นเครื่องดนตรีที่จัดอยู่ในกลุ่ม (Membranophone) การกำเนิดเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของหนัง ลักษณะของกลองรำมะนาประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

1. ลำตัวทำจากไม้เนื้อแข็งเช่นไม้พะยุง นำมาซุดเป็นกรอบไม้วงกลมเส้นผ่านศูนย์กลางด้านนอก เส้นผ่านศูนย์กลางด้านใน
2. หนังหน้ากลอง ทำจากหนังแพะเพราะมีความบางของหนังกำลังพอดี อีกทั้งยังเหนียวมีความคงทน นำมาหุ้มบนหน้ากลองโดยขึงไว้ด้วยหวายเสียด
3. หวายเสียด เป็นหวายนำมาผ่าออกให้ด้านหนึ่งแบน ถ้าหวายที่จะนำมาทำเป็นหวายเสียดมีขนาดเล็ก ก็อาจผ่าได้แค่ 2 ส่วนเท่านั้น แต่ถ้าเป็นหวายขนาดใหญ่อาจแบ่งได้ 3-4 ส่วนเลยทีเดียว โดยหวายเสียดนี้มีหน้าที่ขึงหน้าหน้ากลองโยงมาที่วงแหวนโลหะด้านหลัง เพื่อยึดหน้าหน้ากลองไว้กับที่ โดยที่ด้านหลังมีการจัดช่องไฟเว้น 12 ช่อง ใส่ลิ้มไม้ไว้ที่หลัง

ภาพประกอบ 16 ลักษณะของกลองรำมะนาซึ่งมีการขึงด้วยหนังสัตว์ และตั้งให้ตึงด้วยหวายเสียด

4. วงแหวนโลหะ คือโลหะเนื้อแข็งที่ทำเป็นวงแหวนให้ได้ขนาดพอดีกับขอบกลองด้านหลัง มีหน้าที่ยึดหวายเสียดที่โยงมาจากหน้ากลอง และมีหน้าที่ช่วยเร่งเสียงกลองให้สูงขึ้นอีกด้วย วงมิตระเจริญ เลือกใช้สแตนเลสมาทำวงแหวนโลหะเพราะแข็งแรงทนทานและไม่เป็นสนิมอีกด้วย

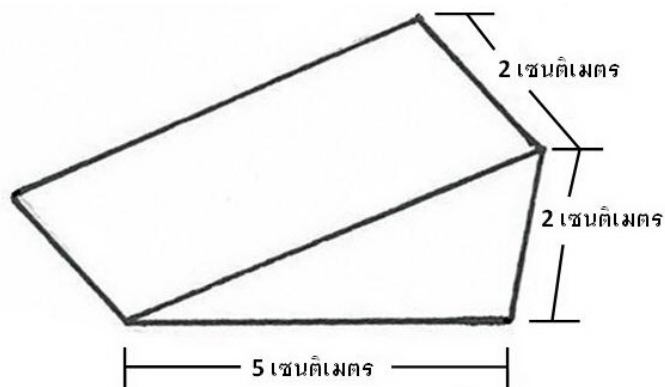

ภาพประกอบ17 แหวนโลหะ มีหน้าที่ยึดหน่วยเลียดด้านหลังของกลองรำมะนา

5. ลิ่มไม้ ลิ่มไม้คือวัสดุที่ช่วยทำให้กลองรำมะนามีเสียง สูง-ต่ำ ตามความต้องการ ลิ่มไม้นั้นจะทำจากไม้เนื้อแข็ง เช่นไม้เต็ง ไม้ดั่ง ทำเป็นรูปทรงลิ่มมีขนาดความกว้าง ยาว สูง ประมาณ 5 x 2 x 2 เซนติเมตร โดยกลองรำมะนาหนึ่งใบจะใช้ลิ่มไม้ทั้งหมด 12 ลิ่ม

ภาพประกอบ18 ลิ่มไม้

ภาพประกอบ 19 ขนาดของลิ้ม

ก่อนที่นำกลองไปแสดงยังต้องมีขั้นตอนอีกสองขั้นตอนนั่นก็คือการสอดหวายและลิ้มไม้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลองมีเสียงสูงขึ้น ดังกังวานขึ้น และหลังจากเล่นเสร็จก็ต้องดึงทั้งหวายและลิ้มไม้ ออกเพื่อเป็นการรักษาเครื่องดนตรี เพราะถ้าหากไม่นำออกแล้วทิ้งเอาไว้วันนาน หนังของกลองอาจเกิดการฉีกขาดได้ ลิ้มไม้นั้นสามารถเก็บไว้ในถุงผ้าที่ผูกไว้หลังกลอง ส่วนหวายเก็บไว้ด้านในกลอง

ขั้นตอนที่ 1 การสอดหวาย

นำหวายที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร และความยาวพอดีกับหน้ากลองหรือยาวกว่าเล็กน้อย นำมาสอดเข้าไปด้านในตัวกลองโดยให้หวายอยู่ระหว่างหน้ากลองกับหนังหน้ากลอง เมื่อสอดหวายเสร็จแล้วให้สังเกตที่ด้านหน้าของหนังกลองว่ามีสันนูนออกมาแปลว่าใช้ได้

ภาพประกอบ 20 หวายที่นำมาสอดด้านในกลอง

ขั้นตอนที่ 2 การสอดลิ่มไม้

ลิ่มไม้ทำมาจากไม้เนื้อแข็งชนิดใดก็ได้ อาจเป็นไม้ราคาถูกเช่นไม้เต็ง เป็นต้น นำมาทำเป็นรูป ลิ่มและนำมาสอดระหว่างขอบกลองด้านหลังกับวงแหวนโลหะของแต่ละช่องไฟที่หวายเสียดเว้นเอาไว้ จำนวน 12 ลิ่ม โดยใช้เหล็กงัดเป็นตัวช่วยในการผ่อนแรง ช่วยให้สอดลิ่มไม้ได้ง่ายขึ้นสอดได้ลึกขึ้นตาม ต้องการ เหล็กงัดนั้นเป็นโลหะชนิดใดก็ได้แต่ต้องแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักการงัดได้ มีลักษณะเป็นแท่ง กลมยาวประมาณ 1 ฟุต ปลายแหลมและงอขึ้นเพื่อทำเป็นคานงัด มีหลายขนาดแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน

ภาพประกอบ 21 เหล็กงัด

ภาพประกอบ 22 ภาพแสดงวิธีการสอดลิ้มไม้

กลองบองโก เป็นกลองซึ่งหนังหน้าเดียวแต่มี 2 ใบแขวนติดกันบนขาตั้งเหล็ก มีขนาดต่างกันเสียงของกลองมีโน้ตต่างกัน 3-5 เสียง เวลาตีจะตั้งกลางลำตัวใช้มือตีทั้งซ้าย และขวา เสียงที่ดังออกมาจะฟังแตกต่างจากกลองอื่นๆ เพราะมีเสียงที่เล็ก แหลม กลองนี้เล่นกันมากในแถบอเมริกาใต้

ภาพประกอบ 23 กลองบองโก

กลองทอม เป็นกลองซึ่งหน้าเดียว มี 2 ใบ ใช้มือในการตีคล้ายบองโกแต่ตัวกลองยาวกว่าทำจากไม้ หน้ากลองด้านที่ใหญ่ให้เสียงทุ้ม และหน้ากลองเล็กให้เสียงแหลม

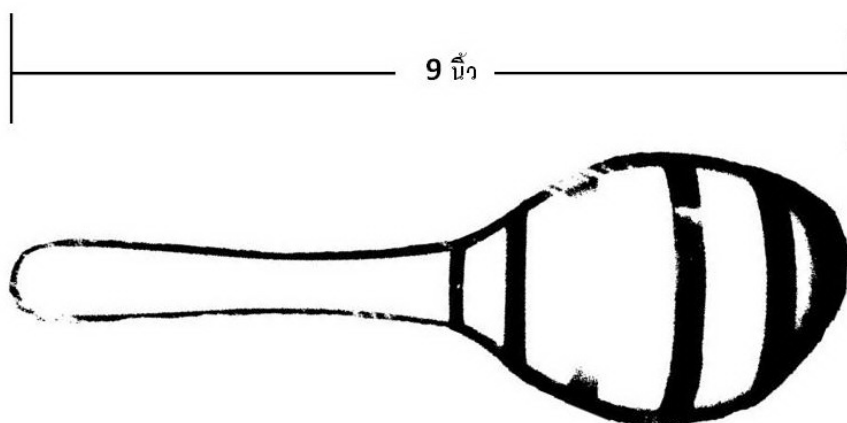
ภาพประกอบ 24 กลองทอม

2. ลูกแซค (Idiophone)

ลูกแซค เป็นไม้กลมกลวงมีก้านจับสองลูกที่ภายในบรรจุด้วยเมล็ดพืช หรือเม็ดกรวด เวลาบรรเลงจะใช้เขย่าพร้อมกันทั้งสองลูก หรือเขย่าสลับทีละลูกก็ได้

ภาพประกอบ 25 ลูกแซค

ภาพประกอบ 26 ขนาดของลูกแซค

ฉิ่ง เป็นเครื่องตีโลหะหล่อกว้างรูปคล้ายถ้วยชา มี 2 ฝา เจาะรูตรงกลางไว้สำหรับร้อยเชือก เพื่อความสะดวก ในการตี กำเนิดเสียงโดยการตีให้กระทบกัน

ภาพประกอบ 27 ฉิ่ง

ฉาบ ทำด้วยโลหะมีลักษณะคล้ายจาน เจาะรูตรงกลางไว้สำหรับร้อยเชือกเช่นเดียวกับฉิ่ง ผู้เล่นจะตีฉาบทั้งสองให้กระทบกัน โดยตีให้ฉาบมือขวากระทบฉาบมือซ้าย เสียงที่เกิดจากการกระทบกันถี่ๆ ของฉาบจะดังซ่า

ภาพประกอบ 28 ฉาบ

แทมโบรีน คือ กรอบไม้หรือโลหะที่มีฉิ่งเล็กๆแขวนอยู่รอบๆกรอบไม้ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 25-23 เซนติเมตร วิธีบรรเลงสามารถนำแทมโบรีนมาเคาะตามส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น บริเวณสะโพกหรือฝ่ามือ เป็นต้น ถ้าต้องการให้เสียงฉิ่งดังรัวก็ทำได้โดยจับแทมโบรีนสั้น

ภาพประกอบ 29 แทมโบรีน

ภาพประกอบ 30 ส่วนต่างๆของแทมโบรีน

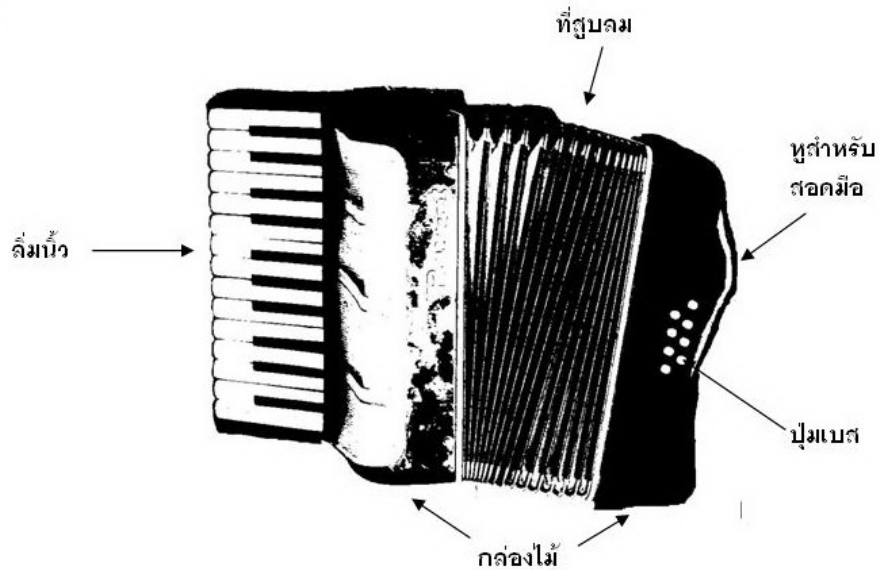
3. แอคคอร์เดียน (Aerophones)

แอคคอร์เดียน หรือหีบเพลงชัก เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลม ประกอบไปด้วยกล่องไม้ 2 กล่อง ที่เชื่อมกันด้วยที่สูบลมตรงกลาง ที่สูบลมนั้นทำด้วยหนังมีลักษณะพับเป็นชั้นๆ กล่องทางด้านขวาเมื่อมีแป้นนิ้วสำหรับตีตักลักษณะเหมือนเปียโน ส่วนกล่องทางด้านซ้ายมือจะมีปุ่มกดสำหรับบรรเลง

เสียงคอร์ดและเสียงเบส เสียงเกิดจากการสับสนลม เป่าผ่านลิ้นทองเหลือง ใช้ดำเนินทำนองต่างๆ ของเพลงนาเสป

ภาพประกอบ 31 แอคคอร์ดเดียน

ภาพประกอบ 32 ส่วนต่างๆ ของแอคคอร์ดเดียน

การประสมวงดนตรี

ในพื้นที่คลอง 14 ตำบลบึงนารางค์ มีเครื่องดนตรีมากมายหลายชนิด เครื่องดนตรีแต่ละชนิดนั้นมีที่มาแตกต่างกัน บางชิ้นก็ได้รับการทบทอดมาจากบรรพบุรุษ บางชิ้นก็จำเป็นที่จะต้องซื้อหา เครื่อง

ดนตรีบางชนิดสามารถบรรเลงเครื่องเดียวได้ เช่น แอคคอร์ดเดียน แต่ส่วนใหญ่จะนิยมใช้บรรเลง ประกอบการร้อง ซึ่งความหมายของบทเพลงนั้น สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวมุสลิม อีกทั้งยังสอดแทรก คำสั่งสอนจากบรรพบุรุษอีกด้วย

ในการลงพื้นที่คลอง 14 นี้มีการผสมวงดนตรีนาเสปอยู่ 2 ลักษณะด้วยกันคือแบบที่เล่นนา เส ปต่อท้ายจากลิเกเรียบ และแบบเล่นดนตรีนาเสปอย่างเดียว

แบบที่ 1 เป็นการเล่นดนตรีนาเสปแบบต่อท้ายจากการเล่นลิเกเรียบ การเล่นดนตรีนาเสปแบบ ต่อท้ายจากการเล่นลิเกเรียบนั้นจะใช้เครื่องดนตรีชนิดเดียวกันนั้นก็คือ กลองรำมะนา เพราะการเล่นลิเก เรียบนั้นใช้กลองรำมะนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้นประกอบกับการร้อง หลังจากเล่นลิเกเรียบจบก็จะเข้าสู่ ส่วนของการแสดงดนตรีนาเสป การแสดงนาเสปที่บรรเลงต่อท้ายลิเกเรียบนี้จึงใช้เพียงกลองรำมะนา อย่างเดียวเท่านั้นประกอบกับการขับร้องเพื่อความสะดวกในการบรรเลง

แบบที่ 2 วงดนตรีแบบมีวงดนตรีนาเสปอย่างเดียวมี การเล่นดนตรีนาเสปอย่างเดียวนั้นมี เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด ได้แก่ ลูกแซค ฉิ่ง ฉาบ แทมโบรีน กลองทอม กลองบองโก และแอคคอร์ด เดียน ประกอบกับการร้อง โดยแอคคอร์ดเดียนมีหน้าที่ดำเนินทำนอง และเครื่องดนตรีที่เหลือทำหน้าที่ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ

ภาพประกอบ 33 การแสดงดนตรีนาเสป

2.2 นักดนตรี

นักดนตรี คำว่านักดนตรีในที่นี้หมายถึง บุคคลในชุมชนที่มีความสามารถเล่นดนตรีได้ นักดนตรีในชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนารางค์จะมีบทบาทก็ต่อเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือมีงานที่มีผู้ว่าจ้างเข้ามาเท่านั้น โดยปกติทุกคนก็มีบทบาทเป็นชาวบ้านธรรมดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก

ประวัตินักดนตรีวงมิตรเจริญ

ภาพประกอบ 34 นายสะอาด เจริญวงศ์

นายสะอาด เจริญวงศ์ ไม่ทราบ ว/ด/ป เกิด อายุ 72 ปี หัวหน้าวงมิตรเจริญ

ที่อยู่ 7/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประสบการณ์การเล่นดนตรี 60 ปี รับการถ่ายทอดทางดนตรีจากนายฮั้วจิ๋ มุหมัด เจริญวงศ์ (บิดา)

หน้าที่ในวงนาเสป ขับร้อง ตีกลองรำมะนา

ภาพประกอบ 35 นายฮัจจีสมัคร เลมละ

นายฮัจจีสมัคร เลมละ ไม่ทราบว/ด/ป เกิด อายุ 75 ปี ผู้ร่วมก่อตั้งวงมิตรเจริญ

ที่อยู่ 35/3 หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประสบการณ์การเล่นดนตรี 60 ปี

หน้าที่ในวงนาเสป ชับร้อง ตีกลองรำมะนา

ภาพประกอบ 36 นายการิม ละแบสะอิด

นายการิม ละแบสะอิด หัวหน้าวงมิตรเจริญรุ่นเล็ก

ที่อยู่ 29/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประสบการณ์การเล่นดนตรี 25 ปี อาชีพทำนา ขายปาต่องไก่ ครูสอนศาสนา

หน้าที่ในวงนาเสป บรรเลงเอกคอร์ดเดี่ยว

2.3 เทคนิคการบรรเลง

กลองรำมะนา เป็นกลองหน้าเดียวซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มคนมุสลิม กลองรำมะนาใช้เล่นเพื่อความสนุกสนาน รื่นเริง แต่ไม่เกินงาม

วิธีการตีกลองรำมะนา

การจะตีกลองรำมะนานั้น ผู้ตีต้องนั่งลงกับพื้น เพราะกลองรำมะนาเป็นกลองที่มีน้ำหนักค่อนข้างมาก มีลักษณะกลมและกลิ้งได้ จึงต้องมีฐานรองรับที่มั่นคง ซึ่งผู้ตีจะนั่งในท่าขัดสมาธิ และวางกลองรำมะนาไว้หน้ากึ่งกลางลำตัว หันไปทางขวาเล็กน้อย และจับกลองไว้ทั้งสองมือ โดยใช้มือซ้ายจับขอบกลองด้านบน และมือขวาจับขอบกลองด้านล่าง ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 37 ลักษณะการจับกลองรำมะนา

ในการตีกลองรำมะนา จะเกิดเสียงสองด้วยกัน คือ เสียงโจ๊ะ และเสียงท้ม การตีเสียงโจ๊ะจะตีด้วยนิ้วทั้งสี่ของมือขวายกเว้นนิ้วโป้ง ใช้ตั้งแต่บริเวณปลายนิ้วแต่ไม่เกินข้อที่สองของนิ้ว โดยตีลงบนหน้ากลองใกล้ๆ กับขอบด้านขวา หรือด้วยการใช้มือซ้ายตีบนหน้ากลองใกล้ๆ กับขอบด้านบน เสียงโจ๊ะในจังหวะช้าจะตีด้วยมือขวาเท่านั้น ส่วนเสียงโจ๊ะจังหวะเร็วจะตีทั้งสองมือประกอบกัน

สำหรับเสียงท้ม จะตีด้วยนิ้วทั้งสี่ของมือขวายกเว้นนิ้วโป้ง โดยตีลงไปทั้งฝ่ามือ และปล่อยฝ่ามือออกทันทีไม่กดเอาไว้ เพื่อจะทำให้หน้ากลองสั่นสะเทือน และเกิดเสียงดังท้มได้อย่างชัดเจน

กลองบองโก และกลองทอม เป็นกลองอย่างสากล ตัวกลองทำจากไม้ แตกต่างกันที่รูปร่างและเสียงเท่านั้น ส่วนวิธีการบรรเลงเหมือนกัน

วิธีการตีกลองบองโก และกลองทอม

การตีกลองบองโก และกลองทอมนั้นผู้ตีต้องยืน ในแต่ละชุดของกลองบองโก และกลองทอมนั้น ประกอบไปด้วยกลอง 2 ใบ แขนงอยู่กับขาตั้งในตำแหน่งซ้ายและขวา กลองใบซ้ายมีเสียงสูงและขนาดหน้ากลองเล็กกว่าด้านขวา

การตีกลองบองโก และกลองทอม ผู้ตีสามารถตีได้ทั้งสองมือ ด้วยการตีโดยมือเปล่าปราศจากไม้หรืออุปกรณ์ใดๆ กลองใบซ้ายจะตีด้วยมือซ้ายเพียงข้างเดียว แต่กลองใบขวาจะตีได้ทั้งสองมือ ซึ่งกลองทั้งสองชนิดมีวิธีการตีเหมือนกัน ดังที่กล่าวมาแล้ว

ภาพประกอบ 38 แสดงการเปรียบเทียบเสียงของกลองบองโกระหว่างใบขวากับใบซ้าย

ลูกแซค ลูกแซคเป็นเครื่องประกอบจังหวะที่มีใช้กันอย่างแพร่หลาย

วิธีการบรรเลงลูกแซค

วิธีการบรรเลงลูกแซคผู้เล่นหนึ่งคนจะถือลูกแซคไว้ 2 ลูกตรงบริเวณก้านจับ การเล่นลูกแซคนั้น จะเขย่าพร้อมๆกันทั้ง 2 ลูก หรือเขย่าสลับกันก็ได้

ฉิ่ง ฉิ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะของดนตรีไทย มีลักษณะเป็นเครื่องทองเหลือง 2 ถ้วยที่มีเชือกร้อยติดกัน

วิธีการบรรเลงฉิ่ง

ผู้เล่นจะจับฉิ่งโดยการใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้จับบริเวณเชือกติดกับถ้วยทองเหลือง โดยมือซ้ายจะอยู่ด้านล่างจับให้ถ้วยทองเหลืองมีลักษณะหงายขึ้น และมือขวาอยู่ด้านบนจับให้ถ้วยทองเหลืองมีลักษณะคว่ำลง การเกิดเสียงจะเกิดจากการนำถ้วยทองเหลืองทั้ง 2 ถ้วยมากระทบกัน โดยตีให้ขอบถ้วยทองเหลืองกระทบกันแล้วยกขึ้น เสียงที่เกิดจะมีความกังวาน เรียกว่าเสียงฉิ่ง และถ้าตีโดยการกดถ้วยเอาไว้ด้วยกันจะเกิดเป็นเสียงฉับ การตีเสียงฉิ่งและฉับสลับกันจะช่วยควบคุมความซ้ำเร็วของเพลงได้ โดยเสียงฉับนั้นจะตีพร้อมกับจังหวะหนัก

ฉาบ เป็นเครื่องประกอบจังหวะในวงดนตรีไทยเช่นเดียวกับฉิ่ง มีลักษณะคล้ายจาน 2 ใบ ที่มีเชือกร้อยไว้ด้วยกัน ทำมาจากทองเหลือง

วิธีการบรรเลงฉาบ

วิธีการบรรเลงฉาบ ผู้บรรเลงจะต้องวางฉาบหนึ่งข้างไว้ที่มือซ้าย ให้มีลักษณะเหมือนจานที่หงายอยู่โดยให้เชือกที่อยู่ข้างใต้รอดผ่านร่องนิ้วระหว่างนิ้วชี้กับนิ้วกลาง ส่วนมือขวาจับบริเวณเชือกโดยให้ฉาบอยู่ในลักษณะเหมือนจานที่คว่ำอยู่ การตีฉาบ ผู้บรรเลงบรรเลงโดยใช้มือขวาตีลงมาบนมือซ้าย และแช่เอาไว้ เสียงที่เกิดจากการกระพือของบริเวณฉัตรของฉาบ ทำให้เกิดเสียงดังแช่ ส่วนจังหวะในการตีฉาบนั้น จะตีระหว่างเสียงฉิ่ง และฉับ ของฉิ่ง

แทมโบรีน เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่แพร่หลายตามอย่างสากล มีลักษณะเป็นกรอบไม้ หรือกรอบโลหะ ที่มีฉิ่งเล็กๆ หลายคู่สอดแทรกอยู่ระหว่างกรอบนั้นๆ

วิธีการบรรเลงแทมโบรีน

การบรรเลงแทมโบรีน ผู้เล่นจะใช้มือข้างใดข้างหนึ่งจับบริเวณกรอบแล้วเคาะในจังหวะหนักตามส่วนต่างๆของร่างกาย เช่นบริเวณสะโพก หรือฝ่ามือ เสียงที่ออกมาจากแทมโบรีนนั้นจะเกิดจากฉิ่งเล็กๆที่สอดแทรกอยู่ระหว่างกรอบกระทบกันเอง และยังสามารถเขย่าโดยการใช้นิ้วข้อมือไปมากลางอากาศทำให้เกิดเสียงรวิยาวได้อีกด้วย

แอกคอร์ดเตียน เป็นเครื่องดำเนินทำนองเพียงอย่างเดียวในการแสดงดนตรีนาเชป แอกคอร์ดเตียนจึงสามารถช่วยนักร้องโดยดาร์ดำเนินทำนองหลักไปพร้อมๆกันได้ อีกทั้งยังสามารถสอดแทรกทำนอง เสียงประสาน และคอรัสได้อีกด้วย

วิธีการบรรเลงแอกคอร์ดเตียน

แอกคอร์ดเตียนเป็นเครื่องดนตรีที่ต้องนำมาคล้องคอไว้ เนื่องจากไม่สามารถรับน้ำหนักด้วยมือทั้งสองที่ต้องใช้ในการบรรเลงทั้งซ้ายและขวาตลอดเวลา จึงต้องรับน้ำหนักของเครื่องด้วยการคล้องไว้กับคอดังกล่าว

แอกคอร์ดเตียนมีส่วนประกอบหลัก 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนซ้ายและขวา ในส่วนซ้ายผู้เล่นต้องใช้มือซ้ายสอดไประหว่างตัวแอกคอร์ดเตียนกับหูแอกคอร์ดเตียนมีหน้าที่ดึงและดันตัวสูลมตลอดเวลาในการเล่นเพื่อไม่ให้ลมที่ผ่านลิ้นทองเหลืองนั้นสะดุด ซึ่งจะทำให้เสียงไปด้วย และนิ้วมือซ้ายสามารถกดปุ่มเสียงเบส และคอรัสได้ในเวลาเดียวกัน ส่วนมือขวามีหน้าที่กดนิ้วลงบนลิ่มนิ้วซึ่งมีลักษณะคล้ายเปียโน คือมีลักษณะเสียงที่ห่างกันเป็นครึ่งเสียง ซึ่งการกดนิ้วลงบนลิ่มนิ้วพร้อมกับการสูลมนี้ ทำให้เกิดเป็นเสียงที่ต้องการ

2.4 บทเพลง

เพลงนาเสปของวงมิตรเจริญ เป็นสิ่งที่บอกถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ จารีตประเพณี และยังถ่ายทอด แม้การตัดพ้อต่อว่า ประชดประชันเสียดสีสังคมในแง่มุมของสังคมชาวมุสลิม

ในการบรรเลงเพลงส่วนใหญ่ก็จะบรรเลงตามอารมณ์ความรู้สึก โดยบางที่เนื้อร้องอาจจะไม่ ตรงกันทุกครั้งไปแต่ยังคงความหมายเดิมไว้ และบางเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง ก็ไม่มีโน้ตที่ชัดเจนมากนัก บทเพลงที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมมานี้เป็นทั้งบทเพลงเก่าและใหม่ มีทั้งภาษาอาหรับ ภาษามลายู และ ภาษาไทยอยู่ด้วยกัน และบางคำร้องเป็นการสืบทอดต่อ ๆ กันมา จึงใช้การแปลและรวบรวมความหมาย ของบทเพลงจากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสของวงมิตรเจริญ

การบรรเลงดนตรีนาเสปนั้น มีการผสมวงอยู่สองอย่างดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อการผสมวง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำโน้ตออกมา 2 อย่างตามวิธีการผสมวง อันได้แก่ 1.บทเพลงที่มีโน้ตทางร้องและโน้ต กลองรำมะนา 2.บทเพลงที่มีโน้ตทางร้อง และโน้ตแอกคอร์ดเดียน ในครั้งนี้ผู้วิจัยบันทึกโน้ตเป็นแบบไทย โดยอ้างอิงตำแหน่งเสียงของโน้ตสากลที่มีเครื่องเปียโนเป็นเครื่องเปรียบเทียบ ดังที่มีสัญลักษณ์ต่างๆ ตามการบันทึกโน้ต ดังนี้

สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตกลองรำมะนา

- จ หมายถึง การตีเสียงโຈະที่ตีด้วยมือขวา
- ช หมายถึง การตีเสียงโຈະที่ตีด้วยมือซ้าย
- ท หมายถึง การตีเสียงทั่ม

สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตทางร้อง และโน้ตแอดคอร์ดเดียนจะใช้สัญลักษณ์ดังแผนภาพต่อไปนี้

The diagram illustrates the correspondence between Thai musical notation and Western musical notation. It features two staves with notes, a piano keyboard, and a scale diagram. The top staff shows Thai notation for a Thai scale (C-D-E-F-G-A-B-C) with symbols like 'ด', 'เร', 'ฟ', 'ช', 'ท', 'ด', 'เร', 'ฟ', 'ช', 'ท'. The bottom staff shows Thai notation for a Western scale (C-D-E-F-G-A-B-C) with symbols like 'ด', 'เร', 'ม', 'ฟ', 'ช', 'ท', 'ด', 'เร', 'ม', 'ฟ', 'ช', 'ท'. The piano keyboard shows the corresponding keys for these notes.

ภาพประกอบ 39 แสดงการเปรียบเทียบโน้ตไทยและโน้ตสากลจากคีย์เปียโน

โดยอ้างอิงจาก FREDA DINN. THE OBSERVER'S BOOK OF MUSIC.

เพลงชอลลุอาลันนปี

เพลงชอลลุอาลันนปีนั้นเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยนายสะอิด เจริญวงศ์ มีเนื้อหากว่าถึงการขอพรให้กับคู่บ่าว - สาวที่กำลังเข้าสู่พิธีแต่งงาน วิธีการร้องนักร้องในวงทั้งหมดจะร้องเฉพาะท่อนสร้อยของเพลง ส่วนนักร้องนำมีหน้าที่ร้องในท่อน 1 - 5 โดยมีลูกคู่ร้องรับภายในวงที่มีเนื้อร้องที่ซ้ำกัน เพลงนาเซปเพลงนี้เป็นบทเพลงที่จัดอยู่ในประเภทการบรรเลงต่อท้ายจากการร้องลิเกเรียบ

เนื้อหาของเพลง

ท่อนสร้อยของเพลงกล่าวถึงคำสอนของศาสนาอิสลามว่าให้มีจิตใจที่อภัยซึ่งกันและกัน ทำจิตใจให้เย็นสงบ อดทน ให้มีความเกรงกลัวต่อบาป มารร้าย ส่วนท่อนอื่นๆ กล่าวถึงพิธีแต่งงาน กล่าวถึงเจ้าภาพงานแต่งงานว่าจัดงานเลี้ยงใหญ่โต มีผู้คนมาร่วมพิธีมากมาย การเชือดวัวควายมาทำอาหารเลี้ยงแขก ส่วนเจ้าสาวนั้นประพฤตินั้นดี เป็นบุตรที่ดีของบิดา มารดาที่ดี ครองตัวเป็นโสด จนกระทั่งได้สามี และสุดท้ายขอพรจากพระอัลเลาะห์ให้ดูแลคู่บ่าวสาวด้วย

เนื้อเพลง

- ท่อนสร้อย ชอลลุอาลันนปี ฮาดี้ ซาบาซาบา
 ดางันมาจีกต อิบาลีซชัยตัน อิสลามด้วยกัน ซาบา ซาบา
- ท่อน 1 คีนี้เป็นคีนสำคัญ มุสลิมด้วยกัน มาร่วมในงานวิวาห์
 วิวาห์สำคัญเราร่วมกันมาช่วย ขอให้โชคอำนวยเรามาช่วยกันขอคุอา (สร้อย)
- ท่อน 2 เจ้าของงานกะไรใจดี บวดเกินคูรี่ กัรยอ บาซอ
 เชือดทั้งควายสามา และลามู อาเนาะจุจุมารีรันตา (สร้อย)
- ท่อน 3 ท่านเจ้าสาวท่านก็เป็นคนโสดดี ท่านรักศักดิ์ศรี บิดามารดา
 ครองตัวเป็นโสดมานานแสนนาน จนกระทั่งถึงวันวิวาห์ (สร้อย)

พ่อน 4 บิดามารดาท่านอุทิศสำหรับเลี้ยงดู ได้อุปถัมภ์ค้ำชู ฝ้าคอยดูแลอยู่ตลอดเวลา

ด้วยบุญคุณที่ท่านทั้งสองเลี้ยงดูตัว ไม่ได้ประพฤติกว้างเพราะเกรงกลัวมารดา

(สร้อย)

พ่อน 5 ขอเซอลามัสให้คู่บ่าวสาว ที่ท่านได้เข้าสู่พิธีวิวาห์

ขอให้รื้อสซื่อก็จงมูเราะห์ ขอให้อัลเลาะห์โปรดเมตตา (สร้อย)

โน้ตทางร้อง

พ่อนสร้อย

*- - - -	ซอลลูลู - ด - ด	อาลัน ๒ - - ทุ ด	นบี - ฟ - ฟ	- - - -	ฮาดี้ # - ฟ - ฟ	ซาบา # - - ด ฟ	ซาบา # - - ด ด
- - - -	ซอลลูลู - ด - ด	อาลัน ๒ - - ทุ ด	นบี - ฟ - ฟ	- - - -	ฮาดี้ # - ฟ - ฟ	ซาบา # - - ด ฟ	ซาบา # - - ด ด
ดางัน # - - ด ด	มางีกต # ๒ ฟ ด ด ทุ	อิบาลีซ ๒ - ทุ ล ทุ	ซัยตัน # - ด - ด	ดางัน # - - ด ด	มางีกต # ๒ ฟ ด ด ทุ	อิบาลีซ ๒ - ทุ ล ทุ	ซัยตัน # - ด - ด
อิสลาม - ด ด ฟ	ด้วยกัน # - - ฟ ฟ	ซาบา - ด - ฟ	ซาบา # - - ด ด				
- - - -	ซอลลูลู - ด - ด	อาลัน ๒ - - ทุ ด	นบี - ฟ - ฟ	- - - -	ฮาดี้ # - ฟ - ฟ	ซาบา # - - ด ฟ	ซาบา # - - ด ด
- - - -	ซอลลูลู - ด - ด	อาลัน ๒ - - ทุ ด	นบี - ฟ - ฟ	- - - -	ฮาดี้ # - ฟ - ฟ	ซาบา # - - ด ฟ	ซาบา # - - ด ด
ดางัน # - - ด ด	มางีกต # ๒ ฟ ด ด ทุ	อิบาลีซ ๒ - ทุ ล ทุ	ซัยตัน # - ด - ด	ดางัน # - - ด ด	มางีกต # ๒ ฟ ด ด ทุ	อิบาลีซ ๒ - ทุ ล ทุ	ซัยตัน # - ด - ด
อิสลาม - ด ด ฟ	ด้วยกัน # - - ฟ ฟ	ซาบา - ด - ฟ	ซาบา # - - ด ด				

พ่อน 1 - 5

-----	คีนนี้ - ด - ด	เป็นคีน - - ทุด	สำคัญ - ฟ - ฟ	มุสลิม # ฟ ฟ ฟ ฟ	ด้วยกัน # - ฟ - ฟ	มาร่วมในงาน # - - ด ฟ	วิวาห์ # - - ด ด
-----	คีนนี้ - ด - ด	เป็นคีน - - ทุด	สำคัญ - ฟ - ฟ	มุสลิม # ฟ ฟ ฟ ฟ	ด้วยกัน # - ฟ - ฟ	มาร่วมในงาน # - - ด ฟ	วิวาห์ # - - ด ด
-----	วิวาห์สำคัญ ฟ ฟ ฟ ฟ	เราด้วยกัน ฟ ล - ซ	มาช่วย - ฟ ม -	-----	วิวาห์สำคัญ ฟ ฟ ฟ ฟ	เราด้วยกัน ฟ ล - ซ	มาช่วย - ฟ ม -
ขอให้โชค - - ด ด	อำนวย - - ด ร	เรามาช่วย - ฟ ฟ ม	กันขอคูอา ร ม ร ด	ขอให้โชค - - ด ด	อำนวย - - ด ร	เรามาช่วย - ฟ ฟ ม	กันขอคูอา ร ม ร ด
ซ้ำ *							
-----	เจ้าของงาน - ด ด ด	กะไร - - ทุด	ใจดี - ฟ - ฟ	บวด # - - ฟ ฟ	เกินดูรี # - ฟ ฟ ฟ	กัรยอ # - ฟ ด ฟ	ซาบอ # - ด - ด
-----	เจ้าของงาน - ด ด ด	กะไร - - ทุด	ใจดี - ฟ - ฟ	บวด # - - ฟ ฟ	เกินดูรี # - ฟ ฟ ฟ	กัรยอ # - ฟ ด ฟ	ซาบอ # - ด - ด
-----	เชือดทั้งควาย - ฟ ฟ ฟ	ซามาและ - ล ล ซ	ลามู - - ฟ ม	-----	เชือดทั้งควาย - ฟ ฟ ฟ	ซามาและ - ล ล ซ	ลามู - - ฟ ม
อาเนาะ - - ด ด	จุงู - - ด ร	มารี - ฟ - ม	รันตา - ร - ด	อาเนาะ - - ด ด	จุงู - - ด ร	มารี - ฟ - ม	รันตา - ร - ด
ซ้ำ *							
-----	ท่านเจ้าสาว - ด ด ด	ท่านก็เป็น - ด ทุด	คนดี - ฟ - ฟ	ท่านรัก - - ด ด	ศักดิ์ศรี - - ด ฟ	บิดา # - - ด ฟ	มารดา # - - ด ด
-----	ท่านเจ้าสาว - ด ด ด	ท่านก็เป็น - ด ทุด	คนดี - ฟ - ฟ	ท่านรัก - - ด ด	ศักดิ์ศรี - - ด ฟ	บิดา # - - ด ฟ	มารดา # - - ด ด
-----	ครองตัวเป็นโสด ฟ ฟ ฟ ฟ	มานาน - - ล ซ	แสนนาน - ฟ ม -	-----	ครองตัวเป็นโสด ฟ ฟ ฟ ฟ	มานาน - - ล ซ	แสนนาน - ฟ ม -
จน - - - ด	กระทั่ง - ด ร -	ถึงวัน - ฟ - ม	วิวาห์ - - ร ด	จน - - - ด	กระทั่ง - ด ร -	ถึงวัน - ฟ - ม	วิวาห์ - - ร ด
ซ้ำ *							

-----	บิดามารดา ด ด ด ด	ท่านอุตสาห์ บ - ด ทู ด	เลี้ยงดู - ฟ - ฟ	ได้อุปถัมภ์ # ฟ ฟ ฟ ฟ	ค้าชู # - ฟ - ฟ	เฝ้าคอยดู # - ฟ ด ฟ	อยู่ทุกเวลา # # ด ฟ ด ด
-----	บิดามารดา ด ด ด ด	ท่านอุตสาห์ บ - ด ทู ด	เลี้ยงดู - ฟ - ฟ	ได้อุปถัมภ์ # ฟ ฟ ฟ ฟ	ค้าชู # - ฟ - ฟ	เฝ้าคอยดู # - ฟ ด ฟ	อยู่ทุกเวลา # # ด ฟ ด ด
-----	ด้วยบุญคุณ ฟ ฟ ฟ ฟ	ที่ท่านทั้งสอง ฟ ฟ ล ช	เลี้ยงตัว - ฟ ม -	-----	ด้วยบุญคุณ ฟ ฟ ฟ ฟ	ที่ท่านทั้งสอง ฟ ฟ ล ช	เลี้ยงตัว - ฟ ม -
ไม่ได้ประพฤติ ด ด ด ด	ความชั่ว - ด ร -	เพราะเกรงกลัว - ฟ ฟ ม	มารดา - ร - ด	ไม่ได้ประพฤติ ด ด ด ด	ความชั่ว - ด ร -	เพราะเกรงกลัว - ฟ ฟ ม	มารดา - ร - ด
ช้ำ *							
-----	ขอเซอลามัส ด ด ด ด	ให้กับคู่ บ - ด ทู ด	บ่าวสาว - ด - ฟ	ที่ท่าน -- ด ด	ได้เข้า -- ด ฟ	สู่พิธี - ด ด ฟ	วิวาห์ # -- ด ด
-----	ขอเซอลามัส ด ด ด ด	ให้กับคู่ บ - ด ทู ด	บ่าวสาว - ด - ฟ	ที่ท่าน -- ด ด	ได้เข้า -- ด ฟ	สู่พิธี - ด ด ฟ	วิวาห์ # -- ด ด
-----	ขอให้วิธีช็อกกี ฟ ฟ ฟ ฟ	จงมูเราะห์ ฟ - ล ช	มูเราะห์ - ฟ ม -	-----	ขอให้วิธีช็อกกี ฟ ฟ ฟ ฟ	จงมูเราะห์ ฟ - ล ช	มูเราะห์ - ฟ ม -
ขอให้ -- ด ด	อัลเลาะห์ - ด ร -	จงโปรด -- ฟ ม	เมตตา - ร - ด	ขอให้ -- ด ด	อัลเลาะห์ - ด ร -	จงโปรด -- ฟ ม	เมตตา - ร - ด
ช้ำ *							

ไม้ดกของรำมะนา

ท่อนสร้อย

*	---	- จ - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท

- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - จ
- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - จ
- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท				
----	---	- จ - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท
- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - จ
- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - จ
- จ - จ	จ จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท				

ท่อน 1 - 5

- จ - จ	---	---	---	---	---	---	- จ ท ท
- ท - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท
- จ - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท
- จ - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท	- จ - จ	- จ ท ท	- ท - จ	- ท - ท
							ซ้ำ *

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงซอลลูอัลันนบี

ซอลลู	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ประสาทพร
อัลัน	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	แต่
นบี	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ท่านนบี มุหัมมัด ศ็อลลา
ฮาดิ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	หัวใจ
ซาบา	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	อดทน

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงซอลลูลูอัลันนปี (ต่อ)

ดางันมาจีกต	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	อย่าทำตาม
อึบาลีซซัยตัน	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	มารร้าย
ดูอา	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	พร
บวตเกินดูรี	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ทำบุญ
กั๊วยอ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	งาน
บาซอ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ยิ่งใหญ่ ใหญ่โต
ซามา	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	พร้อมด้วย
ลามู	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	วัว
อานะจุงู	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ลูกหลาน
มารีรันตา	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	มากขึ้นมากมาย
เซอลามัส	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ดี
วีตซือกี	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	โซโคลาก
มูเราะห์	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ง่าย
อัลเลาะห์	มาจากภาษามลายู	หมายถึง	พระเจ้า

จากการศึกษาเพลงซอลลูลูอัลันนปีพบว่า เพลงซอลลูลูอัลันนปีเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ใช้ในวงกลองรำมะนา เป็นนาเสปแบบต่อท้ายลิเกเรียบ ถูกใช้ในพิธีนิกะฮ์ หรือพิธีแต่งงาน

เพลงขอแต่งงาน

เพลงขอแต่งงานนั้นเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยนายสะอีด เจริญวงศ์เช่นเดียวกัน มีเนื้อหา กล่าวถึงพิธีแต่งงานของชาวมุสลิม วิธีการร้องนักดนตรีในวงทั้งหมดจะร้องเฉพาะท่อนสร้อยของเพลง ส่วนนักร้องนำมีหน้าที่ร้องในท่อน 1 - 8 โดยมีลูกคู่ร้องรับคำว่า เฮวา เฮวา และในวรรคที่มีเนื้อร้องที่ซ้ำกันในบรรทัดสุดท้ายของแต่ละท่อน เพลงนาเศปเพลงนี้เป็นบทเพลงที่จัดอยู่ในประเภทการบรรเลง ต่อท้ายจากการร้องลิเกเรียบ

เนื้อหาของเพลง

เพลงขอแต่งงานได้รวบรวมขั้นตอนสำคัญๆ ของพิธีแต่งงาน เอาไว้ได้อย่างค่อนข้างครบถ้วน ในท่อนสร้อยของเพลงกล่าวว่า "โอ้ องค์อัลเลาะห์ของเรา ท่านได้คัดเลือกเฉพาะผู้หญิงคนนี้เท่านั้น และส่งมาให้ฉัน" และในท่อนอื่นๆก็จะกล่าวถึงพิธีแต่งงาน โดยเริ่มตั้งแต่ฝ่ายเจ้าบ่าวมาขอเจ้าสาว ก็ต้องมีการดูดวงว่าตรงกันหรือไม่ ถ้าตรงกันก็ตกลงเรื่องวันแต่งงาน ในวันงานแต่งงานก็จะมีทั้ง โต๊ะอิหม่าม และผู้เฒ่าผู้แก่มาร่วมเป็นสักขีพยาน ในการทำพิธีแต่งงาน โต๊ะอิหม่ามจะต้องกล่าวบหน้า เป็นภาษาอาหรับ เป็นคำสั่งสอนที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ ให้บ่าวสาวรับคำมั่นสัญญา และให้บุคคลที่เป็นสักขีพยานร่วมกัน จากนั้นโต๊ะอิหม่ามจะถามผู้หลักผู้ใหญ่ที่เป็นสักขีพยานว่าการจัดพิธีแต่งงานครั้งนี้ใช้ได้หรือไม่ ถ้าใช้ได้คู่บ่าวสาวจะถือเป็นเป็นสามีภรรยากันทันที

เนื้อเพลง

ท่อนสร้อย

ยาร็อบบานา บิลมุสตอฟา อัลลาอาตานี

ท่อน 1

เริ่มแรกมาขอ ก็ต้องให้หมอมาดูชะซี เฮวา เฮวา

ดูให้ถูกซารัด ตามซอฮาบัดของท่าน นบี (สร้อย)

ท่อน 2

พอดตกลงกัน ก็นัดวันนิกะฮ์ทันที เฮวา เฮวา

เสาร้อาติดยนี้แหละพร้อม บอกญาติพี่น้องให้มาร่วมพิธี (สร้อย)

- ท่อน 3 พอถึงเสาร์อาทิตย์ ญาติมิตรก็มาร่วมพิธี เฮวา เฮวา
โตะอิหม่ามเขาก็มา พอถึงเวลานิกะฮ์ทันที (สร้อย)
- ท่อน 4 ก่อนจะนิกะฮ์ คืดบะก็ต้องมี เฮวา เฮวา
คืดบะ นิกะฮ์ เป็นขุนนะฮุของท่าน นบี (สร้อย)
- ท่อน 5 โตะอิหม่ามก็เรียกครู และท่านผู้รู้ให้มาอยู่ทางนี้ เฮวา เฮวา
การนิกะฮ์นี้สำคัญ มาช่วยกันเป็นชะซี (สร้อย)
- ท่อน 6 พอนิกะฮ์เสร็จสรรพ อิหม่ามขยับมาถามชะซี เฮวา เฮวา
ว่าจะเฮาะหรือไมเฮาะ ชะยอนิกะฮ์เดาะฮ์นี้ (สร้อย)
- ท่อน 7 ชะซีตอบว่า ไม่มีปัญหานิกะฮ์ครั้งนี้ เฮวา เฮวา
เจ้าบ่าวรับได้ซัด ถูกซาลัดของท่านนบี (สร้อย)
- ท่อน 8 พอนิกะฮ์เสร็จพร้อม ก็ส่งเจ้าบ้านเข้าห้องทันที เฮวา เฮวา
ให้อิหม่ามขอดูอา ให้ได้สามีและภรรยาที่ดี (สร้อย)

ไน้ดทางร้อง

ท่อนสร้อย

*----	----	ยาร้อบ - ล - ล	บานา - ล - รั	บี --- รั	มุส --- รั	ตอ -- มั รั	ฟา -- ดั ล
----	----	ยาร้อบ - ล - ล	บานา - ล - รั	บี --- รั	มุส --- รั	ตอ -- มั รั	ฟา -- ดั ล
บี --- ล	มุส --- ซ	ตอ ๒ -- ท ล	ฟา -- ซ ฟ	อัล --- ฟ	ลา อา -- ม ฟ	ตา -- ซ ฟ	นี -- ม ร
เฮ --- รั	----	บิลมุส - ล - รั	ตอ ฟา รั มั - ฟ	----	อัลลาอา รั รั - มั	ตา -- รั มั	นี -- ฟ รั

----	----	ยาร็อบ - ล - ล	บานา - ล - ร็	ปิ --- ร็	มุส --- ร็	ตอ -- ม็ ร็	ฟา -- ด็ ล
----	----	ยาร็อบ - ล - ล	บานา - ล - ร็	ปิ --- ร็	มุส --- ร็	ตอ -- ม็ ร็	ฟา -- ด็ ล
ปิ --- ล	มุส --- ซ	ตอ บ -- ท ล	ฟา -- ซ ฟ	อัล --- ฟ	ลา อา -- ม ฟ	ตา -- ซ ฟ	นี -- ม ร
เฮ --- ร็	----	บิลมุส - ล - ร็	ตอ ฟา ร็ ม็ - ฟ	----	อัลลาอา ร็ ร็ - ม็	ตา -- ร็ ม็	นี -- ฟ็ ร็

พ่อน 1 - 8

----	----	เริ่มแรก - ล - ล	มาขอ - ล - ร็	กัต้อง -- ด็ ด็	ให้หมอ - ด็ - ร็	มาดู -- ด็ ล	สะซี บ -- ท ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	เริ่มแรก - ล - ล	มาขอ - ล - ร็	กัต้อง -- ด็ ด็	ให้หมอ - ด็ - ร็	มาดู -- ด็ ล	สะซี บ -- ท ล
ดู --- ล	ให้ดู -- ซ ล	ซา- บ --- ท	รัด - ฟ --	ตามขอ- -- ฟ ฟ	ฮาบัด -- ม ฟ	ของท่าน -- ซ ฟ	นปี -- ม ร
เฮ --- ร็	----	ขอให้ดู - ร็ ล ร็	ซารัด - ม็ - ฟ	----	ตามขอฮาบัด ม็ ม็ ร็ ม็	ของท่าน -- ร็ ม็	นปี -- ฟ็ ร็
ซ้า *							
----	----	พอดก - ล - ล	ลงกัน - ล - ร็	กันัด -- ด็ ร็	วัน --- ร็	นิกะฮ์ - ล - ล	ทันที่ บ - ท - ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	พอดก - ล - ล	ลงกัน - ล - ร	กันัด -- ด็ ร็	วัน --- ร็	นิกะฮ์ - ล - ล	ทันที่ บ - ท - ล
เสาร์ --- ล	อาทิศย์ -- ซ ล	นี บ --- ท	แหละพร้อม -- ซ ฟ	บอกญาติ -- ม ฟ	พี่น้อง -- ฟ ฟ	ให้มาร่วม - ซ ฟ ฟ	พิธิ -- ม ร
เฮ --- ร็	----	เสาร์อาทิศย์ - ล ล ร็	นี่แหละพร้อม - ร็ ม็ ฟ	----	บอกญาติพี่น้อง ร็ ม็ ม็ ม็	ให้มาร่วม - ร็ ร็ ม็	พิธิ -- ฟ็ ร็
ซ้า *							

-----	-----	พอเสาร์ - ล - ล	อาทิตย์ -- ล ร	ญาติ --- ร	มิตร --- ร	ก็มาร่วม - ล ล ล	พิธี b - ท - ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	พอเสาร์ - ล - ล	อาทิตย์ -- ล ร	ญาติ --- ร	มิตร --- ร	ก็มาร่วม - ล ล ล	พิธี b - ท - ล
โต๊ะ- --- ล	อิหม่าม -- ซ ล	ก็ เข้า b - ท - ล	มา --- ฟ	พอลถึง -- ม ฟ	เวลา -- ฟ ฟ	นิกะฮ์ -- ซ ฟ	ทันที -- ม ร
เฮ --- ร	-----	โต๊ะอิหม่าม - ล ล ร	ก็เข้ามา - ร ม ฟ	-----	พอลถึงเวลา ร ม ฟ ม	นิกะฮ์ -- ร ฟ	ทันที -- ม ร
ซ้ำ *							
-----	-----	ก่อนจะ - ล - ล	นิกะฮ์ - ล - ร	คู่ต --- ร	บ๊ะ -- ด ร	ก็ต้อง b -- ล ท	มี --- ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	ก่อนจะ - ล - ล	นิกะฮ์ - ล - ร	คู่ต --- ร	บ๊ะ -- ด ร	ก็ต้อง b -- ล ท	มี --- ล
คู่ต --- ล	(ตะ)บ๊ะ -- ซ ล	นิ- b --- ท	กะฮ์ -- ซ ฟ	เป็น --- ฟ	ซุนนะ -- ม ฟ	ของท่าน -- ซ ฟ	นบี -- ม ร
เฮ --- ร	-----	คู่ตบ๊ะ - ล ล ร	นิกะฮ์ - ม - ฟ	-----	เป็นซุนนะ ร ร - ม	ของท่าน -- ร ม	นบี -- ฟ ร
ซ้ำ *							
-----	-----	โต๊ะอิหม่าม - ล ล ล	ก็เรียกครู - ล ล ร	และท่าน -- ร ร	ผู้รู้ -- ด ร	ให้มาอยู่ -- ล ล	ทางนี้ b - ท - ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	โต๊ะอิหม่าม - ล ล ล	ก็เรียกครู - ล ล ร	และท่าน -- ร ร	ผู้รู้ -- ด ร	ให้มาอยู่ -- ล ล	ทางนี้ b - ท - ล
การ --- ล	นิกะฮ์ -- ซ ล	นี้ b --- ท	สำคัญ -- ซ ฟ	มาช่วย -- ม ฟ	กัน --- ฟ	เป็นชะ- -- ซ ฟ	ซี -- ม ร
เฮ --- ร	-----	การนิกะฮ์ - ล ล ร	นี้สำคัญ - ร ม ฟ	-----	ช่วยกัน - ม ร ม	เป็นชะ- -- ร ม	ซี -- ฟ ร
ซ้ำ *							

----	----	พอนิกะฮ์ - ล ล ล	เสรีจสรรพ - ล - รี่	อิหม่าม -- ล ล	ขยับ -- ล รี่	มาถาม บ - ซ ล ท	ชะซี บ - ท - ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	พอนิกะฮ์ - ล ล ล	เสรีจสรรพ - ล - รี่	อิหม่าม -- ล ล	ขยับ -- ล รี่	มาถาม บ - ซ ล ท	ชะซี บ - ท - ล
ว่า --- ล	จะเซาะ -- ซ ล	หรือ --- ล	ไม่เซาะ -- ซ ฟ	ชะยอ -- ม ฟ	นิกะฮ์ -- ฟ ฟ	มุเดาะ -- ซ ฟ	อีนี -- ม ร
เฮ --- รี่	----	ว่าจะเซาะ - ล ล รี่	หรือไม่เซาะ - รี่ ม ฟ	----	ชะยอนิกะฮ์ รี่ รี่ ม ม	มุเดาะ -- รี่ ฟ	อีนี -- ม รี่
ซ้า *							
----	----	ชะซี - ล - ล	ตอบว่า - ล - รี่	ไม่มี -- ล ล	ปัญหา -- ล รี่	นิกะฮ์ บ - ล - ท	ครั้งนี้ บ - ท - ล
เฮ วา - ล - ล	เฮ วา - ล - ล	ชะซี - ล - ล	ตอบว่า - ล - รี่	ไม่มี -- ล ล	ปัญหา -- ล รี่	นิกะฮ์ บ - ล - ท	ครั้งนี้ บ - ท - ล
เจ้าบ่าว -- ล ซ	รับ --- ซ	ได้ --- ล	ชัด -- ซ ฟ	ถูก --- ฟ	ซารัด -- ฟ ฟ	ของท่าน -- ซ ฟ	นบี -- ม ร
เฮ --- รี่	----	เจ้าบ่าวรับ - ล ล รี่	ได้ชัด - ม ฟ	----	ถูกซารัด - รี่ รี่ ม	ของท่าน -- รี่ ม	นบี -- ฟ รี่
ซ้า *							
----	----	พอนิกะฮ์ - ล ล ล	เสรีจพร้อม - ล - รี่	ก็ส่ง -- ล ล	เจ้าบ่าว -- ล รี่	เข้าห้อง บ - ล - ท	ทันที - ล - ล
เฮวา - ล - ล	เฮวา - ล - ล	พอนิกะฮ์ - ล ล ล	เสรีจพร้อม - ล - รี่	ก็ส่ง -- ล ล	เจ้าบ่าว -- ล รี่	เข้าห้อง บ - ล - ท	ทันที - ล - ล
ให้ --- ล	อิหม่าม -- ล ล	ขอ --- ล	ดูอา -- ซ ฟ	ให้ได้ -- ฟ ฟ	สามี่ -- ฟ ฟ	และภรรยา - ซ ฟ ฟ	ที่ดี -- ม ร
เฮ --- รี่	----	ให้อิหม่าม - ล ล รี่	ขอดูอา - รี่ ม ฟ	----	ให้ได้สามี่ รี่ รี่ ม	และภรรยา - รี่ รี่ ม	ที่ดี -- ฟ รี่
ซ้า *							

โน้ตกลองรำมะนา

ท่อนสร้อย

*_---	----	----	---จ	---จ	-จ-จ	-จจจ	-ท-ท
---จ	-จ-จ	-จ-จ	-ท-ท	---จ	-จจจ	-จจจ	จทจท
---จ	จจจจ	จจจจ	-ท-ท	---จ	-จ-จ	-จจจ	-ท-ท
-จจจ	จจจจ	จจจจ	-ท-ท	---จ	-จ-จ	-จจจ	จทจท
-จ-จ	-ท-ท	-จจจ	จท-ท	---จ	-จ-จ	-จจจ	-ท-ท
---จ	-จ-จ	-จ-จ	-ท-ท	---จ	-จจจ	-จจจ	จทจท
---จ	จจจจ	จจจจ	-ท-ท	---จ	-จ-จ	-จจจ	-ท-ท
-จจจ	จจจจ	จจจจ	-ท-ท	---จ	-จ-จ	-จจจ	จทจท

ท่อน 1 - 8

----	----	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ
---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ
---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ
---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---จ	---ท
							ซ้ำ *

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงขอแต่งงาน

ยา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ไอ้
หลอบ	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ผู้อภิบาล (อัลเลาะห์)
บา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ของ
นา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	เรา
บี	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	สำหรับ

มุสต่อฟา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	การคัดเลือก (ความหมายตามเพลง หมายถึง ผู้หญิงที่ถูกเลือก)
อัลลา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	เท่านั้น
อาตา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	มาหา (ความหมายตามเพลง หมายถึง มาให้)
นี่	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ฉัน
ชะซี	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ดวง
ซาร์ดี	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	กฎ
ซอฮาบัด	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ธรรมเนียม
นบี	มาจากภาษาอาหรับ	หมายถึง	ท่านนบี มุฮัมมัด ศ็อลฯ
นิกะฮ์	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	แต่งงาน
ไต่ะอิหม่าม	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ผู้นำทางศาสนาของชุมชน
คู้ต๊ะปะ	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	บทกล่าวตักเตือน (ความหมายตามบทเพลง หมายถึง บทกล่าวสอนการใช้ชีวิตคู่) ซุน
นะ	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	แนวทาง
ชะซี	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	พยาน
เซาะ	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	ได้
ชะยอ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ข้าพเจ้า
นูเดาะฮ์นี่	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	กล่าวว่า เป็นสามีภรรยา
ดูอา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	พร

จากการศึกษาเพลงขอแต่งงานพบว่า เพลงขอแต่งงานพบว่า เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ใช้ในวง กลองรำมะนา เป็นนาเสปแบบต่อท้ายลิเกเรียบ ถูกใช้ในพิธีนิกะฮ์ หรือพิธีแต่งงาน

เพลงเสียงกลองดังตุง

เพลงเสียงกลองดังตุงถูกใช้เป็นเพลงใหม่โรงนาเสป หรือเรียกอีกอย่างว่าเพลงเปิดของวงมิตรเจริญ เพลงเสียงกลองดังตุงนี้เดิมเป็นเพลงที่ วงมัญญลีซามาเล ซึ่งเป็นวงนาเสปจากจังหวัดชลบุรี นำเอาเพลงนี้มาจากจังหวัดปัตตานีและเปลี่ยนคำร้องให้เข้ากับวงมัญญลีซามาเล ภายหลังวงมิตรเจริญได้ปรับเปลี่ยนคำร้องเพื่อให้เข้ากับวงมิตรเจริญ และใช้บรรเลงเป็นเพลงแรกในการแสดงนาเสปเสมอ

เพลงเสียงกลองดังตุงนี้เป็นเพลงนาเสปที่ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ มีจังหวะช้า ช้า ช้า โดยใช้กลองทอม และกลองบองโกเป็นเครื่องให้จังหวะหน้าทับและมีเครื่องประกอบจังหวะต่างๆร่วมบรรเลงอยู่ด้วย

เนื้อหาของเพลง

เพลงเสียงกลองดังตุงเล่าถึงบรรยากาศของงานรื่นเริง เมื่อมีเสียงกลอง ชาวบ้านทั้งพี่น้องชายหญิงก็เข้ามามุงดูเฝ้าเชียร์กัน ครั้นถึงเพลงนาเสปขึ้น ซึ่งแสดงถึงความสนุกสนานก็จะมีชาวบ้านทั้งหนุ่มสาว แม้กระทั่งคนแก่ก็พาเด็กๆ มามากขึ้นกว่าเดิมเสียอีก

เนื้อเพลง

เสียงกลองดังตุง นึกนก็มายืนมุง มาล้มนี่ มารีกันตุง
 จัดแจ่งกันมา พี่ป่า อา ลุง เสียงกลองดังตุง มาฟังกันนุง ตุง นุง
 มาแล้วมา มิตรเจริญมาเลเขามา เสียงดังเฮฮา มาฟังลิเกนอกกรุง
 พี่น้องหญิง ชาย มามากมายหลายแคว ละไมละแม โต๊ะแซหลังกรุง
 เสียง ฮา ฮา เฮ มิตรเจริญมาเลแสดง รีบจัดแจ่ง ประเดี้ยวลูกแดงจะยุง
 ไม่ต้องลั้งเล มิตรเจริญมาเลเขามา เสียงดังเฮฮา หยิบผ้าขาวม้ามาคาดพุง
 นาเสปของฉัน ตั้งแต่โบราณนานปี ต่อไปไม่มีแล้วเพลงมันจะยุง
 ลูกหลานอาดำ มาเต้นระบำกันใหญ่ เพลงแขก เพลงไทยจำกันไม่ได้เสียแล้วหละลุด
 พอเพลงนี้ดัง ท่านผู้ฟังจัดแจ่ง พาลูกเด็กเล็กแดงรีบจัดแจ่งกันให้ยุง
 หนุ่มๆสาวๆหุงข้าวแทบไม่ทัน คนแก่อยู่บ้านทะเลาะกันให้หิวยุง

-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	ชชชช ชช	-- ฟ ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ล ท ล	- ช - ฟ
ไม่ต้อง	ลิ่งเล	มิตรเจริญมาเล	เขามา	เสียงดัง	เฮฮา	หยิบผ้าขาวม้า	คาดพุง
-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	ชชชช ชช	-- ฟ ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ล ท ล	- ช - ฟ
นาเสป	ของฉิ่น	ตั้งแต่โบราณ	นาน ปี	ต่อไป	ไม่ มี	แล้วเพลงนี้	มันจะยุ่ง
-- ดั ดั	- ดั ดั -	บ บ บ ท ท ล ท	- ล - ช	-- ล ท	- ดั ท ล	- ช ฟ ช	- ล ช ฟ
ลูกหลาน	อาดัม	มาเดินระบำ	กันใหญ่	เพลงแขก	เพลงไทย	จำกันไม่ได้	เสียแล้วหละลุง
-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	ช ช ล ช	- ฟ - ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ล ท ล	ช ฟ ช ฟ
ลูกหลาน	อาดัม	มาเดินระบำ	กันใหญ่	เพลงแขก	เพลงไทย	จำกันไม่ได้	เสียแล้วหละลุง
-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	ช ช ล ช	- ฟ - ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ล ท ล	ช ฟ ช ฟ
พอเพลง	นี้ดัง	ท่าน ผู้ฟัง	จัดแจง	พาลูกเด็ก	เล็ก แดง	รีบจัดแจง	กันให้ยุ่ง
-- ดั ดั	- ดั ดั -	บ บ ท - ล ท	ล - ช	- ล ล ท	- ดั ท ล	- ช ฟ ช	- ล ช ฟ
หนุ่มๆ	สาวๆ	หุงข้าว	แทบไม่ทัน	คนแก่	อยู่บ้าน	ทะเลาะกัน	เสียให้ยุ่ง
-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	- ล - ช	- ช ฟ ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ท - ล	- ล ช ฟ
หนุ่มๆ	สาวๆ	หุงข้าว	แทบไม่ทัน	คนแก่	อยู่บ้าน	ทะเลาะกัน	เสียให้ยุ่ง
-- ม ฟ	- ฟ ฟ -	- ล - ช	- ช ฟ ม	-- ฟ ช	- ช ช -	ล ท - ล	- ล ช ฟ

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงเสียงกลองดังตุง

มาล้มอินี่	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	คืนนี้
มารีกันตุง	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ให้รีบมาชม
นุงตุงนุงมา	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	เยอะ
แคว	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ที่
ละไม	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	คุณตา
ละแม	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	คุณยาย
โต๊ะแซ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ปู่

จากการศึกษาเพลงเสียงกลองดังตุงพบว่า เพลงเสียงกลองดังตุงเป็นเพลงเก่าที่ได้รับการถ่ายทอดมา บรรเลงโดยวงนาเสปแบบประยุกต์ สามารถใช้ได้ในงานมงคลทั่วไป

เพลงน้ำตาโตะเซี้ยะ

เพลงเสียงน้ำตาโตะเซี้ยะนี้เป็นเพลงที่ถูกถ่ายทอดมาจากวงมัญฉิมมาเล จากจังหวัดชลบุรี เช่นเดียวกับเพลงเสียงกลองดังตุงและ เป็นเพลงนาเสปที่ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ มีจังหวะช้า ช้า ช้า โดยใช้กลองทอม และกลองบองโกเป็นเครื่องให้จังหวะหน้าทับและมีเครื่องประกอบจังหวะต่างๆร่วมบรรเลงอยู่ด้วย

เนื้อหาของเพลง

เพลงน้ำตาโตะเซี้ยะนั้นมีเนื้อหาเชิงตัดพ้อต่อว่าชาวบ้าน โตะเซี้ยะหรือเซี้ยะคือผู้ที่คอยดูแลมัสยิด มีหน้าที่เตรียมสิ่งของที่จำเป็นต่อการละหมาดภายในมัสยิด เช่น น้ำสำหรับชำระร่างกายก่อนละหมาด หรือผ้าปูรองพื้นที่ทำการละหมาด ก่อนจะมีการละหมาดโตะเซี้ยะต้องตีกลองเพื่อเป็นการประกาศเรียกชาวบ้านให้มารวมตัวกันเพื่อเริ่มพิธีละหมาด แต่ชาวบ้านไม่ค่อยมาจนโตะเซี้ยะเสียใจอีกหน้าที่ของ โตะเซี้ยะคือต้องไปเก็บข่าวสารจากชาวบ้านที่ละบ้านเป็นคำบารุงมัสยิด บางบ้านก็ว่าโตะเซี้ยะดูแลมัสยิดไม่ดีเท่าที่ควร บางบ้านก็ไม่พอใจโตะเซี้ยะที่มาเก็บข่าวสารของตน โตะเซี้ยะนั้นรู้สึกเสียใจจึงขอลาจากการเป็นโตะเซี้ยะเสียที่

เนื้อเพลง

เซี้ยะตีกลองตุ้ม ตุ้ม	เรียกมะมุมา
รีบตักน้ำปูผ้า	เดี๋ยวเขาจะหาว่าเซี้ยะไม่ดี
เซี้ยะตีกลองตุ้ม ตุ้ม	มะมุมาก็ไม่ค่อยมา
เซี้ยะต้องกินน้ำตา	เดี๋ยวเขาจะว่าเซี้ยะไม่ดี
ข่าวสารนานๆเก็บที	ก็ยังว่าดีว่าเซี้ยะหลับตา
เซี้ยะนี้กลุ่มฤดี	ข่าวสารไม่มีว่าเซี้ยะเสือกมา

เขียนนี้ทรมาน

เรื่องงานขึ้นนี้มา

ข่าวสารเก็บแล้วโดนว่า

ข่าวสารขอลากันที่

โน้ตแอดคอร์ดเตียน

----	---ล	-ช-ฟ	-ม-ร	--มฟ	มร-ร	--มฟ	-ชฟม
--ฟช	ฟมฟช	-ฟ-ช	-ลชฟ	---ม	-ร ม-	ฟ-ชฟ	-ม-ร
----	---ล	-ช-ฟ	--ม-ร	--มฟ	มร-ร	--มฟ	-ชฟม
----	---ช	-ฟ-ช	-ลชฟ	---ม	-ร ม-	ฟ-ชฟ	-ม-ร
----	---ริ	--ดีท	ลทดีริ	--ดีท	ลทดีริ	-ดีริ-	ดี-ทล
----	บ ชลทค	บ --ทล	บ ชลทดี	บ --ทล	บ ชลทดี	บ -ทดี-	บ ริดีทล
บ ---ท	ดีริ-ริ	---ดี	บ -ท-ล	-----	ดีริ-ริ	---ดี	บ -ท-ล
บ ---ท	ดีริ-ริ	-ริ-ดี	บ -ท-ล	-----	บ ลทดีริ	---ดี	บ ริดีทล
----	บ ---ท	--ลช	บ ลท-ล	--ชฟ	---ช	--ฟม	ฟ-ชล
----	บ ---ท	--ลช	บ ลท-ล	--ชฟ	---ช	--ฟม	ชฟมร
----	---ล	-ช-ฟ	-ม-ร	--มฟ	มร-ร	--มฟ	-ชฟม
--ฟช	ฟมฟช	-ฟ-ช	-ลชฟ	---ม	-ร ม-	ฟ-ชฟ	-ม-ร

โน้ตทางร้อง

-----	เซี่ยะ ---ล	ตี กลอง -ช - ฟ	ตุง ตุง -ม - ร	-----	เรียก ---ร	ให้มะ- --ม ฟ	มูม มา -ช ฟ ม
-----	เตรียม ---ช	ตัก น้ำ -ฟ - ช	ปู ผ้า -ล ช ฟ	เดี่ยวเขา --ม ม	จะหา -ร ม -	ว่า เซี่ยะ -ช - ฟ	ไม่ ดี -ม - ร
-----	เซี่ยะ ---ล	ตี กลอง -ช - ฟ	ตุง ตุง -ม - ร	-----	เรียก ---ร	ให้มะ- --ม ฟ	มูม มา -ช ฟ ม
-----	เตรียม ---ช	ตัก น้ำ -ฟ - ช	ปู ผ้า -ล ช ฟ	เดี่ยวเขา --ม ม	จะหา -ร ม -	ว่า เซี่ยะ -ช - ฟ	ไม่ ดี -ม - ร
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
-----	เซี่ยะ ---ร	ตี กลอง -ร - ต	ตุง ตุง -ท - ล	-----	มะมูม --ด ร	ก็ไม่ --ร ต	ค่อย มา -ท - ล
-----	เซี่ยะ ---ร	ต้อง กิน -ร - ต	น้ำ ตา -ท - ล	-----	เดี่ยวเขาจะหา ด ร ร ร	ว่าเซี่ยะ --ร ต	ไม่ ดี -ท - ล
-----	ข้าว สาร -ล - ท	นานๆ --ล ช	เก็บ ที่ -ท - ล	ก็ยัง --ช ฟ	ว่าดี --ล ช	ว่าเซี่ยะ --ฟ ม	หลับ ตา -ช - ล
-----	เซี่ยะ -ท	น้ำลุ่ม --ล ช	ฤ - ดี -ท - ล	ข้าวสาร --ช ฟ	ไม่ มี -ล - ช	ว่าเซี่ยะ --ฟ ม	เสือกมา -ด - ร
-----	เซี่ยะ ---ล	นี้ ท - -ช - ฟ	รमान --ม ร	-----	เรื่องงาน -ร - ร	แล้วซี --ม ฟ	นิว มา -ช ฟ ม
-----	ข้าว - ---ช	สาร เก็บ -ฟ - ช	แล้วโดนว่า -ล ช ฟ	ข้า ---ม	อุรา -ร ม -	ขอลา -ช - ฟ	กันที่ --ม ร

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงน้ำตาใต้เขี้ยว

เขี้ยวหรือใต้เขี้ยว	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ผู้ดูแลมัสยิด
มะมูม	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

จากการศึกษาเพลงเสียงน้ำตาใต้เขี้ยวพบว่า เพลงเสียงน้ำตาใต้เขี้ยวเป็นเพลงเก่าที่ได้รับการถ่ายทอดมา บรรเลงโดยวงนาเซปแบบประยุกต์ สามารถใช้ได้ในงานมงคลทั่วไป

เพลงมนุษย์

เพลงมนุษย์นี้แต่งขึ้นโดยนายบังเล้ง แสงอรุณ ไม่ทราบที่อยู่ปัจจุบัน และเป็นเพลงนาเสปที่ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ มีจังหวะช้า ช้า ช้า โดยใช้กลองทอม และกลองบองโกเป็นเครื่องให้จังหวะหน้าทับ และมีเครื่องประกอบจังหวะต่างๆร่วมบรรเลงอยู่ด้วย

เนื้อหาของเพลง

เพลงมนุษย์มีเนื้อหา มีจุดประสงค์ในการเตือนใจให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ตระหนักในการทำ ความดี ละเว้นความชั่วด้วยการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการทำละหมาดให้ครบ 5 ครั้ง ต่อวัน เมื่อตั้งตนเป็นคนดีแล้วเวลาตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์พบพระเจ้า ขณะเดียวกันหากทำชั่ว เมื่อตายไปก็ต้องรับโทษจากพระเจ้าเช่นกัน

เนื้อเพลง

มนุษย์ที่เกิดมานี้ ต้องสร้างคุณดีเอาไว้ทุกคน
 จะมีหรือว่าจะจน มนุษย์ทุกคนไม่พ้นความตาย
 ชั่วนั้นเลิกให้จริง ไม่ว่าหญิงหรือชาย
 ทุกคนจำไว้ ความชั่วทั้งหลายอย่าได้นำมา
 ความดีไม่มีอะไร ละหมาดกันไว้ครบ 5 เวลา
 1 ปีเวียนวนมา ถือบวชเถิดหนา ใ้พี่น้องเอย
 ความชั่วนั้นจงเลิกทำ ฮารามนั้นจงเฉยเมย
 ทำความดีให้เคย ใ้พี่น้องเอยแล้วลองคิดดู

ช พ ม พ	---ช	--พ ม	-ร ม -	--ร ม	-พ ช -	ล -ช พ	-ม -ร
---พ	-พ พ พ	*---ล	---ร	--ม ี	ม ี ร ี	---ด	--ล ด
ด -ล ด	ด -ล ด	-ล -ช	บ -ล -ท	--ล ช	บ -ล -ท	ด -ร ี	--ท ล
บ ด -ท ล	บ ด -ท ล	---ล	---ร	--ม ี	ม ี ร ี	---ด	--ล ด
ด -ล ด	ด -ล ด	-ล -ช	บ -ล -ท	--ล ช	บ -ล -ท	ด -ร ี	--ท ล
บ ด -ท ล	บ ด -ท ล	--ล ล	-ล -	ล -ล ล			
- ม -พ	--ม ร	-ม พ -	--ม ร	-ม พ -	ล -ท ล	-พ -ม	
--พ ช	พ ม พ ช	--พ ม	-พ ช -	--พ ม	-พ ช -	ล -ท ล	-ช -ล
----	บ ---ท	--ล ช	-พ -ช	ล ช พ ช	---ล	--ช พ	-ม -พ
ช พ ม พ	---ช	--พ ม	-ร ม -	--ร ม	-พ ช -	ล -ช พ	-ม -ร
--ร -	ร -ร ร						

ไ้ตทงร้อง

----	มนุษย์ -- ม ฟ	ที่เกิด -- ม ร	มานี้ - ม ฟ -	ต้องสร้าง -- ม ร	ความดี - ม ฟ -	เอา ไว้ ช - ล ช	ทุก คน - ฟ - ม
----	จะมี -- ฟ ช	หรือว่า -- ฟ ม	จะจน - ฟ ช -	มนุษย์ -- ล ท	ทุกคน - ล ช -	ไม่พ้น b -- ล ท	ความตาย - ช - ล
----	ชั่ว b --- ท	นั่นเล็ก -- ล ช	ให้ จริง - ฟ - ช	-----	ไม่ --- ล	ว่าหญิง -- ช ฟ	หรือชาย - ม - ฟ
----	ทุก --- ช	ทุกคน -- ฟ ม	จำไว้ - ร ม -	ความชั่ว -- ร ม	ทั้งหลาย - ฟ ช -	อย่า ได้ - ล ช ฟ	นำพา - ม - ร
----	ความดี -- ม ฟ	ไม่มี -- ม ร	อะไร - ม ฟ -	ละหมาด -- ม ร	กันไว้ - ม ฟ -	วัน ละห้า ช - ล ช	เว ลา - ฟ - ม
----	หนึ่ง ปี - ฟ - ช	ที่เวียน -- ฟ ม	วนมา - ฟ ช -	ถือบวช -- ฟ ม	เถิดหนา - ฟ ช -	โอ พี่ b - ล - ท	น้อง เอย - ท - ล
----	ความชั่ว b -- ล ท	นั้นจง -- ล ช	เล็ก ทำ - ฟ - ช	-----	ฮาราม -- ล ล	นั้นจง -- ช ฟ	เมิน เอย - ม - ฟ
----	ทำ --- ช	ความดี -- ฟ ม	ให้เคย - ร ม -	ไอ้พี่ -- ร ม	น้องเอ๋ย - ฟ ช -	แล้ว ลอง ล - ช ฟ	คิด ดู - ม - ร
* ----	-----	เกิด --- ล	มา --- ร	ฮฮาฮา -- ม ฟ	ฮฮาฮฮาฮา ม ร ด ร	มี --- ด	แต่ตัว -- ล ด
มี แต่ตัว ด - ล ด	มี แต่ตัว ด - ล ด	จง อย่า - ล - ช	ได้ กลัว b - ล - ท	จง อย่า - ล - ช	ได้ กลัว b - ล - ท	แม่น ทำ - ร - ด	ความดี b -- ท ล
รัก ความดี b ด - ท ล	รัก ความดี b ด - ท ล	หาก --- ล	เรา --- ร	ฮฮาฮา -- ม ฟ	ฮฮาฮฮาฮา ม ร ด ร	เอา --- ด	แต่ดี -- ล ด
เอา แต่ดี ด - ล ด	เอา แต่ดี ด - ล ด	ความชั่ว - ล - ช	ไม่ มี - ล - ท	ความชั่ว - ล - ช	ไม่ มี b - ล - ท	แล้ว กลัว - ร - ด	อะไร -- ท ล
กลัว อะไร b ด - ท ล	กลัว อะไร b ด - ท ล	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ถึง	ความเป็น	มายัด	มาลา-	อิกัด	ท่าน คง	พอ ใจ	

--- ฟ	-- ม ร	- ม ฟ -	-- ม ร	- ม ฟ -	- ล - ช	- ฟ - ม
-------	--------	---------	--------	---------	---------	---------

----	ถ้าทำ	ความชั่ว	เมื่อไร	เวลา	เราตาย	ก็ คง	เจอ ดี
----	-- ฟ ช	-- ฟ ม	- ฟ ช -	-- ฟ ม	ฟ ช -	บ - ล - ท	- ช - ล
----	ฉะนั้น	ขอวน	อีก ครั้ง		สร้าง	กันเกิด	ความดี
----	-- ล ท	-- ล ช	- ฟ - ช	----	--- ล	-- ช ฟ	- ม - ฟ
----	อัลเลาะห์	จะได้	ปราณี	ไอ้ซี -	วิตนี้	สุข ชี	ทุก คน
----	-- ฟ ช	-- ฟ ม	- ร ม -	-- ร ม	- ฟ ช -	ล - ช ฟ	- ม - ร

ซ้ำ *

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงมนุษย์

ฮาราม	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ต้องห้าม
มายัด	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	คนตาย ผู้เสียชีวิต
มาลาอิกัต	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	เทวดา

จากการศึกษาเพลงมนุษย์พบว่า เพลงมนุษย์เป็นเพลงเก่าที่ได้รับการถ่ายทอดมา บรรเลงโดยวงนาเสปแบบประยุกต์ สามารถใช้ได้ในงานมงคลทั่วไป

เพลงบิดา

เพลงบิดานี้วงมิตรเจริญได้รับการถ่ายทอดมาจากวงมัณฑลสีมา เป็นเพลงนาเศปที่ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ มีจังหวะช้า ช้า ช้า โดยใช้กลองทอม และกลองบองโกเป็นเครื่องให้จังหวะหน้าทับและมีเครื่องประกอบจังหวะต่างๆร่วมบรรเลงอยู่ด้วย

เนื้อหาของเพลง

เพลงบิดาต้องการให้ตระหนักถึงบุญคุณของบิดาและมารดาว่าเป็นผู้มีพระคุณเปี่ยมล้น ผู้ใดเนรคุณต่อพ่อแม่ก็ไม่มีวันเจริญและจะเกิดความลำบากยากเข็ญไปตลอด ดังนั้นจึงต้องคอยดูแลพ่อแม่ของตน อย่าให้ทุกข์ทรมานหรือลำบาก และระลึกเสมอว่าพ่อแม่เป็นผู้สร้างเราขึ้นมา

เนื้อเพลง

บิดานี้แหละหนาผู้ปราณี มารดานี้แหละหนาคู่ชีวิต
 ไม่มีผู้ใดเห็นอกว่า บิดามารดามีบุญ ผู้มีพระคุณล้นปริ่ม
 ผู้นี้หนอ นารอกอกกับพ่อแม่
 ลำบากยากแท้ ในดุนยา อาคิเราะห์
 เราคอยเอาใจ ดูแลไว้อย่าให้เซ็กซอ
 มีซารอมอ ให้พวกเราเข้ามารดา
 ผู้มีพระคุณล้นปริ่ม พวกเราชาวมุสลิม เขาเป็นผู้พิมพ์เรามา

โน้ตแอกคอร์เตียน

----	- ร - ๓	--- ฟ	- ๓ - ล	--- ๓	- ฟ - ๓	-- ๓ ๓	- ฟ ม ร
----	- ร - ๓	--- ฟ	- ๓ - ล	--- ๓	- ฟ - ๓	-- ๓ ๓	- ฟ ม ร
- ๓ - ล	บ - ท - ล	--- ๓	- ฟ --	- ฟ - ๓	- ล - ๓	--- ฟ	- ม --
- ม - ฟ	- ๓ - ฟ	--- ม	--- ร	---	- ร - ล	- ล - ล	๓ ฟ ๓ ล
----	บ - ท - ดั	-- รั ดั	- ท - ล	----	- ๓ - ๓	- ๓ - ๓	ฟ ม ฟ ๓
----	ฟ ม ฟ ๓	- ล - ๓	- ฟ ม ร				
-- ร ล	- ล - ล	บ --- ท	- ดั - รั	--- ดั	บ - ท - ล	บ -- ท ดั	บ รั ดั ท ล
- ๓ - ๓	- ๓ - ๓	--- ล	บ - ท - ดั	--- ท	บ - ล - ๓	บ -- ล ท	บ ดั ท ล ๓
- ล - ล	- ล - ล	บ --- ท	- ดั - รั	--- ดั	บ - ท - ล	บ -- ท ดั	บ รั ดั ท ล
- ๓ - ๓	- ๓ - ๓	--- ล	บ - ท - ดั	--- ท	- ล - ๓	บ -- ล ท	บ ดั ท ล ๓
- ๓ - ล	บ - ท - ล	--- ๓	- ฟ --	- ฟ - ๓	- ล - ๓	--- ฟ	- ม --
- ม - ฟ	- ๓ - ฟ	--- ม	--- ร				

โน้ตทางร้อง

-----	บิดา - ร - ช	นี่ --- ฟ	แหละหนา - ช - ล	ผู้ --- ช	ปราณี - ฟ - ช	-----	-----
-----	มารดา - ร - ช	นี่ --- ฟ	แหละหนา - ช - ล	คู่ --- ช	ชี วิ - ฟ - ช	-----	-----
ไม่มี - ช - ล	ผู้ใด - ท - ล	เหนือ --- ช	กว่า - ฟ --	บิดา - ฟ - ช	มารดา - ล - ช	มี --- ฟ	บุญ - ม --
ผู้มี - ม - ฟ	พระองค์ - ช - ฟ	ฉัน --- ม	ปี่ม --- ร	-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ผู้ใด - ล - ล	นั้นหนอ - ล - ล	นา b --- ท	รอ กอ - ด - ร	กับ --- ด	พ่อ แม่ b - ท - ล	-----	-----
ปาก ลำ- - ช - ช	ปาก แท้ - ช - ช	ใน --- ล	คุณ ยา b - ท - ด	อา- b --- ท	ดีเราะห์ - ล - ช	-----	-----
เรา คอย - ล - ล	เอาใจ - ล - ล	ดู b --- ท	แล ไว้ - ด - ร	อย่าให้ -- ด ด	เซ็ก ซอ b - ท - ล	-----	-----
มี ซา - ช - ช	รอ มอ - ช - ช	ให้ --- ล	พวก เรา b - ท - ด	เท้า b --- ท	มารดา - ล - ช	-----	-----
ผู้มี - ช - ล	พระองค์ b - ท - ล	ฉัน --- ช	ปี่ม - ฟ --	พวก เรา - ฟ - ช	ชาว มุส- - ล - ช	ส- --- ฟ	ลิม - ม --
เขา เป็น - ม - ฟ	ผู้พิมพ์ - ช - ฟ	เรา --- ม	มา --- ร				

คำแปลของคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเพลงบิดา

ดรรชนี	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	นรก
คุณยา	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	โลกปัจจุบัน
อาดีรอ	มาจากภาษาอาหรับ	แปลว่า	โลกหน้า
เซ็กซอ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	ทุกซ์ทรมานลำบาก
ซารอมอ	มาจากภาษามลายู	แปลว่า	สวรรค์

จากการศึกษาเพลงบิดาพบว่า เพลงบิดาเป็นเพลงเก่าที่ได้รับการถ่ายทอดมา บรรเลงโดยวงนาเซปแบบประยุกต์ สามารถใช้ได้ในงานมงคลทั่วไป

จากการศึกษาดนตรีนาเซปวงมิตรเจริญทำให้ทราบถึงที่มาของเพลง วงที่ใช้ และโอกาสในการบรรเลงดังตารางต่อไปนี้

เพลง	ที่มาของเพลง	วงที่ใช้	โอกาสในการบรรเลง
ซอลลูออลันนบี	แต่งขึ้นใหม่	วงกลองรำมะนา	พิธีนิกะ หรือพิธีแต่งงาน
ขอแต่งงาน	แต่งขึ้นใหม่	วงกลองรำมะนา	พิธีนิกะ หรือพิธีแต่งงาน
เสียงกลองดังตุง	ได้รับจากการสืบทอด	นาเซปแบบประยุกต์	งานมงคลทั่วไป
น้ำตาโตะเซี่ยะ	ได้รับจากการสืบทอด	นาเซปแบบประยุกต์	งานมงคลทั่วไป
มนุษย์	ได้รับจากการสืบทอด	นาเซปแบบประยุกต์	งานมงคลทั่วไป
บิดา	ได้รับจากการสืบทอด	นาเซปแบบประยุกต์	งานมงคลทั่วไป

2.5 โอกาสในการบรรเลง

นาเสปเป็นบทเพลงที่มีลักษณะแสดงถึงความบันเทิง ความรื่นเริง ความยินดี อีกทั้งยังมีเนื้อหาแสดงถึงวิถีชีวิต รวมถึงคำสั่งสอนอันดีงามตามแบบศาสนาอิสลาม แต่บทเพลงที่ใช้ในการแสดงนาเสปนั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน เพราะเนื้อหาของบทเพลงที่จะทำการแสดงกับลักษณะของงานที่จะแสดงนั้นต้องมีความสอดคล้องกัน

การแสดงดนตรีนาเสปนั้น ทำการแสดงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความบันเทิง สนุกสนาน ร่าเริง อวยชัย อวยพร อีกทั้งยังสอดแทรกคำสั่งสอนอันดีงามให้กับผู้ที่เข้ามาร่วมงานไปพร้อมๆกัน อย่างไรก็ตาม การบรรเลงดนตรีนาเสปนั้นจะแสดงในเฉพาะงานมงคลเท่านั้น เช่น

- งานแต่งงาน หรืองานนิเคาะห์
- งานขึ้นบ้านใหม่
- งานตรุษอีดีลฟีฎริ
- งานตรุษอีดีลอัฮฮา

2.6 การสืบทอด

กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดของชาวไทยมุสลิม ชุมชนตำบลบึงน้ำรักษ์ เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ประกอบไปด้วยการถ่ายทอดวิถีชีวิตไปพร้อมกับศิลปวัฒนธรรม ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดที่ดำเนินควบคู่กันไปกับการใช้ชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การถ่ายทอดดนตรี

วัฒนธรรมดนตรีของชาวไทยมุสลิม ชุมชนบึงน้ำรักษ์ คณะมิตรเจริญเป็นสิ่งถ่ายทอดและปฏิบัติสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นระยะเวลายาวนาน วัฒนธรรมโดยส่วนใหญ่ได้ยึดเอาหลักของศาสนาอิสลามเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้เองศาสนาอิสลามจึงสามารถเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และคงเอาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอย่างเข้ากันและลงตัว

การสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านดนตรีของคณะมิตรเจริญนั้น ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดมาจากผู้รู้ผู้ใหญ่จากรุ่นสู่รุ่น โดยการรวมกลุ่มกันและให้ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีความรู้ทางด้านดนตรีเป็นผู้ถ่ายทอด

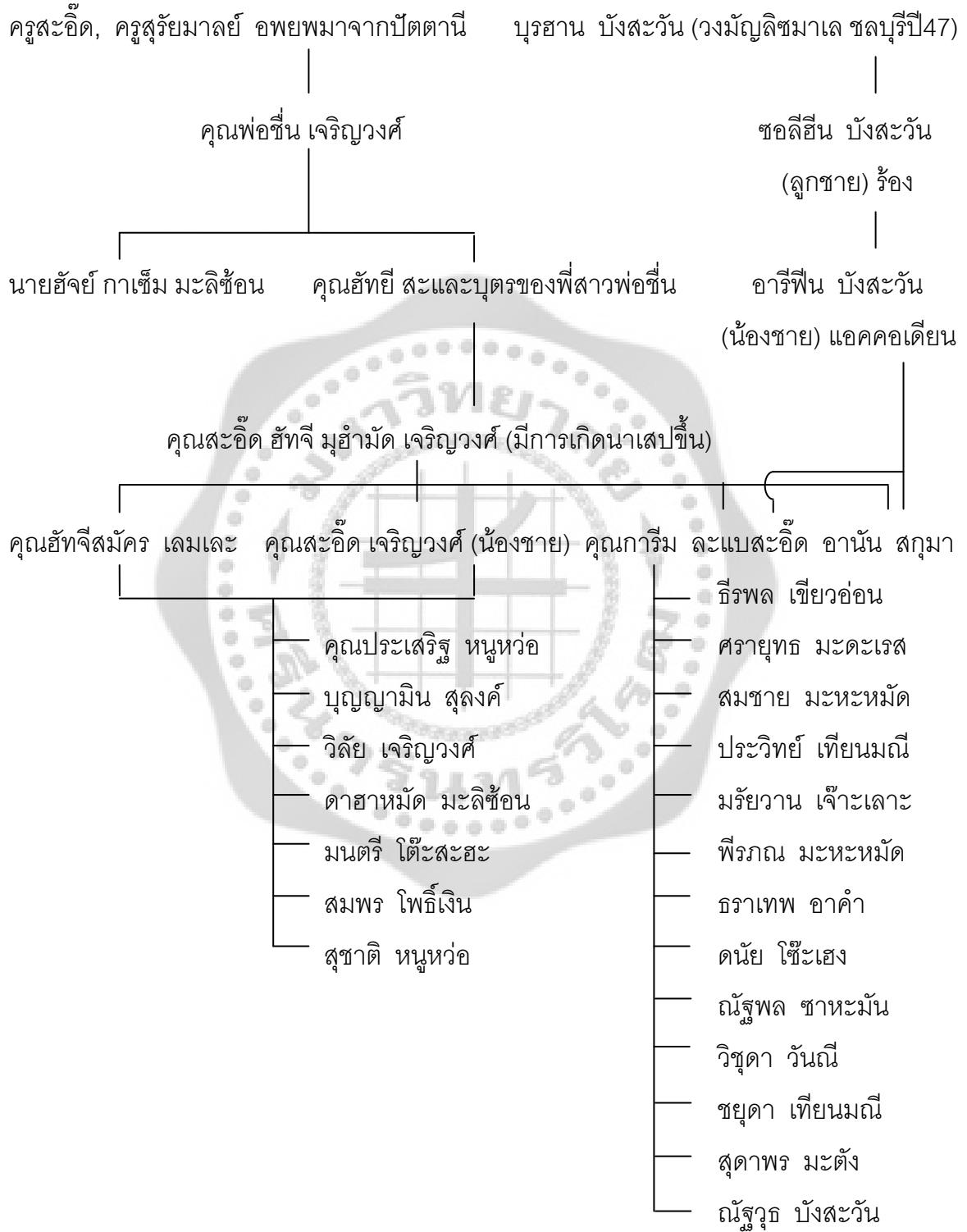
นอกจากการถ่ายทอดบรรพบุรุษแล้ว การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางด้านดนตรีของชาวไทยมุสลิมชุมชนตำบลบึงน้ำรักษ์ ยังมีการถ่ายทอดแบบครูกับลูกศิษย์อีกด้วย โดยเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ที่ได้เข้าร่วมเรียนวัฒนธรรมพื้นบ้านนาเสป และลิเกฮูลู จะได้รับการชักชวนจากครูกาเร็ม ละแบสะอิดซึ่งเป็นครูในโรงเรียน

สุเหร่าคลอง 14 โดยเริ่มจากการเป็นชมรมในโรงเรียน และขยายเวลาซ้อมจนเกิดเป็นกิจกรรมการซ้อมที่บ้านของครูการ์มีในทุกๆ วันอาทิตย์ จนเด็กนักเรียนสามารถออกแสดงในงานต่างๆ ได้ก่อให้เกิดรายได้เสริม

ก่อนที่ผู้ศึกษาจะลงพื้นที่ได้ไม่นานวงนาเสปในพื้นที่ 2 วงด้วยกัน นั่นคือวงมิตรเจริญที่ร้องลิเก เรียบและนาเสป กับวงราชามาเล ภายหลังวงราชามาเลได้ยุบตัวลงเนื่องจากปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่นการขาดเงินสนับสนุน สภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน ทำให้การถ่ายทอดดนตรีนาเสปนั้นขาดช่วงไป 4 ปี เปลี่ยนไปทำให้ความนิยมในดนตรีนาเสปลดน้อยลง จากนั้นครูการ์มีซึ่งเป็นสมาชิกผู้หนึ่งในวงราชามาเล ได้ชักชวนเด็กๆ ทั้งที่เคยเป็นสมาชิกในวงราชามาเลและเด็กๆ รุ่นใหม่มาตั้งวงดนตรีนาเสปขึ้น และเพิ่มลีเกศตูเพื่อกิจกรรมให้น่าสนใจมากขึ้น

แผนผังแสดงการสืบทอดคนตรีนาเสปของวงมิตรเจริญ

จากแผนผังการสืบทอดดนตรีนาเลปของวงมิตรเจริญ จะเห็นว่าวงมิตรเจริญ ตำบลบึงน้ำรักษ์ จังหวัดฉะเชิงเทรานั้น ได้มีการสืบทอดทางดนตรีมาจากบรรพบุรุษที่อพยพย้ายถิ่นจากการกวาดต้อนใน สมัยสงครามจากจังหวัดปัตตานีซึ่งจังหวัดปัตตานีในสมัยนั้นยังเป็นแค่หัวเมืองทางใต้ ซึ่งมี ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างจากคนไทยในพื้นที่ภาคกลาง จึงเกิดการโยกย้าย ถ้ายเท ผสมผสาน กันทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น อย่างที่นายราล์ฟ ลินตัน (Ralah Linton) กล่าวไว้ในทฤษฎีการแพร่กระจาย ทางวัฒนธรรม (The Diffusion Theory of Cultural) ของตนไว้ว่า

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการ แพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเกิดจากการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรม รวมกันและ ต่างแพร่กระจายวัฒนธรรมไปสู่กันและกัน เมื่อเกิดการกระจายวัฒนธรรมขึ้นแล้ว สังคมที่เจริญกว่า อาจจะได้รับวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมที่ด้อยกว่าก็ได้ และในทำนองเดียวกันสังคมที่ด้อยกว่าอาจจะ ไม่รับสังคมที่เจริญกว่าก็ได้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรม จากภายนอกเข้ามามากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่เองในสังคม แต่ถ้ามีก็มักจะเกิดการนำ สิ่งใหม่จากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับของที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน จะเห็นได้ จากสังคมอเมริกันซึ่งมีศักยภาพในด้านการประดิษฐ์คิดค้นสูง แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจาก การแพร่กระจายถึงร้อยละ 90% เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นเพียง 10% เท่านั้น

หลักการของทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากสาเหตุสำคัญคือ การแพร่กระจายจากภายนอก สังคม ในการนำมาใช้กับชุมชนโดยการขยายผลจากชุมชนที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง และเป็นแรงจูงใจให้กับชุมชนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตื่นตัวให้สมาชิกร่วมกันพัฒนาชุมชน
2. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรม ให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ ระบบการสื่อสาร เครือข่ายต่างๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาพร้อมกัน
3. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมพบว่า สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้ามาก อาจรับ วัฒนธรรมของสังคมที่ด้อยกว่าได้จากการติดต่อสื่อสาร จึงต้องมีการป้องกันการแพร่กระจายนี้ ล่วงหน้า

3. ศึกษาดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง ระบบวิถีคิด และแบบแผนการประพฤติปฏิบัติของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน โครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ เป็นสิ่งที่กลุ่มคนสร้างสรรค์ขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกันและร่วมให้อยู่ในพวกของตน วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่านทาง วรรณกรรม จิตกรรม ประติมากรรม ดนตรี เป็นต้น

วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาเสปของชุมชนชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางนั้นในสมัยก่อนจะนิยมเล่นอยู่ 2 งานคือ งานแต่งงานและงานบุญ แต่ในปัจจุบันสามารถเล่นได้ทุกงานยกเว้นงานมงคล เพราะจากที่ในอดีตและการแสดงเหล่านี้จะทำการแสดงเฉพาะในพิธีที่สำคัญเท่านั้น แต่ปัจจุบันการแสดงนี้ได้พัฒนามาเป็นอาชีพ คตินิยมจึงเปลี่ยนไปชาวบ้านตำบลบึงนารางและพื้นที่ใกล้เคียงทั้งมีบุรีหนองจอก ปทุมธานี มักนิยมว่าจ้างคนคณะนาเสปไปแสดงในงานต่างๆ เช่นงานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือแม้กระทั่งงานวันพ่อหรือวันแม่ในระดับจังหวัด สร้างความบันเทิงอีกทั้งยังแฝงข้อคิดต่างๆ ให้กับผู้ที่เข้ามาชมในงานนั้นๆอีกด้วย

การจากสอบถามคุณการิม ละแบสะอิดได้บอกไว้ว่าวัฒนธรรมประเพณีอิสลามที่สามารถแสดงนาเสปได้นั้นมีดังนี้

- พิธีแต่งงาน หรืองานนิกะฮ์
- ประเพณีวันตรุษอีดิลฟิฏริ
- ประเพณีวันตรุษอีดิลอัฎฮา

ส่วนวันอื่นๆ ไปเช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานแสดงวัฒนธรรม งานระดับจังหวัด งานแสดงในการออกร้านต่างๆ สามารถทำได้ ยกเว้นอย่างเดียวคืองานอวมงคล

ดนตรีในประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

3.1 ประเพณีนิกะฮ์

“การสมรสนั้นเป็นสัญญาตมของมนุษย์ และศาสนาอิสลามก็ส่งเสริมการสมรส การครองเรือน การสืบพันธุ์ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ทางเพศ เชื้อสายเผ่าพันธุ์และตระกูล คำว่ารักษาความบริสุทธิ์ทางเพศ หมายความว่าผู้สมรสมีความประสงค์จะรักษาตนให้พ้นจากการลอบทำชู้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชาวมุสลิมที่จะต้องดำรงรักษาไว้”

คำว่า “นิกะฮ์” เป็นภาษาอาหรับหมายถึงพิธีแต่งงานที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และข้อบังคับแห่งศาสนาอิสลาม นั่นคือ ชายหนึ่งคน จะใช้ชีวิตแต่งงานกับผู้หญิงในขณะเดียวกัน 4 คน แต่มีข้อบังคับว่า จะต้องดูแลภรรยาทั้งหมดอย่างยุติธรรม เช่น ถ้าให้แหวนแก่ภรรยาคนที่หนึ่งก็หมายความว่าภรรยาคนที่สอง สาม และสี่ก็ต้องได้แหวนด้วยเช่นกัน ถ้าหากไม่มีความสามารถก็ให้มีภรรยาเพียงคนเดียว จะเห็นได้ว่าข้ออนุญาตของมุสลิมที่ให้ชายมีภรรยาได้ถึง 4 คน นั้นไม่ใช่เป็นการส่งเสริมกามารมณ์แต่อย่างใด

การแต่งงานตามหลักศาสนาของมุสลิมมี 5 ประการคือ

1. เป็นมุสลิม
2. มีของหมั้น
3. ต้องได้รับการยินยอมจากผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย
4. มีพยานผู้ชายอย่างน้อย 2 คน(ถ้าไม่มีผู้ชาย ก็ใช้พยานผู้หญิง 2 คนต่อผู้ชาย 1 คน)
5. ควรทำพิธีอย่างเปิดเผยและเลี้ยงอาหารบ้างหลังจากทำพิธีแล้ว

ถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งถือว่าการแต่งงานนั้นไม่สมบูรณ์ และการแต่งงานที่ถูกต้องตามหลักศาสนาทางรัฐบาลก็ต้องยอมรับโดยการให้สิทธิแก่ชาวไทยมุสลิมในกฎหมายเกี่ยวกับมรดกและครอบครัว อย่างไรก็ตามหลักศาสนาอิสลามได้มีข้อห้ามสำหรับบุคคลที่สมรส(นิกะฮ์)ด้วยไม่ได้ นั่นคือ

1. แม่(รวมถึงแม่เลี้ยง แม่นม ย่า ยาย ย่าทวด)
2. ลูกสาว (รวมถึงหลาน เหลน)
3. พี่สาว-น้องสาว (ที่มากับพ่อแม่เดียวกันหรือไม่ก็ตาม)
4. พี่สาว-น้องสาวของพ่อ
5. พี่สาว-น้องสาวของแม่
6. ลูกหญิงของพี่ชาย – น้องชาย
7. ลูกหญิงของพี่สาว – น้องสาว
8. แม่นม
9. พี่น้องร่วมแม่นม
10. แม่ของภรรยา
11. ลูกเลี้ยง
12. ภรรยาของลูก
13. ห้ามเอาพี่ เอน้องหญิงอยู่ร่วมกันขณะที่ทั้งสองมีชีวิตอยู่ร่วมกัน

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยไปร่วมงานแต่งงานของชาวบ้าน ตำบลบึงน้ำรักษ์ ซึ่งจัดขึ้นบริเวณมัสยิดดารุ้ลอิบาดะห์นั้น งานแต่งงานหรือนิกะฮ์ มีการจัดงานสองวันด้วยกันซึ่งการแสดงนาเศปจะทำการ

แสดงในวันแรกของงาน หลังจากทำพิธีที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้ว เนื่องจากการรวมตัวของผู้ใหญ่ในหมู่บ้านและมีเด็กที่เพิ่งเกิดได้ 3 วัน จึงต้องมีการจัดพิธีโกนผมไฟแทรกอยู่ในงานแต่งงานครั้งนี้ด้วย และเจ้าภาพเชิญแขกมาร่วมกันรับประทานอาหารถึงเวลาประมาณ 20.00 น. คณะลิเกเรียบทำการแสดง ต่อด้วยการออกนาเสป และการแสดงนาเสปพร้อมกับลิเกฮูลูอีกด้วย

ภาพประกอบ 40 บ้านเจ้าสาว

ภาพประกอบ 41 งานเลี้ยงภายในงานประเพณีนิกะฮ์

3.2 ประเพณีวันตรุษอีดีลพิฎูริ

เทศกาลวันตรุษอีดีลฟีฏริ คือเทศกาลเฉลิมฉลองการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนของชาวมุสลิมทั่วโลก ทำกันในวันที่ 1 เดือนเซาวาล (ตามปฏิทินทางจันทรคติ)

เทศกาลวันตรุษอีดีลฟีฏริจะเริ่มการเฉลิมฉลองด้วยการชำระร่างกายให้สะอาดหมดจด เปลี่ยนมาสวมเสื้อผ้าชุดใหม่เพื่อร่วมกันละหมาดในมัสยิดในตอนเช้า มีการฟังคุฏบะฮ์ (ฟังเทศนา ปาฐกถาธรรม) จากผู้อาวุโสในหมู่บ้าน มีการกล่าวอโหสิกรรมให้อภัยซึ่งกันและกัน แล้วจากนั้นจึงแยกย้ายกันไปหาญาติพี่น้องสังสรรค์รื่นเริง จึงสามารถจัดมหรสพที่มีการเล่นดนตรีนาเสปได้ในวันนี้

3.3 ประเพณีวันตรุษอีดีลอัฎฮา

วันตรุษอีดีลอัฎฮา เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองของชาวมุสลิมจากการไปแสวงบุญในพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย วันตรุษอีดีลอัฎฮาจะเริ่มหลังจากวันประกอบพิธีฮัจญ์ 9 วัน การเฉลิมฉลองวันตรุษอีดีลอัฎฮาจะคล้ายๆ กับวันตรุษอีดีลฟีฏริ แต่จะมีพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามขึ้นมาอีก อย่างนั้นก็คือ จะมีการบวงสรวงโดยการเชือดสัตว์ เรียกว่าการทำกุรบาน สัตว์ที่ถูกเชือดจะต้องเป็นสัตว์ใหญ่ เช่น วัว ควาย อูฐ เนื่องจากมีความเชื่อว่าถ้าตายไปเราจะได้ชีสัตว์นั้นๆ ขึ้นสวรรค์ และขนทุกเส้นของมันก็คือความดี เราจะนำสัตว์ที่ถูกเชือดนำมาทำเป็นอาหารเช้า ในวันตรุษอีดีลอัฎฮาสามารถเล่นดนตรีนาเสปได้เพราะถือเป็นการเฉลิมฉลองสามารถรื่นเริงได้

อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมประเพณีของชาวมุสลิมยังมีอีกมากมาย มีทั้งประเพณีที่ทำเป็นกิจวัตร เช่น พิธีอะซานหรือบั่ง พิธีโกนผมไฟ พิธีเข้าสู่หนัต พิธีเชือดสัตว์หรืออากีเกาะห์ พิธีเหล่านี้ชาวมุสลิมมิได้มีข้อห้ามในการแสดงมหรสพแต่ก็ไม่ได้ได้รับความนิยมในการแสดงและประเพณีที่จะมีข้อห้ามไม่ให้มีการแสดงมหรสพอย่างเด็ดขาด เช่นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความตาย เพราะเป็นงานอวมงคล ประเพณีอาชูรอ ประเพณีเมาลิด ประเพณีฮัจญ์ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาดนตรีนาเสป กรณีศึกษาชุมชนมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยตามกระบวนการทางมานุษยวิทยา และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาดนตรีนาเสปของคณะมิตรเจริญ ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. เพื่อศึกษาดนตรีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของดนตรีนาเสป เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ทั้งในด้านการสัมภาษณ์ การสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลภาพ เสียง ที่ทำการบันทึกไว้ สามารถนำมาสรุปข้อมูลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษาวิจัย

1. สภาพทั่วไปของชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์

1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ ชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์

อพยพหนีสงครามมาจากทางใต้ เช่นปัตตานี และบางคนในหมู่บ้านยังมีญาติของตนอยู่ในประเทศมาเลเซียอีกด้วยสมัยก่อนที่ดินแถบนี้เคยเป็นที่รกทึบ มีสัตว์ป่าดุร้าย บรรพบุรุษของพวกเขาเป็นผู้เข้ามาถางป่า ลงหลักปักฐาน สร้างบ้าน และทำการเกษตรที่นี่โดยอยู่ร่วมกับชาวมอญที่อพยพมาพร้อมกัน

1.2 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลบึงน้ำรักษ์เป็นที่ราบลุ่ม สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1-9 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีคลอง ซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี ไม่มีป่าไม้และภูเขา เหมาะสำหรับการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

1.3 จำนวนประชากร

ตำบลบึงน้ำรักษ์ มีประชากรทั้งสิ้น 7,957 คน แยกเป็นชาย 3,916 คน หญิง 4,041 คน แยกออกเป็นรายหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่ รวม 1,702 ครัวเรือน

1.4 ศาสนา ความเชื่อ

ชาวบ้าน ตำบลบึงน้ำรักษ์ จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ เรียกตัวเองว่าชาวมุสลิม คำว่ามุสลิมมาจากคำว่า สะลิมะ แปลว่าสันติ ชาวมุสลิมจึงแปลว่าผู้ที่รักสันติ

1.5 ภาษา

ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนภาษามลายู หรือภาษายาวีนั้นรู้เป็นบางคำเท่านั้น และอีกภาษาหนึ่งที่ใช้กันก็คือ ภาษาอาหรับ ซึ่งใช้ในการประกอบพิธีกรรมและการอ่านคัมภีร์

1.6 การแต่งกาย

นิยมแต่งกายกันอย่างง่ายๆ นั่นคือ สวมเสื้อเชิ้ต หรือสวมเสื้อยืดตามแบบสมัยนิยม แต่ยังคงนุ่งผ้าใส่กางเกง ส่วนการแต่งกายอย่างหลักของมุสลิมกระทำเฉพาะมีงานจะต้องเข้ามัสยิด งานบุญ งานแต่งงาน หรือพิธีสำคัญๆเท่านั้น

1.7 ลักษณะบ้านเรือน

นิยมปลูกบ้านเรือนตามแบบบ้านในปัจจุบัน แต่ไม่เกิน 2 ชั้น

1.8 การประกอบอาชีพ

ทำเกษตรกรรม (ปลูกข้าว) คิดเป็นร้อยละ 60 โดยประมาณ นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีอาชีพอื่นๆเช่น เลี้ยงไก่ เลี้ยงแพะ เลี้ยงปลาอีกด้วย ชาวบ้านบางคนมีอาชีพเป็นคนตัดผมในหมู่บ้าน บางคนเลี้ยงนกปรอทหัวจุกเป็นรายได้เสริม ปัจจุบันชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ ประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้น ซึ่งเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมภายนอก หลายคนไปทำงานในกรุงเทพฯ บ้างก็ทำงานในด้านทางพัฒนาท้องถิ่นด้านการค้าขายในชุมชนเป็นต้น

1.9 การศึกษา

ปัจจุบันชุมชนบึงน้ำรักษ์ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลถึง 7 แห่ง และมีการวางจุดข่าวสารเช่นหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ถึง 5 จุด

1.10 สาธารณูปโภค

มีการคมนาคมทางบก หอกระจาย ไฟฟ้า แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำสร้างขึ้น สถานีอนามัยประจำตำบล

1.11 การปกครอง

ชุมชนบึงน้ำรักษ์อยู่ภายใต้การปกครองส่วนท้องถิ่น และมีโต๊ะอิหม่ามเป็นผู้ปกครองตามหลักศาสนาควบคู่กันไป

2. ศึกษาดนตรีนาเสปของชาวไทยมุสลิม ชุมชนคลอง 14 ตำบลบึงนารางค์

2.1 เครื่องดนตรี

2.1.1 กลองรำมะนา เป็นกลองหน้าเดียว ลำตัวทำจากไม้พะยุง หนึ่งหน้ากลองทำจากหนังแพะ

2.1.2 กลองบองโก เป็นกลองซึ่งหน้าเดียวแต่มี 2 ใบ กลองนี้จะเล่นกันมากในแถบอเมริกาใต้ ซึ่งถูกนำมาประยุกต์ใช้ในวงนาเสป

2.1.3 กลองทอม เป็นกลองซึ่งหน้าเดียว มี 2 ใบ ใช้มือในการตีคล้ายบองโกแต่ตัวกลองจะยาวกว่า

2.1.4 ลูกแซค เป็นไม้กลมกลวงมีก้านจับ ภายในบรรจุด้วยเมล็ดพืช ใช้ขยับประกอบจังหวะ

2.1.5 ฉิ่ง เป็นเครื่องตีโลหะ ใ้ใช้ในวงดนตรีไทย ใช้ตีประกอบจังหวะ

2.1.6 ฉาบ ทำด้วยโลหะมีลักษณะคล้ายจาน ใ้ใช้ในวงดนตรีไทย ใช้ตีประกอบจังหวะ

2.1.7 แทมโบรีน คือ กรอบไม้หรือโลหะที่มีฉิ่งเล็กๆแขวนอยู่รอบๆกรอบไม้ ใช้เคาะตามส่วนต่างๆของร่างกายให้เกิดเสียงตามจังหวะ ถ้าต้องการให้เสียงดังรัวก็ทำได้โดยจับแทมโบรีนสั้น

2.1.8 แอคคอร์ดियอน หรือหีบเพลงชัก เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลม มีแป้นนิ้วสำหรับตีลักษณะเหมือนเปียโน ใ้ดำเนินทำนองต่างๆของเพลงนาเสป

2.2 นักดนตรี

นักดนตรีชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางค์ เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ที่รักการเล่นดนตรีทั้งสองกลุ่ม คือ 1.กลุ่มผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ 2.กลุ่มเด็กนักเรียน ทำให้ไม่มีการเล่นดนตรีนาเสปเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นการเล่นดนตรีภายในชุมชนจึงมีจุดประสงค์หลักคือ 1.เพื่อรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ 2.เพื่อสร้างความกล้าแสดงออกให้กับเด็กๆ และ 3.แสดงเพื่อความสนุกสนาน จึงได้รับค่าตอบแทนจากการเล่นดนตรีในเสปในแต่ละครั้งประมาณคนละ 80-150 บาทเท่านั้น

2.3 เทคนิคการบรรเลง

เทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีที่เห็นได้ชัดเจนคือกลองรำมะนา ซึ่งเป็นกลองหน้าเดียวแต่สามารถตีได้หลายเสียง หลายจังหวะ และแอคคอร์ดियอน ที่ผู้เล่นจะต้องแยกประสาทของมือโดยมือข้างหนึ่งกดลิมนิ้วเพื่อบรรเลงทำนอง และมืออีกข้างหนึ่งต้องชักหีบลมไปพร้อมๆกันโดยไม่ให้เสียงขาด

2.4 บทเพลง

บทเพลงนาเศปที่ใช้เครื่องดนตรีเป็นกลองรำมะนาเล่นเพียงอย่างเดียวประกอบกับการร้อง ได้แก่เพลงขอแต่งงาน และเพลงซอลลูอาลันนบี

บทเพลงนาเศปที่ใช้เรื่องดนตรีเป็นแอคคอร์ดเดี่ยวและเครื่องประกอบจังหวะประกอบกับการร้อง ได้แก่เพลงเสียงกลองดั่งตุ้ง เพลงน้ำตาใต้เขี้ยว เพลงมนุษย์ และเพลงบิดา

2.5 โอกาสในการบรรเลง

การแสดงดนตรีนาเศปนั้น ทำการแสดงขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความบันเทิง สนุกสนาน ว่างใจ อวยชัย อวยพร อีกทั้งยังสอดแทรกคำสั่งสอนอันดีงามให้กับผู้ที่เข้ามาร่วมงานไปพร้อมๆกัน อย่างไรก็ตาม ดนตรีนาเศปจะแสดงในเฉพาะงานมงคลเท่านั้น เช่น งานแต่งงาน หรืองานนิเคาะห์ งานขึ้นบ้านใหม่ งานตรุษอีดีลฟีฎริ งานตรุษอีดีลอัฎฮา เป็นต้น

2.6 การสืบทอด

ปัจจุบันชุมชนชาวมุสลิม ตำบลบึงน้ำรักษ์ มรการถ่ายทอดดนตรีนาเศปให้กับเด็กรุ่นหลัง โดยการปรับนำเอาเครื่องดนตรีอย่างสากล และเครื่องประกอบจังหวะง่ายๆของดนตรีไทยมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัย ทำให้เกิดความสนุกสนาน สามารถดึงดูดใจเด็กรุ่นใหม่ให้เข้ามาร่วมเล่นดนตรี จนสามารถทำการแสดงได้เป็นอย่างดี

3. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

ดนตรีในประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

3.1 ประเพณีนิเคาะห์

นิเคาะห์ หรืองานแต่งงานมีการจัดงานสองวันด้วยกันซึ่งการแสดงนาเศปจะทำการแสดงในวันแรกของงาน คือหลังจากเจ้าภาพเชิญแขกร่วมกันรับประทานอาหารถึงเวลาประมาณ 20.00 น.คณะลิเกเรียบทำการแสดงต่อด้วยการออกนาเศป และการแสดงนาเศปร่วมกับลิเกฮูลู

3.2 ประเพณีวันตรุษอีดีลฟีฎริ

วันตรุษอีดีลฟีฎริ คือเทศกาลการเฉลิมฉลองการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนเป็นวันมงคล มีกิจกรรมสังสรรค์รื่นเริง จึงสามารถจัดมหรสพที่มีการเล่นดนตรีนาเศปได้ในวันนี้

3.3 ประเพณีวันตรุษอีดีลฮัจญฮา

เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองของชาวมุสลิมจากการไปแสวงบุญในพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย วันตรุษอีดีลฮัจญฮาจะเริ่มหลังจากวันประกอบพิธีฮัจญ์ 9 วัน การเฉลิมฉลองวันตรุษอีดีลฮัจญฮาจะคล้ายๆ กับวันตรุษอีดีลฟิฏริ ซึ่งถือเป็นงานมงคล เป็นการเฉลิมฉลองที่สามารถรื่นเริงได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนชาวมุสลิม หมู่ที่ 2 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าชุมชนยังคงรักษาสภาพความเป็นอยู่วิถีชีวิตแบบชาวมุสลิมไว้ได้อย่างสมบูรณ์ เช่น การละหมาดวันละ 5 เวลา และผู้ชายทุกคนจะรวมตัวกันที่มีสยิสในทุกๆวันศุกร์ เวลาเที่ยง เพื่อพบปะรับฟังความคิดเห็นและข่าวสารต่างๆในหมู่บ้าน การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย การแต่งกายอย่างชาวมุสลิม คือนุ่งโจง สวมหมวกการีเยาะสำหรับชาย และผ้าคลุมศีรษะสำหรับชาวมุสลิม การรับประทานอาหารคือจะไม่รับประทานเนื้อสุกรและเนื้อสุนัข งานประเพณีนี้กะฮ์หรืองานแต่งงาน ประเพณีโกนผมไฟ ประเพณีขลิบอวัยวะเพศชาย และประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความตาย ขั้นตอนพิธีกรรมต่างๆนั้นจะต้องถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม คือสามารถนำเอาสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันโดยยังคงดำรงชีวิตตามแบบชาวมุสลิมไว้ได้อย่างเดิม

แม้ว่าผลของการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างแดนที่แพร่กระจายเข้ามา ส่งผลให้วัฒนธรรมของชาวมุสลิมมีการปรับเปลี่ยนไปบ้าง แต่ยังคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ได้ ด้านดนตรีก็เช่นกัน ดนตรีนาเสปยังคงมีการสืบทอดมาถึงรุ่นลูกหลาน เนื่องจากการนำเอาเครื่องดนตรีต่างวัฒนธรรมมาผสมผสานทำให้เกิดวงดนตรีนาเสปที่มีหน้าตาแตกต่างจากสมัยก่อน อย่างไรก็ตามดนตรีนาเสปของวงมิตรเจริญ ทั้งที่เป็นดนตรีนาเสปแบบเก่าและนาเสปแบบใหม่ยังไม่มีการบันทึกบทเพลง หรือรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านดนตรีอย่างที่มีรายลักษณ์อักษร จึงทำให้ความรู้ทางด้านดนตรีเกิดการคลาดเคลื่อน เพราะการพูดคุยทอดต่อกันมาหรือมุขปาถะ จากความคลาดเคลื่อนดังกล่าวส่งผลกระทบให้คนรุ่นหลังไม่เข้าใจความหมายของบทเพลงได้ทั้งหมด จึงไม่เกิดความซาบซึ้งของคุณค่าในบทเพลงนั้นๆ

จากการสืบทอดที่มีอย่างต่อเนื่องมาจากรุ่นหลาน ส่งผลให้เวลาว่างงานประเพณีภายในชุมชนก็จะมีผู้เข้าร่วมงานประเพณีนั้นๆอย่างมากมาย เพราะส่วนหนึ่งนั้นต่างตั้งใจมาดูแลลูกหลานของตน แสดงความสามารถทางดนตรี ทำให้เกิดบรรยากาศที่สนุกสนานครึกครื้นภายในงาน โดยนักดนตรีจะได้รับเงินเพียงเล็กน้อยซึ่งถือว่าเป็นสินน้ำใจเท่านั้น อันเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจปัจจุบัน

ปัญหาทางด้านสภาพเศรษฐกิจนี้เองเป็นข้อสำคัญที่ทำให้วงราชามาเล ซึ่งเป็นวงดนตรีนาเลป ถึงกับต้องยุบตัวลง เพราะไม่มีผู้ใดว่าจ้างไปเล่นในงานบุญต่างๆของตน ภายหลังเพราะความรักใน ดนตรีนาเลป สมาชิกเก่าของวงราชามาเลจึงสอนดนตรีนาเลปให้กับเด็กรุ่นต่อมา และเข้ามาร่วมกับวง มิตรเจริญ จึงเกิดเป็นดนตรีนาเลปขึ้นทั้ง 2 อย่าง อันได้แก่ 1.ดนตรีนาเลปดั้งเดิมที่มีเพียงกลองรำมะนา ประกอบการร้อง 2.ดนตรีนาเลปที่มีการผสมผสานเครื่องดนตรีที่ต่างวัฒนธรรมเข้ามาด้วยประกอบกับ การร้อง

ในขณะนี้หน่วยงานทางภาครัฐได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางฯ จึงได้ส่งเสริมร่วมมือกับคนในชุมชน สนับสนุนให้มีการนำดนตรีนาเลปมาเล่นให้กับ คนที่อยู่นอกหมู่บ้านได้ชมตามงานต่างๆ เช่นงานเฉลิมพระชนพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันเฉลิมพระชนพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตลอดจนการได้ออกรายการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมทางด้านอนุรักษวัฒนธรรมประเพณีให้อยู่คู่กับชาวมุสลิม ตำบลบึงนารางฯสืบ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาดนตรีนาเลปของวงมิตรเจริญ หมู่ที่ 2 ตำบลบึงนารางฯ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราเท่านั้น ควรทำการศึกษาลึกเรียด ซึ่งเป็นดนตรีอีกประเภทหนึ่งของวงมิตรเจริญ มีการแสดงดังกล่าวด้วย และควรศึกษาดนตรีนาเลปของชาวมุสลิมในชุมชนอื่น เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของดนตรีนาเลปในแต่ละพื้นที่
2. ควรทำการศึกษาวิจัยดนตรีของชาวมุสลิมที่อยู่ในส่วนต่างๆของประเทศไทยโดยใช้ กระบวนการทางมานุษยวิทยา เพื่อจะได้เห็นภาพรวมทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา วงษาสันต์ และคณะ. (2542). วิถีไทย กรุงเทพฯ: เอิร์ตเว็ฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2534). การร้องเพลงประกอบการแสดง. ในศิลปวัฒนธรรมไทยครั้งที่ 15 วันที่ 2-4 ธันวาคม 2534. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2550). ทฤษฎีทางวัฒนธรรม. รายงานวิชาทฤษฎีวัฒนธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). พื้นฐานมานุษยวิทยาเชิงวิพากษ์คติวิทยาภาควัฒนธรรม. เอกสารการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูชาติ พิณพาทย์. (2546). ศึกษาวัฒนธรรมป๊อปทอล์กโชว์ อำเภอมะนังปทุมธานี, ปริญญาโท ศศ.ม.(มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ณัฐพร หอมแ่ม. ศึกษาศาสตร์. ศึกษาคณะอาเนาะป คุมาร์ อาเนาะปยู อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ปริญญาโท ศศ.ม.(มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นงศ์นุช ไพโรบลย์กิจ. (2542). ลิเก. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บริษัทคอมแพ็คปรีนจำกัด.
- นุ้ยยัน สาระ. (2540). มะโยง: ความพยายามที่หลงใหลในการสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ในที่วรรณวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ. บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
- บรรจง ปินกาชัน. (2542). สารานุกรม อิสลาม ฉบับเยาวชน และผู้เริ่มสนใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อัล อะมีน. (ม.ป.พ.)
- ประยูรศักดิ์ ชลายนเดชะ. มุสลิมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ. กรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร. จัดพิมพ์โดย มัสยิดต้นสน : สำนักพิมพ์ อัมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด
- ประเวศ วะสี. (2532). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ. อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด
- พวงผกา คุโรวาท. (2536). ศิลปะและวัฒนธรรมไทย. รวมสาส์น. กรุงเทพฯ.
- ภาณุภาค โมกข์ศักดิ์. (2550). ลิเกเรียบ ชุมชนคลองสามวา. กรุงเทพฯ. การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาด้าน ศิลปะการแสดง โครงการภูมิปัญญาเรื่อง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- มนตรี ตรีมาท. (2518). การละเล่นของไทย. พิมพ์เป็นอนุสรณ์เนื่องในวันพระราชทานเพลิงศพ มานิต จารวงศ์. (ม.ป.พ.). วัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- มุณีเราะฮ์ บินดี อับดุลเฮาะฟุรุ. (ม.ป.ท.). กัมสญิต - โรงเรียนผดุงอิสลามและความเป็นมาของมุสลิม 22
- ยศ สันตสมบัติ. (2537). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขามและสมใจ เสรีขจรเจริญ. (2525). อ้างอิงจากอุทัย หิรัญโต. (2521).

มุสลิมในประเทศไทย.สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.กรุงเทพฯ.

รัชนี้ สาดเปรม (2521). บทบาทของชาวไทยมุสลิมในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย

สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2435-2453. ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (อัคราเนนา)

รัตนา อัครภูมิสุวรรณ. (2542). สังคมไทยกับการสร้างคุณภาพ. กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538): สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.กรุงเทพฯ.

วาศิลป์ จรรย์ยานนท์. (2522). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาองค์ประกอบดนตรีสากล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.(อัคราเนนา)

วิชา เชาวศิลป์.(2543). ทำนองเพลงลำตัดและเพลงพื้นบ้านอื่นๆ ที่ปรากฏในลำตัด. กรุงเทพฯ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

วินัย หวังบุญ.(2546). วารสาร มุสลิม กทม.ฉบับที่ 3 ปีที่ 2 กุมภาพันธ์ – มีนาคม. กทม.

สมคิด มณีวงศ์. (2516). ชูกาโน กับอินโดนีเซีย. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สังัด ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ.

โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ฉบับเสริมการเรียนรู้. (2548). เล่ม 3

สุกรี เจริญสุข. (2546). เสียงและระบบของดนตรีไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยดุริยางคศิลป์.

กรุงเทพฯ.

สุดารา สุขฉายา. (2547). กรุงรัตนโกสินทร์:เมืองวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์. สารคดี. กรุงเทพฯ

สุพัตรา สุภาพ. (2542). สังคมวิทยา : ภาคสังคมวิทยา มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพฯ.

สุภาพรรณ พลอยบุษย์. (2542). การศึกษาดนตรีไทยในพิธีแห่เจ้าเข็น. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.

(มานุษยวิทยาดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2524). การถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยอิสลามของครอบครัวชาวไทยมุสลิมใน

กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2531). กลุ่มชาติพันธุ์ : ชาวไทยมุสลิม

อเนก นาวิกมูล. (2527). เพลงนอกศตวรรษ.พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม : เมืองโบราณ.

อนุমানราชชน,พระยา. (2513). วัฒนธรรมเบื้องต้น. โดยเสฐียร โกเศศ(นามแฝง).กทม. : โรงพิมพ์ศูนย์กลาง
ทหารบก

อนุমানราชชน,พระยา. (2515). ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม.โดยเสฐียร โกเศศ (นามแฝง).กทม.
: โรงพิมพ์บรรณาคาร

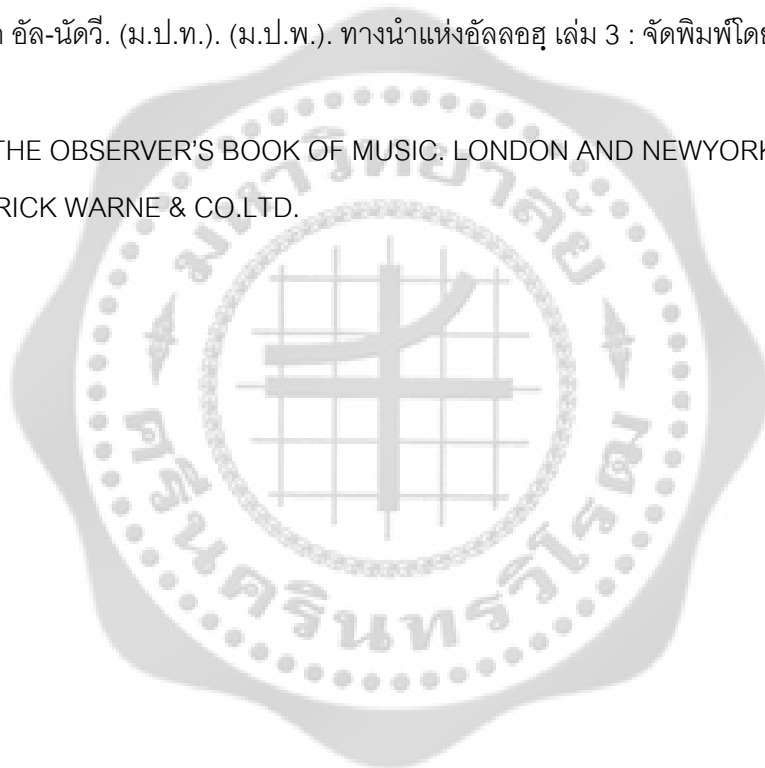
อบู มั่นศูร. (2531). จริยธรรมอิสลาม.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
อัยยา โกมลกาญจน์. (2519). อารยธรรมตะวันตก. (HI101). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ

อารง สุทธาศาสน์. (2523). ชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

:กรมองแนวใหม่.เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ.สถาบันไทยศึกษา. กรุงเทพฯ.

อิสมาอีล อะหมัด อัล-นดีวี. (ม.ป.ท.). (ม.ป.พ.). ทางนำแห่งอัลลอฮ์ เล่ม 3 : จัดพิมพ์โดย หนังสือพิมพ์ อัล -
ญีฮาด

FREDA DINN. THE OBSERVER'S BOOK OF MUSIC. LONDON AND NEWYORK :
FREDERICK WARNE & CO.LTD.

ภาคผนวก

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์หัวหน้าวง

ผู้ศึกษากำลังสัมภาษณ์นักดนตรีนาเสปรุนเยาวิ

รถตู้ที่มีข้อความโฆษณาลิเกเรียบ ดนตรีนาเสป ลิเกฮูลู คณะมิตรเจริญ ของนายกำร็ม ละแบสะฮิด

สัมภาษณ์นักดนตรีรุ่นใหญ่

การซ้อมลิเกเรือบ - นาเสป

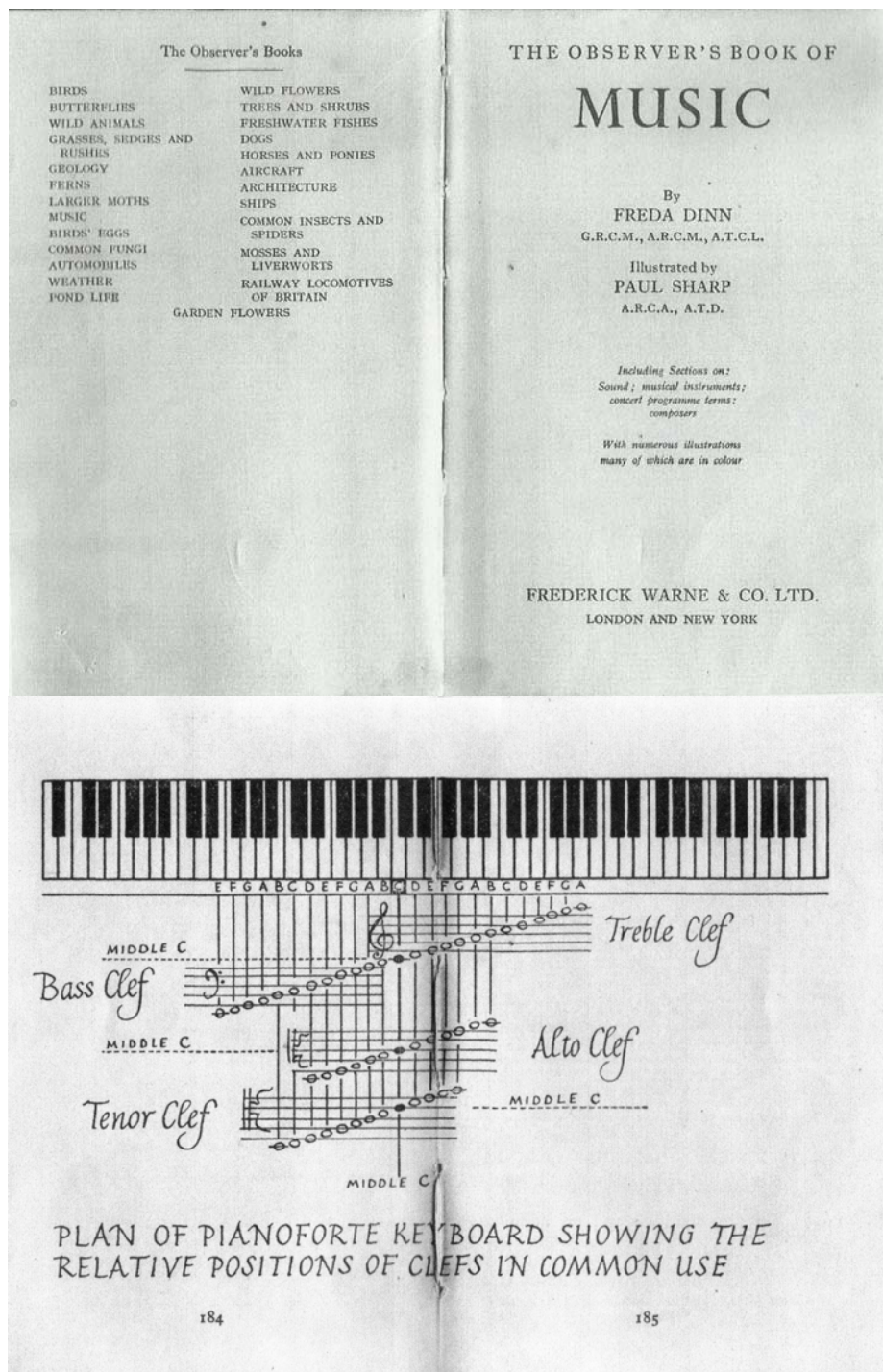
ลิเกฮูลู

แสดงการดนตรีนาเซป - ลิเกฮูลู

บันไดไม้บ้านชาวมุสลิม

หนังสือที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงตำแหน่งโน้ตไทยในการบันทึกโน้ต

ลิเกเรียบ

ลิเกเรียบ เป็นวัฒนธรรมของชาวจังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อเรื่องทำนองเป็นภาษาอาหรับ เป็นการสรรเสริญพระศตภา กล่าวถึงประวัติพระศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) การแสดงลิเกเรียบเป็นประเพณีที่สืบทอดมา 4 ชั่วอายุคนประมาณ 200 ปี จนกระทั่งถึงทุกวันนี้ มุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามได้มาอยู่ทุ่บ่างกะบิและซัยยิดชายมาอยู่คอลลอง 14 ถึงปัจจุบัน

การแต่งกาย

แต่งกายแบบไทยมุสลิมทั่ว ๆ ไป นักแสดงสวมหมวก

โอกาสในการแสดง

มักแสดงในงานแต่งงาน หรือทำบุญขึ้นบ้านใหม่ คัดหมัไฟเด็ก ทำการศุนด์เศ็ค(เรียกกันทั่วไปว่า ซบิ)

วิธีการเล่น

จะนั่งล้อมวง ดึงกองรำมะนา ไม่มีกรับรำ และเดินจึงเรียกว่า ลิเกเรียบ มีการขับร้องด้วยภาษาอาหรับเป็นทำนองและมีการตีกลองประกอบ

เครื่องดนตรี

เป็นกลองหน้าเดียว หรือที่เรียกว่ากลองรำมะนา ใช้ผู้แสดงประมาณ 10 คน

นาสเป

นาสเป เป็นภาษา (ฮาวี) นาสเปเป็นวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม ซึ่งมีจุดกำเนิดมาจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสืบทอดมาจากมุสลิมภาคกลางที่อพยพมาจากภาคใต้มาอยู่กรุงรัตนโกสินทร์และจังหวัดใกล้เคียงเป็นการแสดงโดยใช้เนื้อเรื่องเป็นภาษาอาหรับ - ภาษาบาลี และภาษาไทย ส่วนเนื้อเรื่องและความหมายจะกล่าวถึงการยกย่องให้เกียรติ สรรเสริญศตภาของศาสนาอิสลาม และให้เกิดความรัก ความสามัคคี

การแต่งกาย

แต่งกายแบบไทยมุสลิมทั่ว ๆ ไป

โอกาสในการแสดง

แต่เดิมนิยมแสดงในงานพิธีต่าง ๆ เช่นงานแต่งงาน งานกัมเล็องต่าง ๆ และงานรื่นเริงทั่วไป

วิธีการเล่น

เช่นเดียวกับวงดนตรีสากลทั่วไป มีนักร้องนำ แต่ที่แตกต่างออกไปก็คือใช้เครื่องดนตรีไม่เหมือนกัน มีการร้องประสานเสียง ทั้งภาษาอาหรับ ภาษาบาลี และภาษาไทย

เครื่องดนตรี

ประกอบไปด้วย กลองทอม กลองหน้าเดียว ทรัมเป็ต ทรัมโพน และ accordeon (หีบเพลง) ใช้ผู้แสดงประมาณ 15 คน

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงนาราง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (038) 502182
ข้อมูลจาก : สถาบันวัฒนธรรมอำเภอวังน้ำเขียว : สถาบันวัฒนธรรมตำบลบึงนาราง

ลิเกฮูลู

ลิเกฮูลู หรือ ดิเกฮูลู มาจากคำว่า ดิเก หรือดิเก และฮูลู ทำหน้าที่ได้กล่าวไว้ว่าดิเกหรือ ดิเกมาจากคำว่า ซิ เกร หมายถึง การอ่านทำนองเสนาะ ส่วนคำว่าฮูลู แปลว่า ได้หรือทักได้ รวมความแล้วหมายถึง การขับบทกลอนเป็นทำนองเสนาะจากทางใต้

ลิเกฮูลูเป็นการละเล่นพื้นบ้านแถบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับความนิยมมากของชาวไทยมุสลิม มักจะใช้แสดงในงานมกแกปูโละ งานศุนด์เศ็ค งานมกแกปูโละ งานสรวีวอยแล้ว คำว่า "ดิเก" หรือ "ดิเกร์" เป็นศัพท์เปอร์เซีย มีความหมาย ๒ ประการคือ

๑. เพลงสวดสรรเสริญพระเจ้า ซึ่งเรียกการสวดดังกล่าวนี้ว่า "ดิเกร์มาลิด"

๒. กลอนเพลงได้คอบ นิยมเล่นกันเป็นกลุ่มคณะ เรียกว่า "ดิเกฮูลู" บ้างก็ว่าได้รับแบบอย่างมาจากคนพื้นเมืองต่างชาติดิเกว่า มในหัวคตคนซาไก บ้างก็ว่าเอาแบบอย่างการเล่นลำตัดของไทยผสมเข้าไปด้วย

การตั้งวงคล้ายกับการตั้งวงลำตัดหรือเพลงฉ่อยของภาคกลาง คณะหนึ่งมีลูกคู่ประมาณ ๑๐ กว่าคน ผู้ร้องเพลงและขับร้องมีประจำคณะอย่างน้อย ๒ - ๓ คน และอาจมีนักร้องภายนอกมาสมทบร่วมสนุกอีกก็ได้ กล่าวคือ คนลูกคู่ได้นักดนตรีลูกคู่อยากว่าวงก็จะได้รับอนุญาตจากคณะลิเกคล้ายๆ กับการเล่นเพลงบอกภาคใต้ เวทีที่แสดงยกสูงไม่เกิน ๑ เมตร ไล่ลงไป ไม่มีม่านหรือฉาก ลูกคู่ขึ้นไปนั่งล้อมวงร้องรับและค้อมมือ โยคตัวเข้าทับจังหวะคนตรี ส่วนผู้ร้อง หรือผู้ได้กลอนจะลุกขึ้นยืนข้างๆ วงลูกคู่ ถ้ากรณมีการประชันกันแต่ละคณะจะขึ้นนั่งบนเวทีหัวตบ แต่ล้อมวงแยกกัน การแสดงก็คล้ายกับร้องเงี้ยวรอบ ทั้งรุกทั้งรับเป็นที่รักใคร่นับสนบอามณั้สูง

การแต่งกาย

แต่เดิมนิยมแสดงในงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานกัมเล็องต่าง ๆ และงานรื่นเริงทั่วไป

บางครั้งอาจเห็นขบวนทำนองไว้ชมขวัญคู่ต่อสู้ ต่อมามีการแต่งกายแบบการเล่นลิละ แต่ไม่เน้นบทหรือถือกริช อาจเห็นขบวน ในปัจจุบันมักแต่งกายแบบไทยมุสลิมทั่วไปหรือตามแบบสมัยนิยม

เครื่องดนตรี

ประกอบด้วย รำมะนา(หรือรามา) อย่างน้อย ๒ ใบ ฉิ่ง ๑ วง และลูกแขก ๑ - ๒ คู่ อาจมีฆ้องคู่เป่ากลองขะลุกลูคู่ร้อง และคนตรีบรรเลง ดนตรีจะหยุดเมื่อมีการร้องหรือขับ ทำนอง

เดียวกับการร้องลำตัดหรือเพลงฉ่อย ทำนองปัจจุบันมี ๓ จังหวะ คือ สโลว์ แมน โปแตลัวร์ และจังหวะนาฏศิลป์อินเดีย ซึ่งเนื้อร้องจังหวะใดก็ต้องใช้ร้องกับจังหวะนั้นๆ จะใช้ร้องต่างจังหวะกันไม่ได้

วิธีการเล่น

วิธีการเล่น เริ่มแสดงคนตรี โหมโรงเพื่อเอารวมคณะดูตมัยก่อนมีการไหว้ครู ในกรณีที่มีการประชันกันระหว่างหมู่บ้านหรืออาจะมีหมอผีของแต่ละฝ่ายปลื้ริงความ ได้ที่คู่ต่อสู้ที่มี ปัจจุบันผู้กันด้วยศิลปะการอย่างเดียว เมื่อลูกคู่ โหมโรง ดันเสียงจะออกมาร้องทีละคน เริ่มด้วยวัดคู่ประตังของการแสดง หลังจากนั้นก็นั่งเริ่มเข้าคู่เรื่องราว อาจจะเป็นเหตุการณ์บ้านเมือง หรือความรักของหนุ่มสาว หรือเรื่องตลก ในกรณีที่มีการประชัน หรือบางครั้งก็เป็นเรื่องราวการกระทำกระเทย เสียดสีกัน หรือหยิบปัญหาต่าง ๆ มากล่าวเพื่อให้ผู้ชมชื่นชมในความและปฏิภาณ

โอกาสและเวลาที่เล่น

แต่เดิมนิยมแสดงในงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานศุนด์เศ็ค งานแต่งงาน (มกแกปูโละ) ปัจจุบันดิเกฮูลูยังแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ ร่วมกับมหรสพอื่น ๆ บางท้องถิ่นที่แสดงในงานพิธีสำคัญ เช่น พิธีอวยพระพรวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น

คุณค่าแบบคิด ฮาวะ

การแสดงลิเกฮูลูยังสามารถเผยแพร่วงทำให้ประชาชนเข้าใจถึงภัยร้ายของยาเสพติด ยาบ้า ปัญหาโรคเอดส์ ความสะอาดและอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ได้ทั้งความรู้และความสนุกสนาน

แผนพับโฆษณาที่ได้รับการจากทางจังหวัด

4. บิดา ^{ศรีบุญ}
 บิดานี้แหละหนา ผู้ปราณี มารดานี้แหละหนาคู่ชีวิต
 ไม่มีผู้ใดเหนือกว่า บิดมารดาเป็นบุญ ผู้มีพระคุณ ล้นเปี่ยม (ข้า)
 * ผู้ใดนี้หนอ คารอกอ กับพ่อแม่ ลำบากยากแค้น
 โลกนี้ขุ่น ในตุนยา อาคิรหรือ เราคอยเอาใจ ดูแลไว้อย่าให้ ^{ชาว} เข็ชชอ ^{ชาว} ทุกสิ่งทุกอย่าง
^{ชาว} มีขารอมอ ให้พวกเรา ^(อภัย) เท่ามารดา
 ผู้มีพระคุณล้นเปี่ยม พวกเราชาวมุสลิม เขาเป็นผู้พิมพ์รามมา (ข้า)

5. มนุษย์ 2
 มนุษย์ที่เกิดมานี้ ต้องสร้างความคิดเอาไว้ทุกคน
 จะมีหรือว่าจะจน มนุษย์ทุกคน ไม่พ้นความตาย
 ชั่วสั้นเล็กให้จริง ไม่ว่าจะหญิงหรือชาย
 ทุกๆ คนจำไว้ ความชั่วทั้งหลาย อย่าได้นำพา
 ความดีไม่มีอะไร ละหมาดกับไว้ครบ 5 เวลา
 1 ปี ที่วนเวียนมา ถือบวงเกิดหนา ไอ้พี่น้องเอ๋ย
 ความชั่วนั้นจงเลิกทำ ฮารามนั้นจงเจนนเมย
 ทำความดีให้เคย ไอ้พี่น้องเอ๋ย แล้วลองคิดดู
 เกิดมา ฮา ฮา ฮา มีแต่ตัว มีแต่ตัว
 จงอย่าได้กลัว แม้นทำความดี รักความดี รักความดี
 หากเรา ฮา ฮา ฮา ฮา เอาแต่ดี เอาแต่ดี ความชั่วไม่มี แล้วกลัวอะไร
 ถึงความเป็นมายึด มาลาอีกัด ห่านคงพอใจ
 จ้าทำชั่วเมื่อไร เวลาเราตาย ก็คงเจอดี
 ฉะนั้นขอวอนอีกครั้ง สร้างกันเกิดความคิด
 อัลลอฮจะได้ปราณี ไอ้ชีวิตนี้สุขขีทุกคน

ผู้แต่ง: ^{ศรี} ผู้แต่งในฉบับนี้
 6. น้ำตาใต้เข็ชชอ
 เข็ชชอติกลงตุม ตุม เรียกให้มะมูมมา รีบตักน้ำปู๊ฉ่า เดี่ยวเขาหาว่าเข็ชชอไม่ดี
 เข็ชชอติกลงตุม ตุม มะมูมมาก็ค่อยมา เข็ชชอต้องกินน้ำตา เดี่ยวเขาหาว่าเข็ชชอไม่ดี
^{ต้องเก็บข้าวสาร} ^{1 ทอนไว้} ข้าวสารนานๆ เก็บที ก็ยังว่าดี ว่าเข็ชชอหลับตา ไม่หลับ
 เข็ชชอนี้กลุ่มฤดี ข้าวสารไม่มี ว่าเข็ชชอเข็ชชอมา
 เข็ชชอนี้ทรมาณ เรื่องานแล้วขึ้นนี้มา ข้าวสารเก็บแล้วโดนว่า ข้าอุราราชอลากันที (ข้า)
^{ทอนข้าว}

เนื้อเพลงที่ได้ก้ใช้ในการซ้อมร้องเพลงนาเสป

๓๓ กทม ๑๓
เพลงเรือ ๓๓

คำแปล
คำศัพท์ที่อยู่ใน
บทเพลง ได้วงกลมด้วย

๗. เสียงกลองดังตุง

★ เสียงกลองดังตุง นี้คนก็มายืนมุง มาล้อมอี่นี่ มารี่กันตุง
จัดแจงกันมา ขี่ป่า อ่า ลุง เสียงกลองดังตุง มาฟังกันนุง ตุง นุง (ข้า)

★ มาแล้วมา มีญี่ลึขมาเลเขามา เสียงดังเหว มาฟังลิเกนอกกรุง
พี่น้องหญิง ชาย มามากมายหลายแคว ละไมลามเม โต๊ะแขหลังกรุง (ข้า)

★ เสียงหา หู หู มีญี่ลึข มาเลแสดง ธิปรับจัดแจง ประเดี่ยวลูกแดงจะพุ่ง
ไม่ต้องถึงเล มีญี่ลึขมาเลเขามา เสียงดังเหว หีบข่าขาวม้าคาดหูง (ข้า)

★ นახขของฉัน ตั้งแต่โบราณนานปี ต่อไปไม่มี แล้วเพลงนี้มันจะพุ่ง
ลูกหลานอาดำ มาเดินระบำกันใหญ่
เพลงแขก เพลงไทยจำกันไม่ได้เสียแล้วละตุง (ข้า)

★ พอเพลงนี้ดัง ท่านผู้ฟังจัดแจง หาลูกเล็ก เด็กแดง ธิปรับของกันให้มุง
หนุ่ม หนุ่ม สาว สาว หุงข้าวแทบไม่ทัน
คนแก่อยู่บ้าน ทะเลาะกันให้หัวมุง (ข้า)

★ พวกเราพร้อมกัน แล้วไปขอสงานที่ สุวมาลาจารย์ ท่านได้มีระพันธ์มา
เริ่มเริ่มเงาเงาในหลอน ให้พรแล้วมีนาอว่า ดลละ ราชวมาเดย์ เล็ดลอม

★ พวกเราตมวง เสียงกลองดังตุง พวกเรากลิ่งไฮ้ ๗๗๗ เพลงมา เดย์
เต็มทั้งตั้ง เล็ดล่ำ มาพร้อมหน้า พร้อมตา มีญี่ลึลมาเดย์ มาเดย์ที่ท่าน ดล

★

เนื้อเพลงที่เด็กๆใช้ในการซ้อมร้องเพลงนาเสป

ตอนที่ 1 ประวัติ วันที่.....เดือน.....ปี.....

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....

3. ที่อยู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทรศัพท์.....

4. สัญชาติ.....นับถือศาสนา.....

5. ชื่อบิดา.....นามสกุล.....สัญชาติ.....นับถือศาสนา.....

6. ชื่อมารดา.....นามสกุล.....สัญชาติ.....นับถือศาสนา.....

7. สถานภาพ.....คู่สมรสชื่อ.....อายุ.....

8. บุตร.....คน

8.1 ชื่อ.....	อายุ.....	อาชีพ.....
8.2 ชื่อ.....	อายุ.....	อาชีพ.....
8.3 ชื่อ.....	อายุ.....	อาชีพ.....
8.4 ชื่อ.....	อายุ.....	อาชีพ.....
8.5 ชื่อ.....	อายุ.....	อาชีพ.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีนาสเป

1. มีความเชี่ยวชาญทางการแสดงดนตรีนาสเป โดยเล่นตำแหน่ง.....
.....

2. เครื่องดนตรีที่เล่นประจำในวงคือ.....
.....

3. ประสบการณ์ในการแสดงดนตรีนาสเป.....ปี

4. ได้มีการถ่ายทอดการแสดงดนตรีนาสเป มีหรือไม่.....
.....

5. ประสบการณ์ในการแสดงดนตรีนาสเปที่ประทับใจ.....
.....

6. รางวัลเกียรติยศที่ได้รับ.....
.....

7. งานหรือพิธีกรรมที่ได้รับเชิญไปแสดงดนตรีนาสเป.....
.....

แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นายจักริน จันทนภุมมะ
 วัน/เดือน/ปีเกิด 9 ธันวาคม พ.ศ.2527
 ที่อยู่ปัจจุบัน 45/287 หมู่ 5 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองกุ่ม
 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
 E-mail pun_mu15@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2539 โรงเรียนโสมมาภา 2 กรุงเทพฯ
 พ.ศ.2543 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี 2) กรุงเทพฯ
 พ.ศ.2545 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ
 พ.ศ.2549 การศึกษาศาสตรบัณฑิต กศ.บ.สาขาดูริยางคศาสตร์ไทย
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ.2553 ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ศป.ม.สาขามานุษยดูริยางควิทยา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ